

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

economie națională

*O corelație a eficienței:
fonduri fixe — productivitate*

conducere - organizare

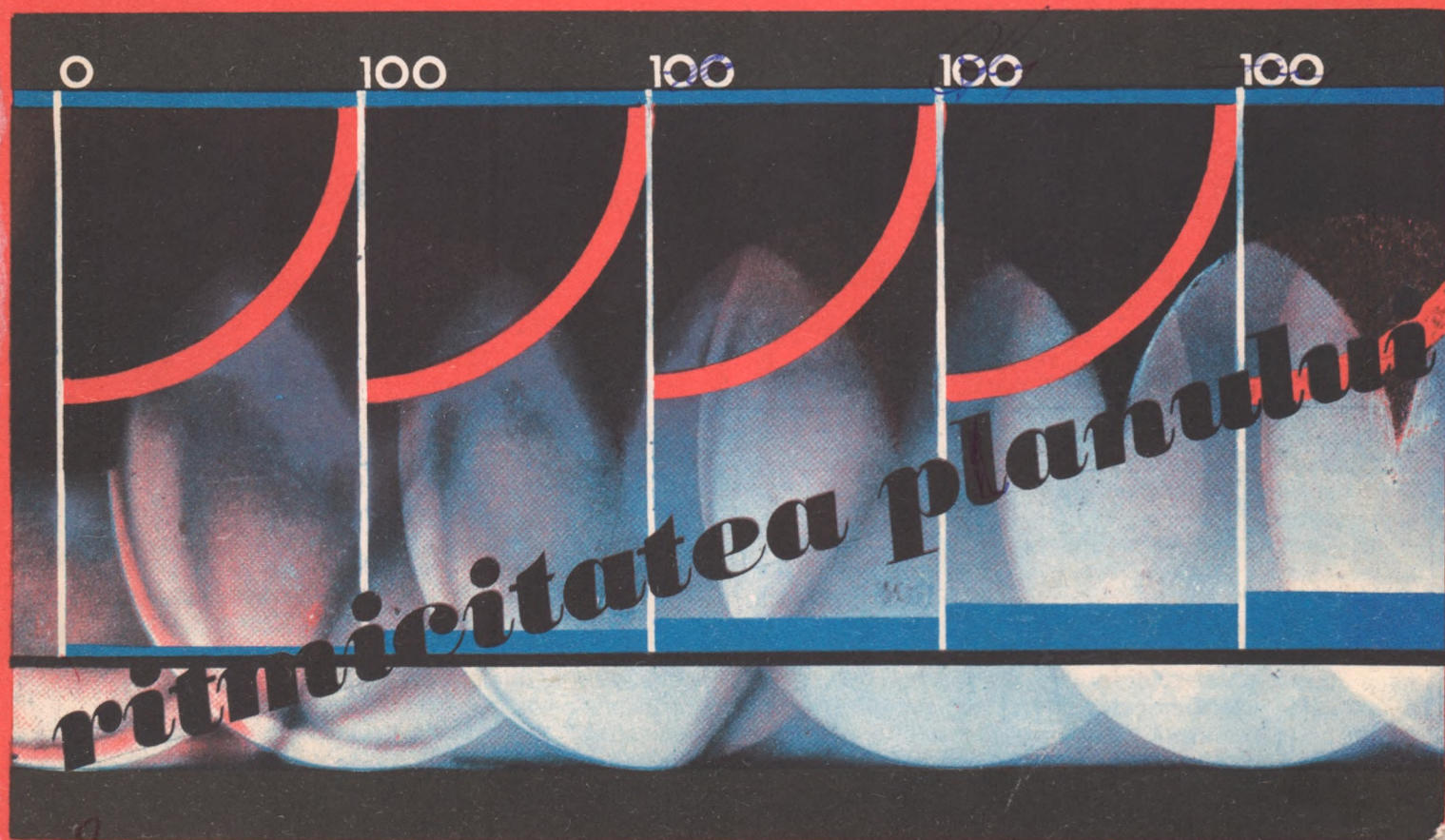
*Participarea oamenilor muncii
la conducere*

teorii - idei

*Conștiință, angajare, responsabilitate —
caracteristici ale profilului
clasei noastre muncitoare*

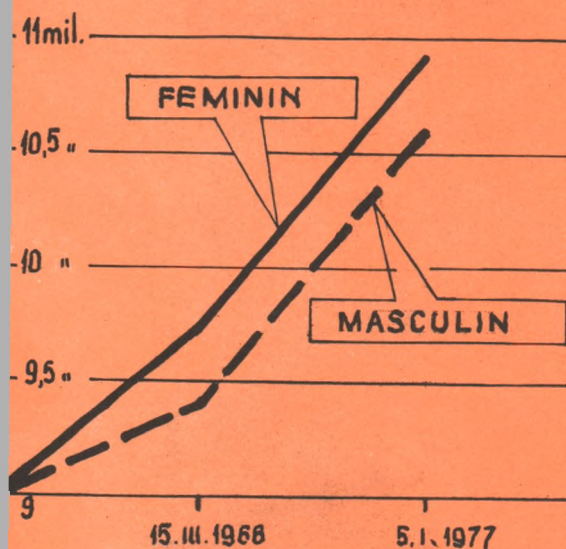
economie mondială

*Dimensiunea economică a securității
și cooperării europene*

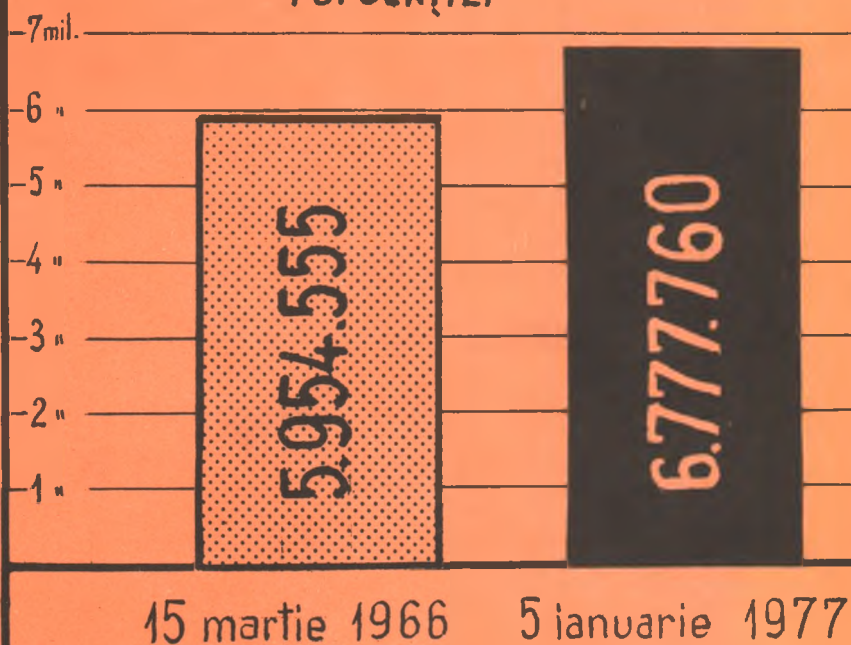

COORDONATE ALE DEZVOLTĂRII DEMOGRAFICE A ROMÂNIEI

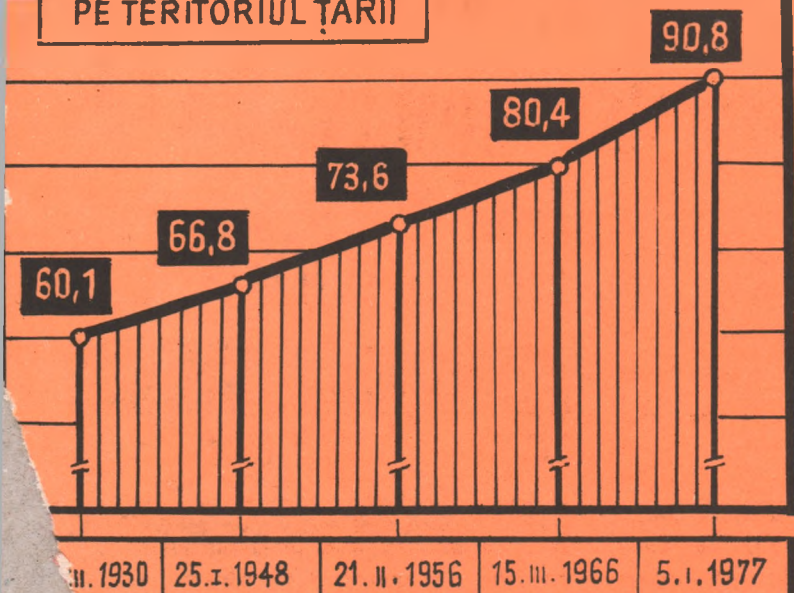
DINAMICA POPULAȚIEI PE SEXE

NUMĂRUL GOSPODĂRIILOR POPULAȚIEI

DENSITATEA MEDIE A POPULAȚIEI PE TERITORIUL ȚĂRII

STRUCTURA JUDEȚELOR DUPĂ NUMĂRUL DE LOCUITORI

Nr. populației	Data	
	15 MARTIE 1966	5 IANUARIE 1977
PINĂ LA 300 mii locuitori	6	4
300-500 mii locuitori	21	15
500-700 mii locuitori	10	15
PESTE 700 mii locuitori	3	6

„Aș dori să menționez, încă o dată, că toate măsurile adoptate astăzi, inclusiv cele de ordin economic, se înscriu în orientările stabilite de Congresul al XI-lea, urmăresc înfăptuirea în viață a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.“

NICOLAE CEAUȘESCU

ÎNCHEIEREA LUCRĂRILOR PLENAREI COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Miercuri, 29 iunie 1977, au luat sfârșit lucrările plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, desfășurate sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

În încheierea lucrărilor a luat cuvântul tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român.

Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și-au însușit în întregime aprecierile, orientările și sarcinile formulate de secretarul general al partidului.

Dezbatînd și aprobînd documentele supuse plenarei, Comitetul Central al Partidului Comunist Român a adoptat hotărîri corespunzătoare.

Plenara C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a relevat rolul de prim ordin al secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în inițierea și elaborarea acestui complex de măsuri care îmbrățișează principalele domenii ale vieții noastre economice, sociale și politice, ca de altfel în întreaga activitate de perfecționare continuă a organizării și conducerii societății noastre în actuala etapă a edificării socialismului, contribuția sa esențială la transpunerea

concretă în viață a Programului partidului, a hotărîrilor Congresului al XI-lea.

1. C.C. al P.C.R. a aprobat proiectele Planului național unic de dezvoltare economică și socială și Bugetului de stat pe anul 1978.

Apreciînd că orientările fundamentale ale planului și bugetului pe 1978 se înscriu pe linia Directivelor și obiectivelor hotărîte de Congresul al XI-lea, plenara subliniază că prevederile pentru anul viitor asigură condiții pentru realizarea ritmurilor și proporțiilor stabilite pentru perioada 1976-1980, îmbunătățirea amplasării teritoriale a forțelor de producție și, pe această bază, progresul tuturor județelor țării, precum și accentuarea laturilor calitative ale întregii activități eco-

nomice. Elaborarea proiectului de plan s-a desfășurat sub îndrumarea nemijlocită a secretarului general al partidului, care a orientat eforturile spre găsirea de soluții menite să ducă la punerea în valoare, la un nivel superior, a potențialului economiei noastre, folosirea intensivă a capacităților de producție și sporirea productivității muncii, valorificarea rațională a bazei de materii prime și energetice, a tuturor resurselor, reducerea în continuare a consumurilor materiale, creșterea eficienței în toate ramurile, ridicarea neîntrepută a nivelului de trai al populației.

Ansamblul de prevederi ale planului și bugetului pe anul viitor reflectă preocuparea constantă a partidului și statului pentru înfăptuirea fermă a revoluției tehnico-științifice în țara noastră, pentru sporirea avuției socialiste și dezvoltarea în continuare a bazei materiale necesare înfăptuirii Programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

2. C.C. al P.C.R. a aprobat Programul de creștere a retribuției și altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976-1980, inițiat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, expresie pregnantă a grijii permanente a partidului pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, a gradului său de civilizație, pildă vie a profundului umanism al societății noastre.

Măsurile înscrise în program asigură ca toate categoriile de oameni ai muncii să obțină veniturile tot mai mari pe baza rezultatelor lor în producție, în activitatea socială, pe măsura dezvoltării în ritm intens a industriei, a tuturor ramurilor economiei naționale. Înfăptuirea acestui vast program, care prevede realizarea și depășirea nivelurilor cuprinse în planul cincinal privind ridicarea veniturilor populației, impune intensificarea eforturilor pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor cincinalului, dezvoltarea susținută a forțelor de producție și creșterea suplimentară a productivității muncii — calea principală de sporire a avuției noastre naționale. Organele și organizațiile de partid, comuniștii, toți oamenii muncii sînt chemați să facă totul pentru obținerea unor rezultate tot mai bune în producție, asigurînd astfel resursele necesare înfăptuirii integrale a programului de creștere a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

C.C. al P.C.R. a hotărît ca programul de creștere a retribuției și altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976-1980 să fie prezentat Conferinței Naționale a P.C.R., urmînd ca, începînd de la 1 iulie a.c., să fie aplicat treptat, în etape.

3. C.C. al P.C.R. a aprobat, de asemenea, programul de creștere a veniturilor lucrătorilor din agricultura de stat, ale țărănimii cooperatiste și ale țărănilor din zona necooperativizată.

Prevederile programului evidențiază grija partidului pentru ridicarea nivelului

de trai al oamenilor muncii de la sate, pentru crearea condițiilor în vederea accelerării procesului de apropiere treptată a condițiilor de viață de la sate de cele de la orașe.

Înfăptuirea măsurilor stabilite este strîns legată de rezultatele obținute în creșterea producției agricole, vegetale și animale, în obținerea unor recolte tot mai mari, în dezvoltarea și modernizarea continuă a agriculturii. Organele și organizațiile de partid, organele agricole trebuie să ia toate măsurile pentru mobilizarea întregii țărănimii, a specialiștilor din agricultură, a tuturor oamenilor muncii de la sate pentru realizarea programelor de dezvoltare a producției, consolidarea economico-financiară a tuturor unităților agricole, asigurînd astfel creșterea aportului acestei ramuri importante a economiei noastre la sporirea avuției naționale, la progresul general al societății.

4. C.C. al P.C.R. a aprobat măsurile privind perfecționarea învățămîntului liceal, profesional și superior.

În concordanță cu cerințele actuale și de perspectivă ale dezvoltării țării noastre, se va realiza, într-o concepție unitară, o mai bună organizare și profilare a învățămîntului de toate gradele, astfel încît să se asigure tinerilor o pregătire multilaterală și calificarea într-o meserie, cunoștințele necesare integrării rapide și eficiente în activitatea utilă societății, precum și continuării studiilor, specializării în domeniile necesare ale producției și vieții socio-economice.

5. C.C. al P.C.R. a adoptat Hotărîrea cu privire la creșterea rolului unităților socialiste, al organizațiilor obștești, al maselor populare în respectarea legalității, sancționarea și reeducarea prin muncă a persoanelor care comit abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială și legile țării.

Măsurile stabilite reprezintă o înaltă expresie a forței și umanismului societății noastre, a grijii partidului pentru om, a dezvoltării și adîncirii democrației noastre socialiste, a procesului de perfecționare a normelor juridice și principiilor de drept, a legislației noastre, în concordanță deplină cu realitățile și idealurile orînduirii socialiste. Măsurile adoptate asigură creșterea rolului opiniei publice în combaterea încălcărilor și abaterilor de la regulile de conduită socială, conferă o funcție tot mai importantă colectivității în respectarea și întărirea legalității socialiste, în nobila activitate de formare a omului nou, cu o conștiință înaintată, în educarea cetățenilor, în special a tineretului, în spiritul eticii și echității socialiste, în afirmarea multilaterală a personalității umane.

6. C.C. al P.C.R. a adoptat Hotărîrea cu privire la creșterea rolului și răspunderii organizațiilor de partid și de stat, de masă și obștești, a uniunilor de creație, a conducătorilor colective ale redacțiilor, radioteleviziunii, editurilor, caselor de filme, instituțiilor de spectacole în activitatea de informare și educare a oamenilor muncii.

Corespunzător hotărîrii adoptate, în spiritul dezvoltării și perfecționării continue a democrației noastre, sporește atît rolul mijloacelor de informare și educare, cit și răspunderea organismelor lor colective în orientarea justă a activității lor în formarea omului nou, în dezvoltarea conștiinței socialiste, în întreaga activitate ideologică, politică și cultural-educativă. Organizațiilor de partid, comuniștilor, tuturor celor care își desfășoară activitatea pe frontul creației literar-artistice, în domeniul culturii, în presă la revine îndatorirea de a asigura, în spiritul politicii partidului nostru, al hotărîrilor Congresului al XI-lea, o înaltă ținută și un conținut tot mai bogat muncii politico-ideologice și cultural-educative, ridicarea continuă și îmbogățirea vieții spirituale din patria noastră.

7. Plenara a adoptat hotărîrea de a se convoca, în prima jumătate a lunii decembrie, Conferința Națională a Partidului Comunist Român. Ordinea de zi a Conferinței Naționale a P.C.R. se va stabili la următoarea plenară a C.C. al P.C.R.

Plenara a hotărît ca norma de reprezentare la conferință să fie un delegat la 1 250 membri de partid, la efectivul partidului existent la 1 septembrie 1977. Membrii C.C. al P.C.R. și ai Comisiei Centrale de Revizie vor participa de drept la conferință, avînd statut de delegați.

Plenara C.C. al P.C.R. a stabilit ca conferințele extraordinare ale organizațiilor județene de partid și a municipiului București să aibă loc în luna noiembrie 1977, cu următoarea ordine de zi: a) darea de seamă asupra activității comitetului județean de partid în perioada de la ultima conferință județeană și măsurile ce se impun pentru asigurarea înfăptuirii sarcinilor ce revin județului din Planul unic de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1976-1980 și a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă; b) alegerea delegaților la Conferința Națională a P.C.R.

★

Comitetul Central al Partidului Comunist Român își exprimă convingerea că documentele adoptate de plenară vor fi primite cu profundă satisfacție și vor mobiliza energiile creatoare ale întregului nostru popor, că toți oamenii muncii, români, maghiari, germani și de alte naționalități, sub conducerea organizațiilor de partid, vor acționa cu fermitate și consecvență pentru transpunerea în viață a hotărîrilor stabilite, ce corespund pe deplin intereselor societății noastre și asigură înaintarea ei neabătută pe calea progresului și civilizației socialiste.

Comitetul Central adresează clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, întregului nostru popor chemarea de a întîmpina Conferința Națională a Partidului Comunist Român cu noi și tot mai mari succese în dezvoltarea economică și socială a patriei, în înfăptuirea Programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Majorarea retribuției personalului muncitor

MATERIALIZARE A POLITICII PARTIDULUI DE CREȘTERE A BUNĂSTĂRII ÎNTREGULUI POPOR

A FOST DAT PUBLICITĂȚII Decretul Consiliului de Stat pentru aplicarea majorării retribuiției personalului muncitor, prin care, practic, prind viață prevederile celui de al XI-lea Congres al partidului, programele adoptate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., pentru creșterea mai accelerată a nivelului de trai al populației în actualul cincinal. După cum se prevede în Decret, primit cu o vie satisfacție de toți cetățenii patriei noastre, majorarea generală a retribuiției personalului muncitor se realizează în două etape, etapa întâia în 1977-1978 și cea de-a doua în 1979-1980, în mod eşalonat pe ramuri și activități, primele 5 ramuri — construcții-montaj, agricultură, industria textilă, industria confecțiilor, industria alimentară — beneficiind de majorare chiar începând de la 1 iulie 1977.

Această materializare a politicii profund umaniste a partidului nostru, a programelor de creștere mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii, elaborate din inițiativa și sub conducerea directă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sînt o nouă și elocventă expresie a faptului că tot ceea ce noi ne propunem devine, prin propria noastră muncă, realitate, că scopul fundamental al societății socialiste pe care o edificăm în patrie noastră îl constituie bunăstarea materială și spirituală a omului.

Pentru că măsurile de creștere a nivelului de trai al poporului nostru stabilite de partid în lumina obiectivelor celui de al XI-lea Congres, ale Programului partidului, și a căror îndeplinire începe practic odată cu aplicarea prevederilor recentului Decret al Consiliului de Stat, sînt de o amploare fără precedent atît ca nivel, cît și ca sferă de cuprindere. Reamintim cîteva date semnificative din acest punct de vedere: retribuiția tarifară va spori în medie cu 30%, față de 18-22% cît fusese prevăzut în plan pentru întregul cincinal; veniturile reale ale țărănimii vor crește de asemenea cu circa 30%; pensiile de asigurări sociale vor spori cu 23,2%, alocația de stat pentru copii cu 30%, iar pensiile cooperatorilor agricoli cu 20%. Totodată, volumul construcțiilor de locuințe a fost suplimentat cu 190.000 de locuințe, atîngînd deci cifra de 1 milion. Corespunzător creșterii puterii de cumpărare a populației, creșterea volumului bunurilor de consum ce îi vor fi puse la dispoziție a fost suplimentată de la 47,5% la 52,1%, iar a volumului prestațiilor de servicii de la 68,6% la 75,3%.

Se poate spune deci că de măsurile adoptate de partid cu privire la creșterea mai accentuată a veniturilor beneficiază toate categoriile populației țării: personalul retribuit de toate felurile, țărani cooperatori și țărani din zonele necooperativizate, familiile cu mulți copii. Iar pentru a avea imaginea dimensiunilor absolute ale creșterii veniturilor în cursul acestui cincinal, o comparație cu cele realizate în cincinalele precedente este relevantă: în cincinalul 1961-1965 retribuiția medie netă pe economie a crescut cu 226 lei, în cincinalul 1966-1970 cu 261 lei, în cincinalul 1971-1975 cu 304 lei, iar în acest cincinal vom înregistra o creștere de 606 lei, retribuiția medie ajungînd la 2201 lei în anul 1980, iar retribuiția minimă netă pe economie crescînd de la 1114 lei la 1425 lei. Nu trebuie de asemenea uitat că la nivelul fiecărei familii creșterea veniturilor se realizează pe mai multe căi — retribuiții, pensii, alocații pentru copii — care se însumează, ceea ce face ca în marea majoritate a cazurilor veniturile totale ale familiilor să înregistreze creșteri considerabile mai mari.

Faptul că ne putem propune în prezent asemenea creșteri ale veniturilor oamenilor muncii este o dovadă concretă a vitalității și a dinamismului economiei noastre socialiste, a potențialului său sporit, rod al politicii științifice a partidului și în primul rînd al îndeplinirii consecvente a industrializării țării, al fermității cu care poporul nostru transpune în viață hotărârile Congresului al XI-lea. Dar, evident, această creștere mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii, care la nivelul cincinalului determină suplimentarea fondului de retribuție cu circa 35 miliarde lei, presupune și resurse suplimentare și deci o dezvoltare mai accelerată a economiei naționale, o creștere mai înaltă a venitului național. Experiența întregii noastre dezvoltări demonstrează că singura sursă pentru creșterea veniturilor oamenilor muncii, pentru a pune la dispoziția populației cantități din ce în ce mai mari de bunuri de consum o constituie

sporirea producției și a eficienței ei, creșterea puternică a avuției naționale și a venitului național.

Necesitate deplin înțeleasă de clasa noastră muncitoare, de țărănime, de intelectualitate, de către toți oamenii muncii, care s-au convins pe deplin de faptul că tot ceea ce întreprindem, tot ceea ce îndeplinim este în propriul nostru beneficiu, că partidul nostru pune pe primul plan al politicii sale, al întregii opere de construcție socialistă și comunistă omul, bunăstarea și fericirea sa, făurirea unei vieți tot mai îmbelșugate și mai prospere pentru întregul popor. Numeroasele județe ale țării care au anunțat îndeplinirea planului semestrial înainte de termen sînt un răspuns concret la convingerea pe care secretarul general al partidului o exprima în expunerea sa consacrată centenarului independenței de stat a României atunci cînd, referindu-se la măsurile suplimentare de creștere a nivelului de trai al oamenilor muncii adoptate în cursul acestui an de partid, spunea că ele „**vor da un nou și puternic imbold activității creatoare a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, întregului nostru popor, vor determina intensificarea eforturilor pentru îndeplinirea planului pe 1977 și a planului cincinal, în vederea sporirii necontenite a producției industriale și agricole, valorificării superioare a resurselor materiale și umane ale societății, creșterii productivității muncii și, pe această bază, creșterii bogăției naționale, a venitului național, asigurării ridicării patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, ridicării gradului de civilizație a întregului nostru popor**”.

Exigențele cincinalului revoluției tehnico-științifice, în care ne aflăm, etapă hotărîtoare în procesul dezvoltării noastre multilaterale, îndeplinirea obiectivelor progresului economico-social și ale creșterii bunăstării întregii noastre națiuni, impun, mai mult ca oricînd, ca în fiecare întreprindere să se acționeze cu fermitate, cu toată hotărîrea pentru îndeplinirea exemplară a planului, pentru creșterea suplimentară a producției și a productivității muncii, reducerea peste plan a cheltuielilor de producție și de circulație, extinderea acordului global, sporirea eficienței întregii activități economice. În acest sens trebuie întocmite programe concrete de măsuri care să mobilizeze colectivele unităților economice la realizarea corelată a tuturor acestor obiective, la punerea în valoare a rezervelor existente.

Reamintim, pentru a evidenția importanța economică a acestor sarcini cîteva calcule: reducerea cu un procent a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social, la nivelul anului 1980, echivalăază cu un plus de venit național de circa 13-14 miliarde lei; în acest an creșterea suplimentară a productivității muncii cu 2-3 procente înseamnă un spor de producție industrială de circa 12 miliarde lei; prin utilizarea suprafețelor de producție insuficient folosite în prezent și prin creșterea indicilor de utilizare a capacităților existente se apreciază că pe întregul cincinal se poate realiza o producție industrială suplimentară în valoare de 20 miliarde lei.

Iată de ce măsurile adoptate de partid privind creșterea mai amplă a veniturilor oamenilor muncii trebuie să constituie pentru toate cadrele din economie, din ministere, centrale și întreprinderi, pentru conducerile colective ale acestora, pentru milioane de oameni ai muncii, un îndemn pentru o analiză riguroasă a posibilităților existente în fiecare unitate economică, fiecare loc de muncă, de îmbunătățire a activității, de creștere suplimentară a producției și a eficienței economice. Este o îndatorire a fiecăruia să acționeze cu toată hotărîrea în vederea respectării riguroase a ordinii și disciplinei de producție, îmbunătățirii organizării producției și a muncii, afirmării largi a inițiativei muncitorești creatoare pentru valorificarea resurselor interne ale producției. Interesele generale ale societății, ca și ale fiecăruia dintre noi, ne cer să ne concentrăm eforturile pentru a obține rezultate superioare în muncă, răspunzînd pe această cale grijii consecvente pe care partidul o manifestă pentru creșterea necontenită a bunăstării națiunii noastre.

Nicoară IONESCU

ÎN PREGĂTIREA CONGRESULUI CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

„Noi concepem clasa muncitoare nu ca o masă chemată numai să realizeze hotărârile, ci ca o clasă conducătoare, ca o clasă conștientă de rolul său istoric“.

NICOLAE CEAUȘESCU

CONȘTIINȚĂ, ANGAJARE, RESPONSABILITATE — CARACTERISTICI ALE PROFILULUI CLASEI NOASTRE MUNCITOARE

PROCES COMPLEX și fără precedent în istoria omenirii, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate angajează însemnate prefaceri de ordin calitativ ale tuturor elementelor orînduirii noastre. Ceea ce ni se pare însă definitoriu pentru actuala etapă pe care o parcurgem este corelația dialectică, cu multiple valențe creatoare, dintre succesele obținute pe plan social-economic și metamorfoza pe care o cunoaște, cu fiecare pas al acestui proces, însuși subiectul făuritor de istorie, poporul, al cărui nucleu este, cum bine se știe, clasa muncitoare. Într-adevăr este astăzi un fapt de domeniul evidenței saltul pe care l-a înregistrat în ultimele decenii clasa noastră muncitoare în ceea ce privește profilul său de ansamblu.

Misiunea istorică de clasă conducătoare

ÎNAINTE de a ne opri mai pe larg asupra elementelor de detaliu ale acestui nou profil, se cuvine să remarcăm că explicația unor asemenea transformări profunde rezidă mai întâi în însuși faptul că această clasă s-a aflat întotdeauna în linia întâia a marilor bătălii sociale, așa cum sublinia secretarul general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul sărbătoririi semicentenarului glorios al partidului nostru: „în marea bătălie pentru cucerirea puterii, pentru înfăptuirea revoluției socialiste și edificarea noii orînduirii, rolul principal l-a avut eroica noastră clasă muncitoare care și-a dovedit pe deplin capacitatea revoluționară, spiritul combativ, dirzenia și hărnicia, îndeplinindu-și cu cinste misiunea istorică de clasă conducătoare a societății“¹⁾.

În al doilea rînd, este de amintit, în această ordine de idei, faptul că societatea socialistă creează practic o nouă poziție, un nou statut și un nou rol al oamenilor muncii în sistemul producției și, în general, în ansamblul activității economico-sociale. Avînd ca fundament obiectiv noul tip de proprietate, proprietatea socialistă, noua poziție conferă deplină egalitate tuturor membrilor societății față de mijloacele de producție, față de proprietate în general. Din această poziție egală față de tipul de proprietate decurge noul statut al oamenilor muncii, concretizat în drepturi și îndatoriri egale în dinamica noilor raporturi sociale și interumane ce se stabilesc. În sfîrșit, tot pe această bază se structurează și noul rol al celor ce muncesc, în sensul că fiecare membru al societății este, în același timp, factor al producției și factor de decizie socială, participînd în consecință la realizarea întregului proces de producție, la ansamblul înfăptuirilor din nou societate.

Întemeiată pe noul tip de proprietate, dubla calitate a oamenilor muncii, de producători și proprietari ai mijloacelor de producție, este un element fundamental care acționează ca factor dinamizator al multiplelor prefaceri produse în profilul clasei muncitoare, clasă conducătoare în stat. Astfel, calitatea de proprietar colectiv al mijloacelor de producție determină o serie întreagă de modificări atît în sfera procesului nemijlocit de producție, cît și în ansamblul activității de organizare, concepție și conducere, activate în care omul muncii, producător, este implicat ca factor activ. Instituționalizarea consiliilor oamenilor muncii, a adunărilor generale, precum și măsurile luate în direcția creșterii rolului organizațiilor de masă și

obștești, al opiniei publice și al controlului muncitoresc sînt tot atîtea expresii relevante ale dublei calități a oamenilor muncii și mai ales ale afirmării lor ca factor de decizie socială. Este, acesta, un fapt de importanță remarcabilă, căci el generează o nouă situație socială și individuală a calității de producător: factor de decizie socială, omul muncii, în măsura în care produce pentru societate și deci participă, efectiv la realizarea progresului istoric, produce totodată și pentru sine, pentru afirmarea deplină a propriilor țeluri, ca expresie a necesității și intereselor sale personale. Firește, toate aceste aspecte privesc pe toți membrii societății noastre, dar cu deosebire clasa muncitoare: „rolul esențial al muncitorimii în societatea noastră — se arată în Programul partidului — este determinat și de faptul că ea este legată de mijloacele de producție cele mai avansate, de tehnica modernă, de activitatea de aplicare în viață a cuceririlor revoluției științifice. Ca rezultat al dezvoltării accelerate a industriei, clasa muncitoare aduce contribuția hotărîtoare la formarea venitului național, iar rîndurile ei vor crește în ritm rapid, devenind și numericeste principală clasă a societății noastre“²⁾.

Îndeplinindu-și cu cinste misiunea istorică de clasă conducătoare în ampla operă de făurire a noii orînduirii socialiste pe pămîntul românesc, muncitorimea a înregistrat un salt urias sub raportul profilului său spiritual, al nivelului de conștiință în primul rînd. Au acționat, în acest sens, mai întâi, factori de ordin obiectiv. Este suficient să amintim aici că, în condițiile noilor relații de producție și ale noilor raporturi sociale, munca devine criteriul determinant al poziției omului în societate, dobîndind astfel o deosebită semnificație socială și instituindu-se ca o veritabilă premisă, de ordin esențial, a înfăptuirii echității sociale, a unei noi morale, a unei morale centrate pe un înalt simțămînt al datoriei și un statornic spirit de responsabilitate. Eliberată de exploatare, de împrejurările sociale în care ajunsese un mijloc de alienare a omului, munca devine în socialism o activitate creatoare, o formă a colaborării generale între toți oamenii muncii, un proces istoric de dezvoltare economico-socială dar și un proces de perfecționare a omului, de împlinire a personalității umane la scara întregii societăți. Într-adevăr, munca apare acum ca principalul mijloc prin care omul se poate realiza ca personalitate deosebită, așa cum încă Lenin subliniasse, „pentru prima oară după veacuri de muncă pentru alții, de muncă silnică în folosul exploataților, se naște posibilitatea ca omul să muncească pentru el însuși“³⁾.

Puternica irinire a conștiinței maselor

NOILE RELAȚII de producție, climatul de întrajutorare și colaborare tovarășească în care muncește zi de zi fiecare membru al societății noastre și în primul rînd muncitorul, constituie atmosfera favorabilă cristalizării profilului de comunist al omului nou, caracterizat înainte de toate prin conștiințiozitate în îndeplinirea sarcinilor profesionale. Îndrăgind și respectînd munca pe care o desfășoară și pe care o privește ca pe însăși calea împlinirii și afirmării sale, omului nou îi devin tot mai străine manifestările de indisciplină sau de superficialitate în activitatea sa, el face totul pentru a gospodări rațional bunurile care-i sînt încredințate și pentru a utiliza la maximum lor capacitate mașinile și utilajele, pentru a folosi în mod eficient materiile prime și a reduce pe toate căile cheltuielile materiale.

Cu alte cuvinte, prefacerile de ordin calitativ care au avut loc în orizontul conștiinței clasei muncitoare trebuie privite, într-o primă instanță, ca efect legic al profundelor schimbări care

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Semicentenarul glorios al P.C.R., Expunere la adunarea solemnă din Capitală, 7 mai 1971, Ed. politică, 1971, p. 20.

²⁾ Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, 1975, p. 102—103.

³⁾ V. I. Lenin, Opere complete, vol. 35, Ed. politică, 1965, p. 206.

Siderurgistul

Foto : C. HACA

au revoluționat din temelii existența socială odată cu înfăptuirea revoluției socialiste și pe măsura edificării noii orînduiri.

În același timp însă, aceste mutații fără precedent s-au produs și ca rezultat al susținerii activității ideologice, politico-educative desfășurate de conducerea partidului nostru și îndreptată în mod expres în acest sens. Este un merit fundamental al conducerii partidului nostru faptul de a fi înțeles în toată complexitatea sa procesul de formare și evoluție a conștiinței maselor și, mai ales, de a fi avut în vedere, sub aspectul multiplelor sale implicații, realitatea că transformările revoluționare care se produc în existența socială, obiectivă, nu se reflectă în mod automat și integral în conștiința oamenilor, aceasta păstrînd încă unele elemente care reflectă caracteristici și mentalități ale vechii existențe sociale, ale vechii orînduiri. Sesizînd însemnatele repercusiuni negative pe care le poate avea asupra dezvoltării întregii societăți atitudinea derivată din ideea greșit înțeleasă privitoare la rămînerea în urmă a conștiinței față de evoluția condițiilor vieții economice, partidul nostru a inițiat începînd mai cu seamă din anul 1971, o vastă activitate politico-educativă de dezvoltare a conștiinței membrilor societății noastre. „**Fără a nega cituși de puțin rolul esențial al forțelor de producție în dezvoltarea societății — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971 — noi pornim de la teza, de asemenea marxistă, că la rîndul ei conștiința poate exercita o puternică înrîurire asupra mersului înainte al societății, că ideile înaintate, cucerind masele, devin o uriașă forță materială a progresului**”⁴⁾. Prin urmare, problema formării unei clase muncitoare cu o înaltă conștiință socialistă s-a impus ca o dublă necesitate: de a pune de acord nivelul conștiinței maselor cu stadiul atins în dezvoltarea bazei tehnice și economice, dar, mai mult decît atît, pentru a transforma conștiința socialistă într-un însemnat factor dinamizator al însăși existenței sociale. Mobilizînd în această direcție cele mai diverse resorturi, valorificînd din plin disponibilitățile formative ale colectivelor de muncă și ale școlii, ale organizațiilor politice și de masă, partidul a desfășurat și îndrumat o intensă activitate educativă, de transpunere în viață a unor înalte principii de muncă și viață, principiile eticii și echității socialiste.

Firește, nu sîntem încă în situația de a putea spune că trăsăturile moral-politice caracteristice aceluși profil uman pe care îl conturează documentele partidului nostru sînt întru totul realizate în proporție de masă. Sîntem pe deplin conștienți că ne aflăm în fața unui proces complex și de durată. Totodată însă, este incontestabil faptul că s-au făcut deja, în această direcție, pași de o deosebită însemnătate. Referindu-ne în special la

clasa noastră muncitoare, se poate lesne constata astăzi, în preajma Congresului consiliilor oamenilor muncii, că sporește tot mai mult rîndurile oamenilor muncii care și-au format statornic **convingeri și deprinderi de a trăi și munci în chip comunist**, în spiritul înaltelor principii și norme ale eticii și echității socialiste. Confruntînd aceste principii și norme cu faptele și atitudinile cotidiene ale muncitorilor noștri din oricare colț al țării, putem afirma cu toată fermitatea că spiritul muncitoresc, cu toate valențele sale, a devenit de pe acum o caracteristică a întregii activități desfășurate de oamenii muncii din uzinele și fabricile noastre.

Insemnînd înainte de toate înaltă conștiințozitate și seriozitate în îndeplinirea obligațiilor profesionale, conștiința socialistă proprie clasei noastre muncitoare se manifestă plener în angajarea totală și responsabilă în ampla operă revoluționară de traducere în viață a mărețelor obiective cuprinse în Programul partidului cu privire la edificarea socialismului multilateral dezvoltat în România. Succesele obținute în producție, modul exemplar în care sînt îndeplinite și depășite sarcinile de plan și angajamentele luate, sînt tot atîtea expresii grăitoare ale înaltului nivel de conștiință atins astăzi de muncitorii noștri. Cu deosebire se cuvine a fi subliniat, în acest context, spiritul de inițiativă al oamenilor muncii, promptitudinea cu care aceștia dezvoltă, ori de cîte ori este posibil, noi resurse și mijloace necesare pentru valorificarea deplină a potențialului tehnic și uman din fiecare unitate economică, de la fiecare loc de muncă.

Este tot mai frecvent și ca atare reprezentativ, tipul de muncitor statornic frămîntat de gîndul găsirii unor noi soluții care să aducă o îmbunătățire în desfășurarea activității de la propriul loc de muncă și să sporească în acest fel, eficiența propriei munci sau a colectivului din care face parte. Acest element se află, de altfel, în strînsă legătură cu preocuparea pentru perfecționarea continuă a pregătirii profesionale, pentru informarea temeinică în privința celor mai noi descoperiri din domeniul respectiv. Se poate spune, prin urmare, că muncitorul zilelor noastre și-a depășit demult condiția de simplu executant al unor operațiuni bine precizate în cadrul procesului de producție, devenind tot mai mult un purtător al noului, desfășurînd deci o activitate creatoare, **cu o pondere tot mai mare în contextul gîndirii și creativității tehnice românești**.

O elocventă expresie a înaltului nivel de conștiință al clasei noastre muncitoare și mai cu seamă a saltului calitativ fără precedent înregistrat de conștiința sa politică, este, fără îndoială interesul deosebit cu care oamenii muncii din fabrici și uzine, dar în aceeași măsură și cei de pe fiecare șantier de construcții, oricît de îndepărtat, urmăresc și participă la întreaga activitate politică desfășurată de partidul nostru, precum și întreaga problematică privitoare la evoluția de ansamblu a vieții internaționale. Ațașamentul total la politica internă și externă a conducerii partidului nostru dovedește, o dată în plus, cunoașterea temeinică de către toti oamenii muncii a principalelor probleme social-economice cu care ne confruntăm astăzi pe plan intern și extern, precum și înțelegerea adecvată a rașionilor profunde, științific fundamentate, care prezidează la elaborarea diverselor măsuri și hotărîri luate de partid. Este acesta, un semn al apropierii tot mai accentuate a conștiinței de sine individuale de nivelul conștiinței sociale, un semn care anunță momentul nu prea îndepărtat, pentru întreaga clasă muncitoare, al identificării lor.

CORELAT cu acest aspect este spiritul combativ, revoluționar, devenit astăzi definitiv pentru clasa noastră muncitoare. Manifestîndu-se ca o veritabilă armă de luptă împotriva vechiului, spiritul revoluționar al muncitorilor noștri se îndreaptă cu hotărîre și promptitudine împotriva oricăror mentalități perimate care își mai fac simțită prezența, precum și împotriva oricăror influențe ale ideologiei burgheze contemporane care încearcă noi forme spre a da expresie aceluiași conținut retrograd de idei. Remarcabil ni se pare, în această ordine de gînduri, faptul că astăzi fiecărui colectiv de muncă îi este proprie o ambiantă de exigență revoluționară, de înaltă conduită civică și moral-politică, fapt care a constituit, de altfel, rașionul bine justificat a măsurii luate recent de conducerea partidului cu privire la recuperarea pentru societate de către colectivele de muncă a unor elemente care pînă nu demult erau deferite justiției. Se conturează așadar, tot mai vădit, momentul fuziunii dintre conștiința juridică și cea moral-politică, momentul în care conștiința morală, strîns împletită cu cea politică, va deveni temelul motivațional al întregului comportament social al oamenilor.

Toate aceste elemente ale conduitei civice proprii societății comuniste către care tindem și care își fac simțită prezența de pe acum, le datorăm, neîndoieînic, clasei noastre muncitoare, clasă cu cea mai înaintată conștiință care, tocmai din acest motiv, va constitui nucleul pe care se va cristaliza, într-un viitor nu prea îndepărtat, poporul muncitor unic.

dr. Nicolae NICULESCU
Dumitru N. ZAHARIA
Iasi

⁴⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate. Vol. 6, Ed. politică, 1972, p. 664.

În lumina hotărârilor Plenarei C.C. al P.C.R.

REALIZAREA RITMICĂ A PLANULUI FIZIC

- Ce se ascunde în spatele realizărilor global-valorice? ● Penalizările — de la sume simbol la recuperarea daunelor produse beneficiarilor
- Semnificații ale corelării planului fizic cu cerințele beneficiarilor

Nici un răspuns edificator la întrebarea „cum producem?” nu poate fi fundamentat — în exclusivitate sau în primul rînd — pe realizări global-valorice lipsite de corespondența lor fizică și primordial necesară. Pentru că nimeni nu poate consuma ca atare și nu este dispus să achiziționeze cifrele globale de pe hîrtie, realizarea integrală a planului fizic a devenit în fiecare întreprindere un imperativ al eficienței individuale și sociale.

Desigur, simpla existență materială a produselor nu oferă ea singură certitudinea că necesitățile beneficiarilor vor fi pe deplin satisfăcute. Deosebit de important este ca cerințele să fie îndeplinite, la timp, ritmic, cu un efort economic bine dozat. O asemenea strategie are efecte economice favorabile multiple nu numai la beneficiar, ci și la întreprinderile producătoare.

În acest număr ne propunem să întreprindem o analiză privind cerințele și implicațiile realizării ritmice a planului fizic la Combinatul de prelucrare a lemnului de pe platforma Pipera-Eucurești.

Decalaje între ritmurile realizărilor pe decade

DEPĂȘIND sfera de interese a producătorilor și a consumatorilor industriali, producția de mobilier din lemn, de plăci din aşchii de lemn, de plăci înobilate, de uși celulare și panouri pentru construcții reprezintă o importanță nemijlocită pentru întreaga populație nu numai în calitate de beneficiar direct al acestor bunuri de consum necesare satisfacerii utilităților curente și asigurării confortului modern, ci și indirect prin intermediul noilor construcții de locuințe care încorporează numeroase elemente și detalii constructive din lemn. În acest context, aspectele menționate ilustrează, evident, că realizările Combinatului de prelucrare a lemnului de pe platforma Pipera vor putea fi apreciate — dincolo de orice îndepliniri sau depășiri globale — valorice ale indicatorilor de plan — numai în măsura în care ele se vor regăsi în produsele fizice solicitate de masa mare a beneficiarilor. Iată deci o exigență în plus care presupune nu numai realizarea integrală a sarcinilor din planul fizic, ci și o identitate corespunzătoare a prevederilor acestuia cu cerințele reale ale consumatorilor.

Așa cum rezultă din tabelul nr. 1 pe primele cinci luni din 1977 sarcinile de plan la producția globală, producția marfă și productivitatea muncii au fost îndeplinite și cu puțin depășite. Mai mult decît atât. Consumurile și cheltuielile materiale și cele la 1 000 lei producție marfă s-au încadrat în pre-

vederi. Desigur, în cadrul acestor rezultate globale, realizările obținute în fiecare lună au fost inegale. Procentele prezentate ilustrează totuși un efort susținut pentru o realizare ritmică a sarcinilor de plan.

Analiza îndeplinirii planului fizic lunar confirmă afirmațiile anterioare

general a cunoscut unele modificări. După aprecierile specialiștilor din centrală (efectuate la data de 24 iunie 1977) planul fizic avea create condiții de a fi realizat pe luna trecută doar în proporție de 77,9% la mobilier, de 54,2% la plăci înobilate și de 75,5% la uși celulare.

Cauzele neîndeplinirilor s-au conturat încă din lunile anterioare, iar efectele lor au generat simultan neritmicități în realizarea producției pe luni și pe decade. Astfel, din datele preliminare rezultă că la realizarea planului pe trimestrul II a.c. luna iunie a adus o contribuție de circa 5 procente mai mică față de aprilie, la plăci înobilate cu 4 procente, iar la uși celulare cu circa 3 procente mai scăzută.

Investigarea rezultatelor pe decade (tabelul 3) evidențiază de asemenea

Tabelul nr. 1

Realizarea unor indicatori de plan pe primele cinci luni din 1977 (%)

Indicatori	Lunile					Cumulat
	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	
Producția globală	100,2	95,5	104,2	100,5	100,0	100,2
Producția marfă	100,2	96,6	103,2	101,0	99,4	100,1
Productivitatea muncii	100,6	96,5	105,9	100,9	100,2	100,9

Tabelul nr. 2

Îndeplinirea planului fizic pe principalele grupe de sortimente (ianuarie-mai) (%)

Grupe de sortimente	Lunile					Cumulat
	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	
Mobilier din lemn	100,1	91,8	114,5	101,2	95,5	100,3
Plăci din aşchii de lemn	101,1	100,5	107,6	102,9	100,0	102,4
Plăci înobilate	98,8	96,1	145,0	135,0	99,2	111,3
Uși celulare	100,3	97,8	101,8	100,0	104,3	100,9
Panouri pentru construcții	169,7	97,6	70,0	125,8	145,5	110,5

(tabelul nr. 2). Chiar dacă au existat unele nerealizări, apare evidentă preocuparea permanentă existentă în cadrul combinatului pentru atingerea, lună de lună, a prevederilor de plan. Din păcate, în luna iunie, acest tablou

unele „salturi” în producție. La mobilier, de pildă, în luna mai, în decada a III-a s-au înregistrat doar 20,4% din totalul realizărilor față de 41,8% în decada a II-a, iar în luna iunie 25,3% în decada I-a față de 41,8% în decada

Tabelul nr. 3

Ritmicitatea realizărilor pe decade în lunile mai și iunie 1977
— la principalele grupe de sortimente —
(realizări pe decadă față de total realizări pe lună — %)

Grupe de sortimente	Luna mai			Luna iunie		
	Decada	Decada	Decada	Decada	Decada	Decada
	I	II	III	I	II	III
Mobilier din lemn	20,4	41,8	37,3	25,3	33,6	41,1
Plăci din așchii de lemn	22,6	34,3	43,1	33,0	33,4	33,6
Uși celulare	26,5	29,2	44,3	30,9	29,7	39,4

a III-a. Decalaje însemnate între decada a I-a și a III-a s-au înregistrat și în producția de binale (18% în luna mai și 9% în iunie) și în cea de plăci așchii lemnoase (în special în luna mai).

Factori de influență a ritmicității

CA ȘI ÎN ORICE activitate industrială problemele producției sînt complexe, generate de o multitudine de cauze. Ne vom opri în cele ce urmează la câteva care se conturează ca fiind mai importante.

Analiza disponibilităților și a eficienței, înaintea de contractare!

Desfășurarea necorespunzătoare a aprovizionării tehnico-materiale a creat și creează în continuare serioase dificultăți în producție, muncă în asalt de sfîrșit de perioadă. Neritmicitatea în livrare a furnizorilor de materii prime și materiale a generat în lanț neritmicitate la beneficiar. Astfel, deși contractele cu furnizorul saltelelor pentru garniturile „Regence” prevedeau în luna mai o livrare eșalonată pe decade (100 bucăți în decada a I-a, 250 în decada a II-a, 190 în decada a III-a), totuși **Intreprinderea de mobilă tapitată și produse de tapițerie din Mizil, adoptînd o opțiune originală privind ritmicitatea onorării contractelor, nu a trimis combinatului nici un produs în prima decadă, abia 46 în decada a II-a și doar 240 în decada a III-a** O asemenea „colaborare” apare cu atît mai greu de înțeles cu cît furnizorul respectiv face parte din aceeași centrală industrială. În lumina exemplului amintit, centrala trebuia să acționeze energie nu numai în sprijinirea unităților din subordine în faza de contractare, ci și în asigurarea efectivă a bazei materiale a planului, să urmărească mai atent și să impulsioneze derularea aprovizionării conform prevederilor din contracte.

Și în luna iunie au existat furnizori în restanță. **Intreprinderea de geamuri din Buzău** nu a livrat ritmic garniturile de oglinzi contractate. Deși combinatul din Pipera aștepta (conform contractului) 300 de garnituri în decada a I-a necesare la mobilă „Drobeta”, nu a primit nimic în această perioadă, iar în decada a II-a din 625 de bucăți a primit doar 516. Este probabil ca realizarea garniturilor respective de oglinzi să necesite mai multă manoperă și să aducă o productivitate scăzută la producător; totuși furnizorul respectiv trebuia să-și facă toate calculele de eficiență și să-și aprecieze mai bine disponibilitățile înainte de semnarea contractului, deoarece această fază

odată depășită, realizarea integrală a producției stipulate cu beneficiarul se transformă într-o obligație. Pot exista desigur și cazuri fortuite, în care furnizorul să nu-și poată achita la vreme obligațiile. Frecvența însă destul de ridicată a nerespectării obligațiilor contractuale aduce din nou în discuție problema penalizărilor-simbol. Sistemul lor de acțiune ar putea fi, poate, mult mai convingător dacă ar include plata integrală de către furnizor a tuturor pagubelor pricinuite la beneficiar de munca în asalt sau de nerealizarea producției la termenele prevăzute.

Recrutarea de noi cadre: dar rezervele interne? Neasigurarea din vreme a forței de muncă necesare pe meseriile deficitare a reprezentat un puternic generator de neajunsuri.

La nivelul întregului combinat, specialiștii afirmă că există în prezent neasigurat un număr de lucrători echivalenți cu circa 7% din personalul existent. Deficitul se regăsește cu prioritate în producția de mobilă la linia automată de mobilă din panouri, la fabrica de mobilă de bucătărie etc. Dificultățile au fost accentuate îndeosebi în luna iunie, prin terminarea cursurilor de școlarizare efectuate în cadrul combinatului și repartizarea noilor cadre la alte combinate din țară. În ritmul alert de dezvoltare al întregii noastre industrii, dificultățile în asigurarea forței de muncă necesare unor întreprinderi pot îmbrăca anumite aspecte obiective, mai ales într-o unitate situată în platforma Pipera, unde densitatea întreprinderilor este ridicată, iar tentațiile unei munci „mai curate” considerabile. Totodată, însă, se poate afirma cu certitudine că o resemnare a unor întreprinderi în fața existenței unor astfel de probleme nu conduce la nici un rezultat. Se pare că în acest sens și la Combinatul de prelucrare a lemnului mai sînt multe de făcut. Poate că popularizarea mai activă și eficientă în centrele de unde poate fi recrutată forța de muncă a meseriilor de care este nevoie, a satisfacțiilor și împlinirilor pe care acestea le oferă, o mai atentă îndrumare a tinerelor cadre încă de pe băncile școlilor profesionale, mai buna informare despre realizările însemnate obținute în industria lemnului, despre gradul de dotare și înzestrare tehnică a muncii ar reprezenta direcții utile ale unor acțiuni viitoare.

Și încă un aspect. Pînă la angajarea tuturor cadrelor noi pe care le scotesc necesare, colectivul combinatului nu trebuie să uite că dispune, încă de unele rezerve care, eficient valorificate ar putea suplini o parte din necesitățile actuale. Este vorba de volumul de om-ore nelucrate datorită învoirilor și absențelor nemotivate, care în trimes-

trul I cumulează 27 765 ore, iar în lunile aprilie și mai 9 322 și respectiv 9 336 ore. Întărirea disciplinei în muncă, folosirea într-un grad mai înalt a timpului de lucru reprezintă o sursă care nu trebuie neglijată.

Beneficiarul — între ritmicitatea la furnizor și cea în aprovizionare

Fără îndoială, pentru beneficiar este în primul rînd interesantă ritmicitatea cu care este aprovizionat cu produsele care îi sînt cu adevărat necesare. **Ritmicitatea de care are nevoie economia modernă presupune un plus corespunzător, bine echilibrat pe luni și decade al realizărilor la producător, dar nu numai atît.**

În primul rînd, este necesar ca produsele fabricate ritmic de producător să fie dirijate cu aceeași ritmicitate la beneficiar. Altfel efortul e zadarnic. Ce au avut de cîștigat, de pildă, beneficiarii din faptul că C.I.L. Pipera a realizat ritmic un anumit sortiment de uși, dacă produsele au zăcut multă vreme neridicate la termene de principal beneficiar. Baza de aprovizionare pentru construcții din București? Cert este că au avut de pierdut producătorii care și-au blocat unele spații de producție în decada 1—10 iunie pentru depozitarea acestor uși.

Dificultăți a creat și lipsa vagoanelor C.F.R. necesare pentru transportul produselor. Planul de asigurare cu vagoane pe luna iunie nu a fost respectat cu 53 de bucăți, iar la cele care au sosit s-a constatat, uneori, o mare neritmicitate față de prevederile zilnice de primire a vagoanelor goale. Cei care au contribuit la o asemenea situație nu sînt desigur numai organele căii ferate. Față de luna octombrie a anului 1976, cînd a fost contractat planul anual de transport, combinatul a efectuat unele modificări ale producției și destinației unor produse care au făcut necesare adoptarea unor noi rute, a unui număr diferit de vagoane etc. Dat fiind că astfel de schimbări sînt cerute de noile necesități care apar în economie devine necesară o mai fructuoasă colaborare, între beneficiari și organele C.F.R. pentru efectuarea cît mai rapidă a corectărilor necesare la prevederile inițiale, în folosul ambilor parteneri și al consumatorilor.

În al doilea rînd, trebuie menționat că sosirea — chiar și ritmică — în magazine a unor mărfuri care nu corespund cerințelor beneficiarilor este un lucru inutil pentru aceștia și cu grave consecințe economice la producător. Dacă pînă acum preferințele beneficiarilor erau cunoscute la combinatul din Pipera prin reprezentanții comerțului — care uneori se erijau fără teme în reprezentanți absoluți ai gusturilor consumatorilor — în prezent producătorul singur testează și se confruntă direct — la pavilionul „H” din parcul Herăstrău de pildă — cu cerințele celor care-i utilizează produsele. Dat fiind și rolul formativ al unor astfel de expoziții cu vinzare, al testărilor și confruntărilor de opinii efectuate cu acest prilej, se poate aprecia că asemenea practică se cere extinsă, iar experiența lărgită de către combinatele de prelucrare a lemnului din fiecare județ.

Bogdan PĂDURE

DEZBATERE „R.E.”

Întreprinderea — teren fertil de promovare a noului

CERINȚE ALE GOSPODĂRII ȘI VALORIFICĂRII EFICIENTE A METALULUI (II)

CONTINUĂM să publicăm în numărul de față alte intervenții din cadrul dezbaterii organizate de „Revista economică” cu cadre de specialiști de la întreprinderea „Aversa”-București pe tema: „Cerințe ale gospodăririi și valorificării eficiente a metalului”.

Tehnologiile de fabricație în pas cu progresele tehnico-științifice

Const. DUMITRESCU, șeful atelierului de prelucrări la rece — Normele de consum, în pas cu gradul de dotare tehnică și calificare a cadrelor —

PENTRU A „LIMITA” consumul exagerat de metal, întreprinderile au nenumărate posibilități și pirghii de acționare. Una din acestea este și **normarea tehnico-științifică**. Normele de consum trebuie să fie mobile, să fie adaptate continuu la progresele tehnico-științifice. În ce privește unitatea noastră, trebuie să spunem că s-au făcut reale progrese în această direcție. Dacă în urmă cu câțiva ani se creau decalaje între prevederi și realizări iar normele aveau un caracter mai puțin tehnico-științific, în prezent **practicăm în cea mai mare măsură norme republicane, față de care avem realizări evidente**. La toate cele șase categorii de electropompe ce le realizăm, normele de consum se află sub prevederi, la unele chiar cu cantități apreciable. Firește, referindu-ne la reperele care intră în componența lor, la unele din acestea consumurile sînt încă susceptibile de reduceri substanțiale, ca urmare a însușirii de noi tehnologii sau dotărilor tehnice.

Dacă, în mare, situația se prezintă bine din punctul de vedere al consumului de metal urmărit prin norme republicane, **nu la fel stau lucrurile în cazul cînd unitatea noastră confecționează, de pildă, arcuri, elemente de cauciuc, sau cînd anumite repere turnate sau forjate sînt primite prin cooperare**. Deoarece, din motive mai mult sau mai puțin obiective, întreprinderea de piese auto din Sibiu,

care este specializată în producția de arcuri, nu și-a onorat obligațiile de a ne livra anumite tipuri, datorită întârzierii în asimilarea lor (arcuri din sîrmă de Ø 6 și 9), sîntem nevoiți să le executăm prin forțe proprii, dar, firește cu consumuri mai ridicate de metal. De asemenea, pregătim matrite pentru confecționarea unor elemente de cauciuc, (simeringuri, manșete de etanșare, inele etc.) care, la rîndul lor, consumă metal. Toate aceste probleme ar trebui să fie rezolvate de unitățile specializate, creîndu-ne condiții ca eforturile noastre să fie concentrate pe principalul obiect al producției — electropompele.

O mențiune specială aș dori să fac în legătură cu **utilizarea maselor plastice ca înlocuitoare ale metalului**. La ora actuală, considerăm că nu avem suficiente mase plastice corespunzătoare pentru utilizări industriale. Poate dacă **Ministerul Industriei Chimice, unitățile sale specializate ar face mai multă propagandă** (prin editarea de cataloage) asupra **maselor plastice utilizabile în industrie pe care le realizează, dacă ar colabora mai strîns cu unitățile constructoare de mașini și din alte ramuri, dacă costurile acestora ar fi mai reduse în comparație cu metalul, s-ar reuși să se înregistreze progrese mai rapide și astfel să obținem, prin înlocuitorii, economii mari de metal**. Aprețiem că avem posibilități de înlocuire a unor repere și piese din metal cu mase plastice și, în această direcție, ar trebui mobilizate eforturile noastre și ale chimiștilor.

Apoi, **considerăm necesar ca și unitatea noastră să găsească posibilitatea de a-și mări capacitatea de turnare de precizie a pieselor, mai ales la cele care intră în componența agregatului hidraulic**. Faptul că o parte importantă din piesele respective se toarnă clasic și nu în modele de ceară (turnare de precizie), determină adaosuri mari de prelucrare, risipă de

metal și prelucrări mecanice suplimentare. De asemenea, **se impune și din partea proiectantului nostru** (Centrul de cercetări și proiectări pompe) să **adîncească și mai mult tipizarea familiilor de pompe în variante constructiv-tehnologice îmbunătățite**. Proiectantul, deși se află pe platforma noastră, întârzie, mereu, zic eu nejustificat, în a interveni și pune de acord considerentele tehnico-economice cu documentațiile necesare.

Cooperarea și aprovizionarea tehnico-materială

Dumitru PETRESCU, șeful serviciului de aprovizionare — Dacă aprovizionarea tehnico-materială este ritmică, corespunzătoare cantitativ și calitativ solicitărilor producției, pierderile materiale vor fi minime, influențînd sensibil reducerea costului pe unitatea de produs realizat —

BUNA DESFĂȘURARE a producției, gospodărirea și valorificarea superioară a metalului, depind, desigur, în primul rînd, de eforturile pe care le depune în acest sens colectivul nostru. Dar atingerea acestor obiective majore este nemijlocit legată și de modul în care furnizorii — atît cei cu care cooperăm în producție, cît și întreprinderile siderurgice — înțeleg să respecte obligațiile asumate prin contractele economice încheiate. În acest an, valoarea cooperărilor cu alte întreprinderi reprezintă circa 60% din costul produselor noastre. Primim de la cele 18 in-

Dezbatere consemnată de

**V. BOESCU
L. ȚINTEA**

(Continuare în pag. 11)

Acțiuni ferme pentru înfăptuirea programelor suplimentare

CUM POT FI DIMINUATE PIERDERILE DE ENERGIE ELECTRICĂ PE LINIILE DE TRANSPORT

ÎN URMA CU NUMAI DOUĂ DECENII „foamea“ de energie a omenirii era considerată ca o metaforă îndrăzneată chiar de către mulți energeticieni. Între timp însă, figura de stil s-a dovedit a fi o tot mai evidentă realitate. Și odată cu aceasta, folosirea cât mai judicioasă a energiei a devenit un imperativ pentru toți tehnicienii și economiștii din lumea zilelor noastre.

În cadrul acestei problematice, o pondere importantă o are și reducerea consumurilor proprii tehnologice ale transportului energiei pe liniile electrice. În țara noastră, acestei laturi i se acordă o binemeritată atenție, în ultimii ani reușindu-se să se obțină o reducere a pierderilor de energie pe liniile electrice de peste 30%.

Costul pierderilor de energie pe liniile electrice

În aprecierea acestui cost pornim de la ipoteza că energia electrică pierdută în rețelele de transport ar fi produsă pe baza combustibilului marginal — de închidere a balanței energetice — respectiv cu păcură la prețul pieței mondiale. În aceste condiții — considerând că prețul specific al pierderilor reprezintă aproximativ 0,5 lei/kWh, iar procentul de pierdere pe linii din energia anuală produsă de circa 5% — în etapa actuală costul anual al energiei pierdute pe liniile noastre electrice se ridică la aproape un miliard și jumătate de lei. În ipoteza creșterii consumurilor într-un ritm anual de 8% și al menținerii constante a costului specific și al proporției pierderilor, în următorii circa 10 ani costul anual al pierderilor pe linii ar urma să se dubleze, ajun-

gând la o valoare anuală de circa 3 miliarde lei.

Având în vedere aceste valori estimate și, totodată, probabilitatea unor noi creșteri ale prețului combustibilului marginal, rezultă că și în continuare se impun căutări — atât în exploatare cât și în cercetare — pentru stabilirea unor soluții eficiente de reducere a procentului și costului anual al pierderilor.

Eficiența actuală dimensiuni ale liniilor de transport

Desigur, nu se poate pune problema reducerii totale a pierderilor de energie pe linii, care reprezintă consumuri tehnologice proprii, inerente funcționării oricărei instalații tehnice. O reducere a lor însă poate și trebuie realizată. În acest scop, încă în etapa de concepție a oricărei linii electrice se im-

pune găsirea unui optim între efortul inițial de investiții și, respectiv, efortul total actualizat pe care îl implică pentru societatea noastră pierderile de energie estimate pe întreaga durată de exploatare a liniei. Folosind în acest scop criteriul minimului cheltuielilor totale, actualizate cu o rată anuală de 8%, rezultă că, în prezent, pentru o dimensionare economică optimă a liniilor cu conductoare de aluminiu trebuie luate în considerare densități economice de curent având valori de ordinul 0,4—0,9 A/mm². Aceste valori, corespunzătoare actualului nivel de prețuri, sînt de circa 2,5 ori mai mici decît cele folosite la noi în țară acum două decenii și vor conduce la un consum de aluminiu de tot atîtea ori mai mare.

Cu toate că o bună parte din procentul de pierdere revine liniilor de joasă și medie tensiune, totuși, pînă la sfîrșitul anului 1975, aceste linii erau dimensionate, în special, pe bază de criterii tehnice (cădere de tensiune sau încălzire admisibilă). Pentru unele estimări cu privire la eficiența actuală a metodei de dimensionare economică optimă am efectuat calcule în ipoteze medii pentru rețelele de 0,4—6—10 kV în cabluri de aluminiu, corespunzător variantelor combustibili marginali, păcură și.

Indici privind dimensionarea economică a liniilor electrice în cîteva ipoteze de creștere ale prețului energiei

Ipoteze de creștere a prețului energiei	Rata anuală de creștere a prețului energiei	Numărul anual de ani	$C_p = C_{ic} + C_w$ lei act. / kWh	Raportul de reducere al densităților economice de curent pentru consumatori casnici industriali	Industria T=1000 ore/an	Industria T=2900 ore/an	Reducerea suplimentară probabilă a pierderilor de energie %
0	-	-	4250+	5,30T	1,000	1,000	-
2	35	55	4250+	6,35T	0,950	0,930	6,5
3	25	35	4250+	7,05T	0,920	0,890	10,0
4	20	30	4250+	7,80T	0,890	0,850	13,5
5	15	23	4250+	3,70T	0,855	0,810	17,0
8	10	15	4250+	12,50T	0,755	0,695	28,5

respectiv, lignit. Au fost luate în considerare atât consumuri casnice cu 2000 ore de utilizare, cât și consumuri industriale cu 4500 ore de utilizare anuală a puterii maxime.

Rezultatele obținute arată că, față de criteriile tehnice de dimensionare, criteriul minimului cheltuielilor totale actualizate conduce, de la caz la caz, la secțiuni conductoare mai mari de circa 2—3 ori pentru consumuri casnice și de circa 2,5—4 ori pentru consumuri industriale. Ca urmare, pierderile de energie electrică s-ar reduce de același număr de ori. Totodată, în cazul de față nu numai că nu se pune problema unui efort suplimentar de investiții, dar și la acest capitol pot fi obținute unele economii importante. Și aceasta pentru că se evită investițiile necesare pentru instalarea în centralele electrice a unei capacități de producție corespunzătoare economiei realizate prin eliminarea pierderilor pe rețea. Astfel, economia care se obține odată cu mărirea secțiunii de aluminiu și reducerea pierderilor de putere pe linii cu 1 kW se poate ridica la valori de ordinul câtorva mii lei.

Pornind de la această observație, calculele ne-au arătat că **prin generalizarea metodei de dimensionare economică optimă a liniilor se asigură nu numai autofinanțarea unor importante investiții suplimentare dar, în plus, se mai poate obține și un disponibil de fonduri pentru alte investiții.** Excepțiile reprezintă cazuri singulare, care obișnuit se caracterizează prin durate de recuperare mai mici decât un an. Luând în considerare o distribuție echi-probabilă a lungimilor de trasee, rezultă că, în medie, două treimi din costul unui kW instalat într-o centrală de mare putere funcționând cu păcură sînt suficiente pentru autofinanțarea metodei de dimensionare economică optimă amintite, iar restul de o treime devine disponibil. În ipoteza combustibilului marginal lignit, valoarea disponibilului se ridică pînă la circa 50% din costul unui kW instalat. Reamintim că, în plus, se mai poate obține o reducere de 2—3 ori a cheltuielilor datorate pierderilor de energie. Totodată considerăm util de subliniat faptul că pentru producerea unui kilogram de aluminiu, consumul actual de energie electrică reprezintă doar cîteva procente din reducerea pierderilor de energie pe care acest kilogram ar putea s-o înlesnească în primul an de exploatare al unei linii electrice dimensionate economic optim.

O evaluare a eficienței globale la care poate conduce generalizarea metodei de dimensionare economică optimă a liniilor electrice poate presupune numeroase riscuri. De aceea, în cele ce urmează se va prezenta doar o simplă ipoteză de calcul. Să presupunem că dintre cele circa 7% pierderi anuale de energie din Sistemul nostru electroenergetic, aproximativ jumătate au loc

în rețelele de 0,4—20 kV, iar din acestea o treime în stațiile de transformare și restul pe linii. În ipoteza unei creșteri minime a secțiunilor conductoare, de numai două ori, s-ar obține o reducere a pierderilor cu 1,2^{0/0}.

Considerind că metoda se aplică numai la instalațiile nou construite și că ritmul actual de creștere al producției anuale de energie electrică este de ordinul a 5 miliarde kWh, în primul an de după generalizarea metodei s-ar obține o reducere a pierderilor de minimum 60 milioane kWh. În ipoteza combustibilului marginal păcură, aceasta ar reprezenta o economie anuală de peste 25 milioane lei sau posibilitatea de a exporta 13500 tone păcură. În plus, s-ar putea evita instalarea în centralele electrice a unor capacități de producție în valoare de 127,5 milioane lei. Conform proporțiilor amintite mai înainte, 85 de milioane ar fi necesare pentru autofinanțarea metodei de dimensionare economică optimă, iar restul de 42,5 milioane lei ar deveni disponibile. Eficiența totală în primul an s-ar ridica la 70 milioane. Reamintind incertitudinile cu privire la premisele estimărilor, trebuie totuși arătat că oricare ar fi valoarea beneficiilor din primul an, în următorii însă ele ar crește în progresie aritmetică (în ipoteza că sporul anual al producției s-ar menține la 5 miliarde kWh). Tot ca o simplă ilustrare, în cazul exemplului dat mai înainte, la capătul unui interval de 7 ani s-ar ajunge la un beneficiu total de ordinul unui miliard de lei, din care peste două treimi în valută.

În lumina avantajelor economiei prezentate se poate aprecia că normativul privind determinarea secțiunii economice a conductoarelor pentru instalațiile electrice de distribuție la tensiunile de 1—110 kV (PE 135/75) constituie o contribuție meritorie la sporirea eficienței Sistemului nostru electroenergetic. Față de normativul de acum două decenii, cînd se foloseau secțiuni de aluminiu de 2—3 mai mici, prin aplicarea actualului normativ, pierderile de energie se reduc de tot atîtea ori fără cheltuieli de investiții suplimentare. **Considerăm că fiind neindicată prevederea din actualul normativ prin care se exceptează de la dimensionarea economică unii consumatori industriali sau casnici, caracterizați prin durate de utilizare anuală a sarcinii maxime pînă la 3000 ore/an.** Calculele estimative pe care le-am efectuat pentru condiții medii și o durată mai redusă, de numai 2000 ore/an, arată că în cazul cablurilor cu conductoare de aluminiu, pe lîngă autofinanțarea investiției specifice de 500 lei/km x mm² pentru creșterile optime de secțiune, se mai poate obține un disponibil inițial de ordinul a 200 lei/km x mm², iar prin reducerea pierderilor pe durata de exploatare cîte 60 lei/an/km x mm². În cele ce urmează ne vom opri însă asupra uneia dintre principalele premise ale metodei de **dimensionare economică a liniilor electrice**, la a cărei eventuală reconsiderare rolul hotărîtor ar reveni specialiștilor din domeniul economiei.

Dimensionarea economică optimă în perspectiva creșterii costului energiei

Densitățile economice de curent reprezintă mărimi cu ajutorul cărora — după o prealabilă estimare a curentului maxim și a numărului anual de ore de utilizare a sarcinii maxime — proiectantul poate stabili printr-o simplă împărțire secțiunea economică optimă a liniilor. Valorile densităților de curent variază odată cu o serie de cheltuieli specifice*). Termenul C_w reprezintă valoarea actualizată (la momentul inițial) a costului pierderilor de energie corespunzătoare consumului propriu la 1 kW pe întreaga durată de exploatare a liniei. Rezultă, deci, că termenul C_p exprimă întreaga cheltuială specifică suportată de economia națională în cazul acceptării pe liniile electrice a unei pierderi de putere egale cu 1 kW.

Revenind la densitățile economice de curent, vom preciza că acestea sînt funcții de $C_p^{-1/2}$ și, deci, conform relației prezentate mai înainte, de valoarea p a costului energiei. Prin urmare, o linie care a fost dimensionată optim din punct de vedere economic pe baza unui anumit preț inițial al energiei, datorită unor modificări mai importante ale acestuia de-a lungul celor 20-30 de ani de exploatare, s-ar putea dovedi, în ansamblu, mult mai puțin economică decât s-a scontat inițial.

În această privință ultimii ani au arătat că pe piața mondială prețul energiei este în creștere treptată. Totodată, se pare că actuala tendință se va extrapola pe o lungă perioadă, în această privință existînd diferențe de păreri doar în legătură cu ritmurile probabile de creștere ale prețurilor. În scopul de a reduce abaterile față de optim ale economicității liniilor electrice, **considerăm că devine indicat ca la normarea densităților economice de curent să fie luat în considerare un sistem de prețuri dinamic.** Acesta ar putea fi caracterizat prin doi parametri: o valoare de referință p_0 , precum și o rată anuală de creștere r . În acest caz expresia costului specific actualizat al pierderilor de energie pe o durată de exploatare de N ani devine:

$$C_w = p_0 \tau \sum_{j=1}^N \left(\frac{1+r}{1+a} \right)^j$$

Luarea în considerare a unei dinamici de perspectivă pentru prețul energiei pierdute ar conduce la micșorarea densităților economice de curent. Totodată, ar urma să se reducă și pierderile de

*) $C_p = C_{ic} + C_w = C_{ic} + p \infty A$ (1) în care C_{ic} reprezintă costul investiției specifice în centrale, în ipoteza combustibilului marginal păcură; p — prețul specific al energiei pierdute, care în aceeași ipoteză îl vom considera, cu oarecare aproximație, 0,5 lei/kWh; e — timpul de calcul al pierderilor;

$$A = \sum_{j=1}^N (1+a)^{-j} \quad (2)$$

A — factorul de actualizare a cheltuielilor la anul punerii în funcțiune pentru calculul căruia, în cazul instalațiilor energetice din țară și din străinătate, obișnuit se ia în considerare o rată anuală $a=8\%$.

energie care, în medie, pot fi considerate că variază direct proporțional cu densitățile economice de curent. Indicii corespunzători citorva valori ale ratei anuale r de creștere a prețului energiei sînt sintetizați în tabelul prezentat. Ca valoare maximă a fost luată în considerare rata anuală $r=8\%$, pe considerentul că în literatura din unele țări, se estimează frecvent o triplare a prețului energiei pînă în jurul anului 1990.

Pentru a putea face unele comparații, vom reveni la exemplul prezentat anterior cu privire la evaluarea eficienței globale a dimensionărilor economice optime pe bază de prețuri fixe în cazul noilor noastre linii de 0,4—20 kV puse în funcțiune în timpul unui singur an. În ipoteza unei rate anuale de creștere a prețului energiei de 8% , în medie ar rezulta o reducere a vîrfului de pierderi cu $0,285 \times 30 = 8,5$ MW la un preț specific $C_w = 12,5 \times 2000 = 25.000$ lei/kW. Ca urmare, prin reducerea suplimentară a pierderilor în raport cu actualul mod de dimensionare bazat pe prețuri fixe, s-ar putea obține de-a lungul a 25 de ani de exploatare a liniilor de 0,4—20 kV puse în funcțiune într-un singur an o economie totală actualizată la momentul inițial de ordinul a 210 milioane lei.

În valori neactualizate totalul s-ar indica la 500 milioane lei, iar media corespunzătoare fiecăruia din cei 25 ani de exploatare la 20 milioane lei. În ipoteza mult mai favorabilă a unei rate de 3% — care ar corespunde unei dublări relative a costului energiei abia după anul 2000 — dimensionarea conform actualelor normative ar fi totuși echivalentă cu renunțarea la un beneficiu suplimentar de ordinul a 42,5 milioane lei actualizați sau, respectiv, 100 milioane lei neactualizați. În acest caz, media corespunzătoare unui singur an de exploatare a liniilor puse în funcțiune, de exemplu, în timpul actualului an ar coborî la circa 4 milioane lei.

Avînd în vedere cele prezentate, considerăm util de reamintit că în zona „compromisului economic optim”, sporul de investiții pentru mărirea secțiunii conductoarelor de aluminiu rezultă, în medie, mai mic decît economia corespunzătoare de investiții din centralele electrice. În plus, prin reducerea capacităților necesare pentru producerea pierderilor din rețea, pe lângă autofinanțarea sporului de investiții în linii, obișnuit, devine posibilă și obținerea unui disponibil suplimentar. Ca ur-

mare, și în cazul celor două exemple date valorile actualizate ale avantajelor economice ar fi de așteptat să rezulte mai ridicate.

Problema cea mai dificilă o constituie însă prognoza pe o perspectivă îndelungată cu privire la creșterea relativă a prețului energiei, în primul rînd față de costul aluminiului. Avînd în vedere numeroasele condiții de incertitudine în care ar trebui făcute estimările periodice ale ratelor r , în principal atenția ar putea fi concentrată asupra unor perspective mai scurte de ordinul a 7-10 ani. În acest fel, s-ar avea în vedere faptul că la calculul actualizat al costului pierderilor de-a lungul a 25 ani de exploatare, duratelor amintite le corespund ponderi de 50% și, respectiv, $62,5\%$. În principal, însă, considerăm că prin aproximații succesive și reactualizări periodice poate și trebuie să fie urmărit un rezultat global mai apropiat de optimul economic decît cel care se obține în ipoteza opțiunii actuale pentru o rată nulă de creștere a prețului energiei.

conf. dr. ing. Pavel BUHUȘ

Gospodărirea și valorificarea eficientă a metalului

(Urmare din pag. 8)

treprinderi cu care colaborăm, motoare electrice, piese turnate și forjate, precum și piese prelucrate. În general, se poate aprecia că marea majoritate a unităților cu care cooperăm își onorează obligațiile asumate. Dar sînt și cazuri cînd unele din acestea fac excepție de la regulă. Potrivit unei analize, în primul semestru al anului contractele economice au fost realizate în proporție de 90% . În perioada respectivă întreprinderea „Electromotor”-Timișoara și Baza județeană de aprovizionare Argeș nu ne-au livrat la termen unele motoare. Conform reglementărilor în vigoare, acestea au fost penalizate. Sumele primite nu au acoperit însă nici pe departe pagubele ce au fost provocate întreprinderii noastre. Se impun, bineînțeles, măsuri și un sprijin mai activ din partea centralei noastre, astfel încît toate unitățile cu care cooperăm să privească cu răspundere sporită respectarea obligațiilor ce le revin.

Vorbînd de valorificarea superioară a metalului, vreau să arăt că o bună parte din deșeurile se utilizează chiar în cadrul întreprinderii. În ce privește cantitățile pe care sîntem obligați să le predăm întreprinderii de colectare și prelucrare a metalelor întîmpinăm uneori mari greutăți datorită, în special, lipsei de vagoane. Acest lucru se cere reglementat de către întreprinderea colectoare, intrucît în prezent avem în incinta întreprinderii depozitate un volum de deșeuri de circa 10 vagoane.

Atît în domeniul cooperării, cit și în cel al predării deșeurilor și, în general, al depozitării materiilor prime și a materialelor pentru buna lor conservare și gospodărire, se ridică cîteva probleme care ar trebui să stea atît în atenția centralei noastre, cit și a organelor de sinteză pentru a le găsi o justă și operativă rezolvare. Astfel, pentru ca mecanismul cooperării să funcționeze normal, ar fi indicat să se aplice sistemul de balanță și fișe de cooperare cu repartizarea de cote anuale, mai ales în domeniul prelucrării pieselor și a construcțiilor sudate (techno-

logie la rece) la strungurile mari pe care se prelucurează arbori de 8—10 m, piese de \varnothing 5000 mm etc.

Pentru a evita în viitor neajunsurile în ce privește predarea fierului vechi, ar fi util să se introducă un grafic lunar de livrări între întreprinderile furnizoare, C.F.R. și întreprinderea de colectare și prelucrare a metalului, cu obligativitatea respectării decadelor a introducerii de vagoane și încărcării acestora de către întreprinderea furnizoare. În același timp, ar fi oportun să se recalculeze trimestrial planul de predare a deșeurilor metalice, în funcție de consumul efectiv de metal pe această perioadă. Tot pentru valorificarea superioară a metalului, găsim că întreprinderile care au turnătorii ar trebui să fie obligate să utilizeze șpanul voluminos din fier vechi și șpanul de fontă în procesul tehnologic, stabilindu-se sarcina de a crea în sectorul cald mijloace de balotare, sfărîmare, curățire, ardere și transportare a deșeurilor metalice.

ÎN CADRUL DEZBATERII au mai luat cuvîntul și alți participanți (Constantin Rotaru, de la centrul de calcul al întreprinderii, Teodor Ciudoiescu, șeful serviciului plan), care s-au referit la preocupările colectivului pentru valorificarea în viitor a unor noi resurse de economisire a metalului.

Referindu-ne concret la ansamblul problemelor cuprinse în dezbateri, trebuie spus că ele au reliefat pregnant, cu valoare de experiență, preocupările colectivului de la întreprinderea „Aversa”, acțiunile organizate pentru depistarea și valorificarea tuturor resurselor materiale disponibile și, deosebi, a metalului. Rezultatele obținute, mai ales prin asimilarea, modernizarea și tipizarea produselor, constituie o bază importantă pentru continuarea și amplificarea eforturilor în scopul valorificării superioare a metalului.

Pentru viitor se impune necesitatea intensificării perfecționării activității mai ales în sectoarele primare, unde — așa cum au subliniat mai mulți participanți — sînt încă rezerve importante de ridicare a nivelului calitativ al pieselor turnate și for-

jate (reducerea rebuturilor și declaselor, micșorarea adaosurilor de prelucrare). De asemenea, socotim că propunerile făcute în cadrul dezbaterii ca Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să analizeze cerința creării unei întreprinderi specializate de materiale auxiliare pentru sectoarele primare, ca și de lărgire a actualelor capacități de producere a organelor de asamblare necesare montajului sînt justificate și ele merită studiate cu toată atenția.

Un alt aspect, nu mai puțin important, este și acela al stimulării concrete a realizării de economii la fiecare loc de muncă, de către fiecare lucrător. Deși sînt reglementate prin lege condițiile de stimulare, prevederile nu se aplică. Întreprinderea folosește pentru premieri doar fondul de 1% stabilit pentru îndeplinirea planului, neutilizînd deloc fondurile speciale prevăzute pentru economisirea metalului, combustibilului, energiei electrice sau a altor materiale. Cauza? Prevederea ca economia rezultată să se regăsească la sfîrșitul unui an de plan, cînd ea se obține de fapt într-o lună, într-un trimestru la o formație de lucru, atelier sau secție — rămîne, practic, neaplicabilă, pe motivul că nu se poate ține o asemenea evidență în toate compartimentele, la toate formațiile de lucru. Considerăm că ministerul de resort ar trebui să studieze această problemă, în așa fel încît să se creeze cadrul necesar de aplicare.

În fine, socotim că este necesar să se acorde mai multă atenție realizării mai operative a propunerilor de invenții și inovații. A rezultat din dezbateri — lucru valabil pentru numeroase întreprinderi — că ele durează mult pînă ce sînt acceptate, finalizate și aplicate în producție, datorită neavizării în termene scurte fie la centralele industriale, institutele de cercetări și proiectări de specialitate, la ministere, fie la Oficiul pentru standarde și invenții sau la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie. Or, interesele întreprinderii, ale economiei naționale cer soluționarea și valorificarea cit mai operativă și mai deplină a propunerilor de invenții și inovații, stimularea pe toate căile a gândirii creatoare, astfel încît să se asigure un progres continuu în tehnică, tehnologie, în gospodărirea eficientă a întregii avuții a țării.

○ corelație a eficienței:

FOLOSIREA RAȚIONALĂ A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE - SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII [II]

● Producții suplimentare de sute de milioane lei prin utilizarea mai bună a suprafețelor de producție ● Rolul proiectării în asigurarea folosirii superioare a fondurilor fixe ● Valențele de eficiență ale ritmicității producției ● Asistență tehnică de calitate în toate cele trei schimburi ● Întreținerea și repararea corespunzătoare a utilajelor — factor de depășire a sarcinilor de plan

ÎN SCOPUL formulării unor măsuri cât mai riguroase în vederea utilizării superioare a fondurilor fixe, o mare importanță o are determinarea influenței modului de folosire a fondurilor fixe. În creșterea produsului global și a produsului net.

O succintă analiză a cifrelor demonstrează că, în perioada 1950—1980 creșterea produsului global și a produsului net în industrie este determinată de acțiunea factorilor extensivi (concretizată în creșterea fondurilor fixe productive), precum și de cea a factorilor intensivi (concretizată în sporirea eficienței situație, de cerințele creșterii eficienței întregii activități, conducerea partidului a subliniat necesitatea ca toate unitățile să acorde o importanță deosebită utilizării integrale și cu înalt randament a suprafețelor construite, a mașinilor, agregatelor și instalațiilor existente, aceasta constituind un imperativ de cea mai mare însemnătate al actualului plan cincinal. În acest sens, la plenara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din iulie 1975, secretarul general al partidului sublinia că: „O problemă hotărâtoare pentru înfăptuirea cu succes a prevederilor noului cincinal este utilizarea intensivă a capacităților de producție”. Care sînt deci căile de folosire superioară a acestor capacități, ce acțiuni trebuie întreprinse pentru aceasta ?

Exigență sporită în folosirea suprafețelor de producție

DUPĂ CUM S-A SUBLINIAT în numeroase documente de partid, una din marile rezerve de creștere a eficienței fondurilor fixe o constituie **utilizarea mai bună a suprafețelor de producție**, acțiune ce permite obținerea unui volum maxim de producție pe unitatea de suprafață. Analizele efectuate în această privință au scos în evidență că la un număr însemnat de întreprinderi există suprafețe construite și nefolosite, sau folosite în alte scopuri decît cele pentru care au fost construite. Cauzele acestei situații sînt multiple. Între acestea cu o pondere importantă se înscrie prevederea în proiect și în planul de investiții a unui decalaj prea mare de timp între construcția unor hale și planificarea achiziționării utilajelor, precum și întîrzierea procurării utilajelor față de termenele prevăzute. De asemenea, o parte însemnată din totalul suprafețelor identificate ca nefolosite se află în această stare ca urmare a depășirii unor termene de punere în funcțiune a obiectivelor de investiții datorită întîrzierii de către beneficiarii de investiții a realizării în timp, a documentațiilor de proiectare și a comandării la vreme a utilajelor, datorită întîrzierii în livrarea utilajelor de

către furnizori etc. În sfîrșit, unele suprafețe identificate ca neutilizate sînt construite excedentar sau constituie suprafețe eliberate ca urmare a reorganizării de fluxuri tehnologice, unor dezafectări sau schimbări de profil de producție.

Se poate spune astfel că, practic, în fiecare întreprindere există rezerve de utilizare superioară a suprafețelor de producție, că în funcție de natura acestor rezerve sînt numeroase soluțiile tehnice, tehnologice și organizatorice ce pot fi adoptate pentru punerea lor în valoare.

În acest cadru considerăm că înainte de toate este necesar ca problemele privind folosirea eficientă a suprafețelor construite să fie studiate și aprofundate încă din faza de proiectare a întreprinderii respective. Aceasta presupune din partea proiectanților, a tuturor factorilor care concură la realizarea noilor unități industriale să elaboreze cît mai judicios temele de proiectare prin care se stabilește profilul și capacitatea întreprinderii, evitînd supradimensionările și exagerările; presupune, totodată, stabilirea, încă din această fază, a întregului proces tehnologic, în toată complexitatea sa, pentru a se găsi formula optimă de nominalizare a utilajelor, de organizare și dimensionare perfectă a fiecărei secții sau loc de muncă în parte, de amplasare a utilajelor într-un mod cît mai judicios, de mișcare și manipulare economică a materiilor prime, produselor.

De mare importanță în vederea obținerii unui volum sporit de producție pe unitate de suprafață este **mărirea ponderii suprafețelor productive în cadrul suprafețelor construite și îmbunătățirea utilizării acestora**. Practica dovedește că însemnate suprafețe de producție pot deveni disponibile prin reorganizarea fluxurilor tehnologice și indeseirea mașinilor și utilajelor. În întreprinderile din județul Arad, de pildă, acțiunile întreprinse în direcția organizării mai bune a fluxurilor de producție, extinderii tehnologiei de grup etc. au permis eliberarea unei suprafețe de aproape 235 mii mp, măsurile luate de ocupare tehnică a acestor spații — prin autodontare și procurarea prin fonduri minime de investiții a unor mașini și utilaje — permițînd obținerea, începînd din anul 1977, a unui volum de producție suplimentară de cîteva sute de milioane lei.

O însemnată rezervă de îmbunătățire a folosirii suprafețelor de producție și de obținere astfel a unei însemnate creșteri de productivitate o reprezintă **diminuarea ponderii suprafețelor ocupate de secțiile și serviciile auxiliare**. Realitatea arată că o serie de spații industriale la unități constructoare de mașini, ale industriei ușoare, de prelucrare a lemnului pot fi eliberate prin mutarea unor depozite din hale sau din alte spații construite — cărora li se poate da destinație productivă — în magazii amplasate în exterior sau prin extinderea depozitării pe verticală. De asemenea, în cadrul halelor cu înălțimi mari pot fi create suprafețe productive suplimentare prin realizarea de planșee intermediare care să permită instalarea de mașini ușoare, organizarea unor spații de montaj, precum și desfășurarea altor activități de producție.

O cale importantă de folosire eficientă a suprafețelor construite o constituie **raționalizarea transportului intern în sensul scurtării drumului pe care materiile prime, semifabricatele și produsele finite îl parcurg între secțiile de producție și în ca-**

lru lor. Aceasta permite micșorarea duratei ciclului de producție, ceea ce echivalează cu posibilitatea ca pe aceeași suprafață construită și cu aceleași mijloace de muncă să se obțină o creștere a productivității muncii. La întreprinderile de tractoare și de autocamioane din Brașov, de exemplu, prin instalarea la diferite mașini-unelte a cite unui container pentru așezarea pieselor executate, pe lângă faptul că s-au putut elibera o serie de macarale portale s-au creat și condiții mai bune de circulație între mașini și între secții. S-a realizat o mai bună folosire a spațiului productiv și prin stivuirea diferitelor materiale și subsansamble pe verticală. Ca urmare a aplicării acestor măsuri se scontează realizarea, anual, de către întreprinderile respective, a unei economii de fonduri de 4—5 milioane lei.

Pledează convingător pentru utilizarea superioară a suprafețelor de producție și în favoarea renunțării astfel la construirea unor suprafețe noi sau la dezvoltarea celor existente o serie de **calculs și raționamente economice**. Ca un termen de referință se poate arăta că **prin folosirea productivă a unui metru pătrat de spațiu disponibil se pot economisi în medie cheltuieli de construcții-montaj de circa 3 000 lei sau se poate realiza suplimentar, o producție anuală de aproape 17 000 lei**. La toate acestea mai trebuie adăugat faptul că, reducându-se cheltuielile de construcții-montaj prin renunțarea la unele obiective de investiții, se economisesc atât terenuri de construcție, dar mai ales resurse materiale (ciment, fier-beton, cherestea etc.) și financiare, care pot fi utilizate la realizarea superioară a zeci de mii de apartamente, a noi construcții social-culturale. De asemenea, prin sporirea producției în același spațiu construite se creează premise pentru creșterea suplimentară a venitului național. Dintr-un calcul estimativ efectuat la scara întregii economii rezultă că prin înzestrarea tehnică a suprafețelor depistate ca nefolosite rațional, prin îndesirea mașinilor și instalațiilor pe spațiile existente, prin supraetajarea și depozitarea pe verticală etc., se poate obține, în fiecare an din acest cincinal, o producție suplimentară de mai multe miliarde de lei.

Sint posibilități pentru îmbunătățirea calitativă și cantitativă a producției la îndemina fiecărei unități. Esențial este ca, în fiecare întreprindere, odată întocmite programele concrete care să asigure corelarea acțiunilor de reorganizare a fabricației și depozitării, acoperirea spațiilor disponibile cu mașini și utilaje, îndeosebi prin autoutilare, să se acționeze operativ pentru transpunerea lor în viață.

Maximum de randament de la instalațiile existente

INSEMNAȚE REZERVE de obținere a unor producții suplimentare pot fi mobilizate, în mai mare măsură, printr-o mai bună utilizare extensivă a fondurilor fixe existente. Aceasta presupune, în primul rând ca planificarea investițiilor industriale să pornească de la **folosirea riguroasă, intensivă a capacităților de producție existente**, prin încărcarea corespunzătoare a mașinilor și utilajelor, creșterea continuă a indicilor de utilizare a acestora, sporirea coeficientului de schimburi, folosirea cit mai judicioasă a suprafețelor construite. Este necesar ca factorii de resort să admită crearea de noi capacități numai după ce se asigură încărcarea corespunzătoare a spațiilor de producție existente și utilizarea integrală a mașinilor și utilajelor aflate în dotarea unităților. Pe de altă parte, se impune asigurarea unei stricte corelări a termenelor de sosire a utilajelor cu termenele prevăzute pentru montarea și darea lor în funcțiune. Orice întârziere în livrarea unui utilaj produce stagnări în desfășurarea normală a lucrărilor, determină rămânere în urmă în punerea în funcțiune a altor utilaje, mărește perioada de imobilizare a fondurilor bănești și lipsește întreprinderea beneficiară — și economia națională — ca atare — de un important volum de produse și acumulări bănești planificate.

Foarte importantă pentru buna funcționare a noilor capacități este **efectuarea cu rigurozitate a probelor tehnologice și a recepției mașinilor și instalațiilor**. Nu puține sint cazurile cînd unii beneficiari — în dorința de a recupera întârzierile provocate de furnizorii instalațiilor, de constructori și montori — admit recepția unor instalații incomplete și scurtarea timpului necesar probelor mecanice și tehnologice, făcîndu-și astfel un mare deserviciu. Aceasta întrucît timpul „cîștigat” pe o asemenea cale este de cele mai multe ori „plătît” prin pierderi de producție provocate de funcționarea defectuoasă a utilajelor.

Una din premisele esențiale ale ridicării indicilor de utilizare extensivă a mașinilor și utilajelor o constituie **reflectarea prin plan a încărcării integrale a tuturor acestor mijloace de muncă**, corelarea judicioasă a sarcinilor de producție cu capacitățile de producție din diferite secții, ateliere și linii tehnologice ale întreprinderii respective.

Îmbunătățirea indicilor de utilizare extensivă a mașinilor, utilajelor și instalațiilor nu este posibilă fără **asigurarea ritmică-**

ții procesului de producție. Printre măsurile cele mai eficiente menite să înlăture neritmicitatea producției o mare importanță o are pregătirea temeinică, din toate punctele de vedere, a procesului de producție și a locurilor de muncă. În acest cadru sint de mare eficacitate măsurile privind pregătirea tehnică și tehnologică a fabricației, defalcarea rațională și comunicarea din vreme a sarcinilor de plan pe secții și pe fiecare lor de muncă; asigurarea unor decalaje optime între activitatea secțiilor de producție, înîndu-se seama de durata ciclului de fabricație a fiecărui produs; asigurarea ritmică a tuturor locurilor de muncă cu materii prime, materiale, piese de schimb etc.

În scopul ridicării gradului de utilizare intensivă a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, al realizării ritmice a producției acționează cu importante efecte și micșorarea numărului și a duratei opririlor utilajelor aflate în funcțiune. În acest cadru de cea mai mare importanță este **întreținerea și repararea lor corespunzătoare**. Din păcate, în dorința de a obține cu orice preț producții suplimentare conducerile unor întreprinderi recurg la amînarea sau chiar eliminarea efectuării unor reparații prevăzute în normative. În toate aceste situații ceea ce se cîștigă pentru moment, ca volum de producție, se pierde înzecit mai tîrziu, nu numai cantitativ, dar și în ce privește calitatea produselor fabricate.

Uneori calitatea unor reparații este slabă, se folosesc încă metode învechite, iar utilizarea sistemelor de reparații rapide se face pe scară redusă, ceea ce afectează de asemenea producția. Cele arătate evidențiază **necesitatea organizării mai bune a activității de reparații, cit și a aplicării metodelor înaintate de întreținere și reparare a utilajelor pe scară mai largă**. Experiența unor importante întreprinderi industriale — „23 August” din Capitală, Întreprinderea constructoare de mașini din Reșița, Șantierul naval de la Galați — evidențiază din plin roadele materializate în producții de zeci și sute de milioane lei ale traducerii în viață a acestor preocupări.

Raționalizarea strictă a consumului de muncă

O **IMPORTANTĂ REZERVĂ** de îmbunătățire a indicilor de utilizare extensivă a mașinilor și utilajelor o constituie **creșterea coeficientului de schimburi**, prin generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III. În acest scop este necesar ca în fiecare unitate economică să se valorifice orice rezervă internă capabilă să asigure o mai bună utilizare a forței de muncă existente. Ca o primă cerință în această direcție se înscrie planificarea judicioasă a necesarului de forță de muncă, redistribuirea personalului existent pe baza unei raționalizări stricte a consumului de muncă, printr-o organizare rațională a procesului de muncă și fundamentarea tehnico-economică a normelor de consum. Este necesar, totodată, să se depună eforturi în continuare pentru extinderea mecanizării și automatizării diferitelor lucrări, în vederea obținerii unui maxim de randament în toate cele trei schimburi concomitent cu ușurarea muncii omului. Înșușirea mai multor meserii — **policalificarea** — contribuie și ea la formarea de muncitori capabili să răspundă mobilității proceselor de producție.

Fără îndoială, există și alte căi ce asigură utilizarea superioară a capacităților existente. Între ele se relevă **ridicarea nivelului productivității muncii și a randamentului mașinilor din schimbului II și III la nivelul schimbului I**. Pentru aceasta, concomitent cu creșterea coeficientului de schimburi și cu asigurarea tuturor schimburilor cu numărul necesar de muncitori, pe meserii și nivele de calificare, de o mare eficacitate se relevă **repartizarea rațională a personalului tehnico-ingenieresc de supraveghere și îndrumare în fiecare schimb**. Desigur că un asemenea proces impune reducerea numărului de ingineri ocupați cu problemele administrative și redistribuirea tuturor forțelor ingineresti și tehnice pe parcursul celor trei schimburi.

SOCIETĂȚII NOASTRE, în ansamblu, și fiecărui om al muncii în parte nu le poate fi indiferent cum este folosit potențialul tehnic existent, cit se produce și cu ce cheltuieli de muncă și materiale. Pe un plan strict economic importanța utilizării superioare a capacităților de producție este semnificativ relevată de faptul că pe seama capacităților existente la finele anului 1975 urmează să se realizeze aproape 70% din întreaga producție industrială a anului 1980. Cu cit posibilitățile în acest sens vor fi operativ depistate și materializate, cu atît mai repede va crește productivitatea muncii, factor esențial al dezvoltării rapide a economiei naționale și al ridicării, pe această bază, a nivelului de trai al oamenilor muncii.

dr. Vasile M. POPESCU
Comitetul de Stat al Planificării

Experiențe în actualitate

METODE ȘI POSIBILITĂȚI DE CONSOLIDARE ECONOMICĂ RAPIDĂ A COOPERATIVELOR AGRICOLE DE PRODUCȚIE

CONGRESUL CONSILIILOR DE CONDUCERE din unitățile agricole a stabilit, ca una din sarcinile actuale de bază, dezvoltarea averii obștești a fiecărei cooperative, consolidarea economico-organizatorică a întregului sector cooperatist. Experiența celor mai multe unități demonstrează posibilitatea înfăptuirii rapide a acestei hotărâri, atunci când consiliile de conducere, specialiștii manifestă preocupare și competență, însoțite bineînțeles de eforturile solicitate de o asemenea acțiune. Pentru exemplificare, prezentăm rezultatele obținute în două cooperative agricole în urma „descoperirii” unei metode eficiente de sporire a veniturilor: **producerea de semințe**. Prin gradul de calificare al forței de muncă și tehnologiile solicitate, metoda are o arie de aplicabilitate suficient de largă pentru a asigura consolidarea unui număr mare de cooperative agricole, cererea față de semințe cu valoare biologică ridicată înregistrând cu fiecare an o creștere accelerată.

C.A.P. „30 Decembrie” Olcea Călăcea, județul Bihor

Înființată în urmă cu mai bine de 15 ani, cooperativa a căutat un timp destul de îndelungat acea activitate agricolă care să-i asigure o dezvoltare rapidă. Situată într-o zonă de podzol, încadrată în zona a VI-a de fertilitate, cooperativa dispune de aproape 2 000 ha teren arabil, din care numai 10 ha sînt terenuri bune, aluvionare, favorabile culturii legumelor. Și tocmai pe această suprafață restrînsă s-a reușit să se obțină în 1976 aproape 40% din întreaga producție globală a cooperativei.

Totul a început în 1970, cînd pe cele 10 ha s-au administrat cîte 80—100 t gunoi de grajd și 3—5 tone de amendamente calcaroase la hectar; după 5 ani, acțiunea a fost repetată pentru a corecta definitiv aciditatea solului. În plus, cu forțe proprii s-a amenajat un lac de acumulare. Pe această suprafață s-au cultivat tomate hibride pentru sămîntă, una din cele mai intensive activități din toate ramurile agriculturii, comparabilă doar cu cultura legumelor în seră sau cu floricultura. Hibridarea genitorilor se realizează printr-un ansamblu de operații de înaltă calificare: hibridarea se efectuează în cîmp deschis, pe cale artificială, lucrările de castrare și polenizare propriu-zise făcîndu-se cu pipeta, floare cu floare. Aceste operații se efectuează de către 210 cooperatoare.

Eficiența acestei culturi pentru cooperativă rezultă din tabelul alăturat. Pe lîngă echilibrarea balanței financiare a cooperativei, cultura tomatelor pentru sămîntă a asigurat un grad mai înalt de ocupare a forței de muncă (lucrările efectuate în perioada februarie-octombrie), a creat posibilități de sporire a retribuției muncii, o normă convențională ajungînd la 38 de lei.

Pe lîngă producția principală — de semințe hibride de legume — în cooperativă s-a organizat și un sector de producere a sucului de roșii (produs secundar, care rezultă în procesul de extragere a semințelor), care se valorifică prin fabrica de conserve. Din tomatele cultivate de pe un hectar rezultă 15 mii de litri de suc, ceea ce aduce venituri suplimentare cooperativei de circa 13 mii de lei la hectar.

Planul de producție pe acest an asigură o corelație mai bună între venituri și cheltuieli, luîndu-se în considerare și alte posibilități de creștere a eficienței producției agricole, îndeosebi prin echilibrarea balanței de venituri și cheltuieli pe fiecare sector și cultură. Sarcina trasată, privind consolidarea în cel mai scurt timp a tuturor cooperativei agricole, a fost înțeleasă la C.A.P. „30 Decembrie” Olcea-Călăcea ca o necesitate economică de cea mai mare importanță.

Eficiența culturii tomatelor pentru sămîntă la C.A.P. Olcea-Călăcea

Indicatori	U/M	Valoarea indicatorului
Suprafața *	ha	1
Producția medie de sămîntă	kg/ha	107
Prețul mediu de realizare	lei/kg	2750
Producția marfă	kg/ha	107
Valoarea producției totale	lei/ha	294250
Zile-om consumate	z.o./ha	3400
Cheltuieli directe	lei/ha	158400
din care: — cheltuieli cu forța de muncă	"	136100
— cheltuieli materiale	"	22300
Cheltuieli indirecte	"	2000
Venitul net (diferența între valoarea producției și cheltuielile de producție)	"	133850
Productivitatea muncii pe un cooperator	lei	8040
Venitul net pe cooperator	lei	3820

* Pentru evidențierea mai clară a eficienței acestei culturi datele s-au calculat pe un hectar.

C.A.P. Ruginoasa, județul Iași

Dezvoltarea averii obștești a cooperativei agricole din Ruginoasa s-a realizat continuu: în fiecare an procesul de producție s-a reluat cu disponibilități financiare mari, s-a investit pentru consolidarea economico-organizatorică a unității fonduri proprii mai mari și importante credite. În 1976, producția globală a fost de peste 21 (mil. lei, din care: 16 mil. lei din producția vegetală, 3 mil. lei din zo-

otehnie și circa 2,5 mil. lei din extinderea activităților neagricole.

Cea mai importantă sursă de venituri pentru cooperativă s-a dovedit a fi producerea de semințe. Fiind o activitate economică dintre cele mai utile pentru progresul întregii agriculturi, producerea de semințe impune aplicarea unor tehnologii deosebite, dintre cele mai avansate, contribuind astfel la ridicarea calificării coperatorilor, la creșterea exigenței specialiștilor. Creșterea necesarului de semințe cu potențial biologic ridicat la toate culturile și în toate județele face ca extinderea acestei activități să fie din ce în ce mai solicitată, cu condiția respectării procesului tehnologic și a încadrării în parametrii standard de calitate.

Astăzi, producerea de semințe este mai extinsă în unitățile agricole de stat — întreprinderi agricole și stațiuni de cercetare — și mai puțin dezvoltată în cooperativele agricole. Totuși, un număr crescînd de cooperative își asumă răspunderea de semințe pentru culturi specifice zonei lor de activitate și obținînd pe această cale venituri cu mult superioare celor realizate în cazul livrării producției în condiții obișnuite (ca producție pentru consum individual).

În 1976, cooperativa din Ruginoasa a organizat loturi speciale pentru producerea de sămîntă la 9 culturi: grîu, orz, cartofi, cînepă, mazăre, fasole, mac, lucernă și sparceță; din 3 100 ha de teren arabil, cît are cooperativa, cca. 1 500 sînt cultivate pentru producerea de sămîntă, cu care asigură o bună parte din necesarul unităților agricole din județul Iași. Din cele 9 culturi, producerea cartofilor pentru sămîntă prezintă cea mai mare importanță economică: prin valorificarea seminței produse de pe cele 250 hectare cultivate cu cartofi, s-au realizat venituri de circa 6,5 milioane de lei, ceea ce reprezintă în medie un venit de circa 26 mii lei pe hectar.

În acest cîmp, producția agricolă a cooperativei se axează pe culturile vegetale și în special pe producerea de sămîntă. Consolidarea structurii producției agricole în cooperativă se va realiza și prin dezvoltarea sectorului zootehnic (înlocuirea raselor cu potențial scăzut cu altele din rase cu calități superioare, construirea unui complex de vaci pentru lapte etc.). Pe lîngă dezvoltarea producției agricole și în sprijinul realizării acestui obiectiv, se dezvoltă mai mult activitățile neagricole. De pe acum, tot ce se construiește în comună se realizează cu materiale (îndeosebi cărămidă), produse în cooperativă; cooperatorii prestează deja diferite servicii în beneficiul populației și unităților agricole de stat și cooperatiste, prin brutăria cooperativei se asigură întregul necesar de pîine al locuitorilor comunei. În activitățile neagricole lucrează permanent 60 de cooperatori.

Din realizările și proiectele prezentate rezultă posibilități variate de dezvoltare a averii obștești, fiecare cooperativă fiind în măsură să adopte acele căi care îi corespund în cel mai înalt grad intereselor sale economice și ale economiei naționale. Există totuși cîteva elemente, numitori comuni: calitatea cadrelor și a deciziilor, a organizării producției și a muncii, creșterea rolului agriculturii intensive, de mare randament.

Ion MANEA

OPINIILE
consumatorului

OPERATIVITATE ● DIVERSITATE ● CALITATE — EXIGENȚE FAȚĂ DE PRESTĂRILE DE SERVICII

— Concluzii pe marginea unor sondaje de opinie in rindurile populației Capitalei,
privind întreținerea și repararea bunurilor de folosință îndelungată —

ÎN CADRUL PREOCUPĂRILOR constante ale partidului pentru continua îmbunătățire a nivelului de trai al întregului popor, Programul de dezvoltare a prestărilor de servicii pentru populație în perioada 1976—1980 a stabilit sarcini de mare responsabilitate în fața organizațiilor de resort. Importanța îndeplinirii acestor sarcini se amplifică în contextul rolului deosebit atribuit acestui sector prin programele de creștere a nivelului de trai al populației, aprobate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. — programe care stabilesc ca volumul prestărilor să sporească, în comparație cu anul 1975, cu 73,5% (față de 68,6%, cit indică planul cincinal și de 65—68%, cit fusese prevăzut în Directivele Congresului al XI-lea).

În municipiul București, ca de fapt în întreaga țară, s-au făcut eforturi considerabile, în cele mai multe cazuri încununată de succes, pentru diversificarea serviciilor, îmbunătățirea calității lor și apropierea acestora de beneficiarul final — populația, transformând activitatea desfășurată într-un veritabil factor de influență a calității vieții.

În cadrul unor cercetări recente, având drept scop realizarea de analize, diagnoze și, pe această bază, identificarea căilor de perfecționare a acestei activități, au fost efectuate sondaje în diverse zone ale orașului — centrale, semi-centrale și periferice, precum și în marile ansambluri urbanistice din noile cartiere ale Capitalei, urmărindu-se să se determine — în legătură cu serviciile oferite de unitățile de întreținere și reparare a bunurilor de folosință îndelungată — structura populației beneficiare, frecvența cererii, structura solicitărilor și motivația lor, gradul de satisfacere a acestora, aprecierile și sugestiile populației cu privire la direcțiile în care trebuie să se acționeze pentru diversificarea și îmbunătățirea prestațiilor.

comitent s-a acționat pentru îmbunătățirea gradului de utilare, pentru asigurarea personalului calificat necesar.

Toate aceste măsuri au fost resimțite din plin de către populație; după cum a rezultat din chestionarea făcută cu prilejul investigației, aprecierile asupra calității serviciilor — ca structură, diversificare, promptitudine, fiabilitate — corelate cu vechimea aparatelor prezentate pentru efectuarea de reparații sînt, în general, favorabile (graficul nr. 1). Faptul că la aparatele relativ noi, cu o vechime de pînă la 5 ani, ponderea aprecierilor negative este comparativ mai ridicată reflectă existența, la unitățile prestatoare, atît a unei deficiențe obiective — insuficiența acoperire de către industrie a necesarului de piese de schimb în perioada de garanție și post-garanție, cit și a unor deficiențe proprii pe linia organizării activității și a educării lucrătorilor, dintre care unii manifestă lipsă de interes

O componentă a nivelului de trai : calitatea serviciilor

SPORIREA CONTINUĂ a puterii de cumpărare a oamenilor muncii a făcut să crească an de an gradul de dotare a populației cu bunuri de folosință îndelungată — fenomen al cărui evoluție și-a pus amprenta și pe activitatea unităților de întreținere și reparații a acestor bunuri.

În spiritul prevederilor Programului privind dezvoltarea prestărilor de servicii către populație, cooperarea meșteșugărească a luat măsuri pentru crearea de noi unități și secții de întreținere și reparații, amplasate în primul rînd în zonele lipsite de asemenea servicii sau unde centrele existente nu reușeau să facă față solicitărilor. Con-

Tabelul nr. 2
Căile folosite de populație pentru întreținerea și repararea bunurilor electrotehnice

Cartierul de reședință	Modul de reparare	Total	prin intermediul		
			prin forțe proprii	unor persoane particulare	unității de întreținere și reparații
— Zona centrală		100,0	7,02	31,58	61,40
— Zona semicentrală		100,0	7,50	17,50	75,0
— Zona periferică		100,0	5,09	16,95	77,96
— Cartierul Drumul Taberei		100,0	13,56	20,34	66,10
— Cartierul Berceni		100,0	—	29,18	70,82
— Cartierul Titan		100,0	20,75	15,09	64,16
— Cartierul Colentina		100,0	—	18,75	81,25
— Cartierul Pantelimon		100,0	—	—	100,0
— Cartierul Pajura		100,0	16,66	16,66	66,68
— Cartierul Militari		100,0	—	11,12	88,88

Tabelul nr. 1

Distribuția aprecierilor în funcție de structura socio-profesională a populației deservite (%)

Aprecieri asupra calității serviciilor	%					Total
	Categoria socio-profesională	Muncitori	Tehnicienii, funcționari	Ingineri, economiști și alt personal de specialitate	Alte categorii	
— foarte bună		32	27	30	11	100
— bună		33	30	18	19	100
— corespunzătoare		42	23	25	10	100
— necorespunzătoare		56	16	8	20	100

pentru prestarea de servicii în perioada de garanție.

Date interesante oferă studierea distribuției aprecierilor asupra calității serviciilor, în funcție de structura socio-profesională a populației deservite (tabelul nr. 1).

Segmentele de consumatori din rîndul muncitorilor și al personalului de specialitate — reprezentînd circa jumătate din eșantion — însumează cele mai multe caracterizări din grupele „foarte bună” și „bună”. În același timp, mai mult de jumătate din totalul celor ce s-au declarat nemulțumiți sînt muncitori. Ținînd seama că această categorie

de populație este preponderentă în municipiul București, iar aprecierile sale se bazează pe o bună cunoaștere a aparatelor, a modului de funcționare a acestora și a calității intervențiilor, credem că unitățile prestatoare trebuie să se apropie mai mult de specificul solicitărilor consumatorilor respectivi.

Cum își asigură populația serviciile necesare ?

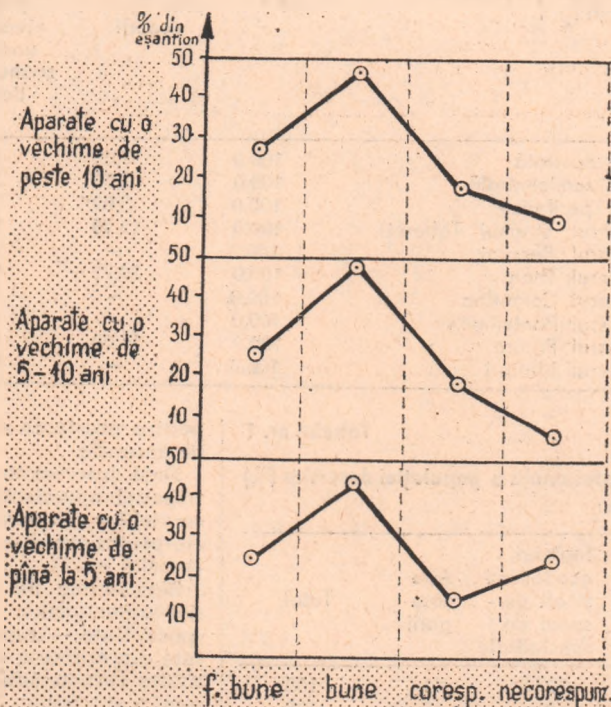
UN ALT OBIECTIV pe care și l-a propus cercetarea a fost determinarea gradului de acoperire în profil teritorial a nevoilor populației cu astfel de servicii. În acest scop, au fost organizate sondaje în câteva zone din Capitală, asupra căilor prin care populația își rezolvă problemele legate de întreținerea sau repararea bunurilor electrotehnice aflate în dotare (tabelul nr. 2). Datele arată că serviciile necesare întreținerii și reparării aparatelor electrotehnice din dotarea populației sînt asigurate prin intermediul unităților specializate existente, în ponderi cuprinse între 61,4% și 100%. Se remarcă îndeosebi noile cartiere Colentina, Militari și Pantelimon, unde unitățile specializate au reușit să acopere 81%, 88% și, respectiv, 100% din nevoia populației pentru asemenea servicii. Sînt însă zone cum ar fi cea centrală, sau cartierele Berceni și Drumul Taberei, unde rețeaua este nesatisfăcătoare atît ca număr de unități, cît și sub aspectul structurii serviciilor oferite, ceea ce face ca în proporție destul de ridicată populația să fie nevoită să apeleze, pentru întreținerea sau repararea aparatelor, la persoane particulare — nu pentru că le-ar prefera, ci datorită defecțiunilor organizatorice și insuficienței diversificării a gamei de servicii oferite de unitățile cooperativei meșteșugărești.

Cercetîndu-se evoluția acestui fenomen pe categorii socio-profesionale, a reieșit că atunci cînd nu au posibilitatea să-și satisfacă necesitățile de astfel de servicii prin intermediul unităților specializate, segmentele de consumatori formați îndeosebi din muncitori și tehnicieni (42% din numărul celor intervievați) preferă să și le rezolve prin forțe proprii, în timp ce consumatorii din rîndul personalului de specialitate

Propuneri ale consumatorilor privind îmbunătățirea calității serviciilor, rezultate din sondaje în unități ale cooperativei meșteșugărești din Capitală

Categoria socio-profesională (%)	Muncitori	Tehnicieni	Personal de specialitate și administrativ	Alte categorii	Teraz. hizar. propuneri
I. Organizarea activității în cadrul unităților					
- Asigurarea aprovizionării cu piese de schimb	14,83	10,34	25,00	17,21	III
- Afișarea tarifelor în toate unitățile	1,03	3,44	6,81	3,86	V
- Organizarea de ateliere teritoriale	-	3,44	-	7,68	VI
- Aprovizionarea cu piese de schimb pentru tipurile vechi de televizoare	-	3,44	-	-	XI
- Închirierea de televizoare pe perioada de reparare	1,03	-	-	-	X
II. Diversificarea gamei de servicii					
- Trimiterea de tehnicieni pentru cons-tatarea defecțiunilor la domiciliu	29,26	15,51	22,77	17,21	II
- Transportul de la și la domiciliu	10,41	10,34	9,69	7,68	IV
- Respectarea obligației privind probarea aparatelor la restituire	1,03	5,16	2,27	1,02	VI
- Repararea la domiciliu în perioada de garanție	5,28	1,61	-	3,86	V
- Efectuarea de verificări generale	2,08	1,61	2,27	3,86	VI
- Stabilirea devizului la preluarea aparatelor de unitatea prestatoare	3,09	2,27	-	1,02	VII
- Urmărirea funcționării în perioada de garanție de un același specialist	1,03	-	-	1,02	X
- Efectuarea reparațiilor la domiciliu	1,03	1,61	2,27	1,02	VIII
III. Îmbunătățirea calității serviciului					
- Operativitate în execuție	25,00	22,39	20,40	25,00	I
- Respectarea termenelor date	2,08	1,61	4,45	1,02	VI
- Amabilitate	1,03	-	-	1,02	IX

și altor categorii de populație, cunoscînd mai puțin construcția tehnică a acestor produse, sînt nevoiți să apeleze

O diversitate de solicitări

INTRUCIT DEZVOLTAREA puternică, în perspectivă, a acestor activități implică o bună cunoaștere a realităților din fiecare zonă deservită, cercetările au fost axate pe identificarea cauzelor ce au generat aprecieri negative la adresa calității serviciilor (chiar dacă aceste aprecieri au o pondere restrînsă — 12%), sau recurgerea la serviciile unor persoane particulare; în acest scop au fost inventariate și analizate separat propunerile populației din diferitele cartiere ale Capitalei.

În cartierele din zona centrală și semicentrală, principalele inconveniente subliniate de populație, cu privire la prestațiile de întreținere și reparație a bunurilor de folosință îndelungată, se referă la :

- gradul neuniform de acoperire a teritoriului cu astfel de secții, ceea ce îngreuiază efectuarea intervențiilor solicitate ;
- neasigurarea transportului produselor respective la secțiile de reparații și înapoi la domiciliu ;
- capacitatea redusă — în unele cazuri inexistentă — de a asigura reparațiile la domiciliul consumatorilor ;
- aprovizionarea necorespunzătoare

conf. dr. Dumitru PATRICHE
asist. univ. Gabriela STĂNCIULESCU
(Continuare în pag. 18)

În activitatea de colectare și prelucrare a deșeurilor metalice

O STRUCTURĂ ORGANIZATORICĂ ADECVATĂ SARCINILOR ACTUALE

DUPĂ CUM este cunoscut, ținând seama de sarcinile trasate de secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, la Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976, au fost suplimentate prevederile anuale de colectare a tuturor categoriilor de deșeuri, de achiziție a obiectelor uzate, urmînd a fi puse la punct tehnologiile corespunzătoare pentru valorificarea lor. În acest sens, în ședința din 24 mai a.c., Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a aprobat Programul de măsuri pentru îmbunătățirea activității în domeniul strîngerii și reintroducerii deșeurilor în circuitul economic, pentru rezolvarea sarcinilor suplimentare de colectare și valorificare a acestora, prevăzute pentru anul în curs.

Indatoriri de mare răspundere revin, în cadrul acestei ample acțiuni de deosebită importanță pentru economia națională, Centralei de prelucrare și colectare a deșeurilor metalice și refractare (C.P.C.D.M.R.). Îndeplinirea lor este strîns legată și de modul în care organizarea centralei îi asigură o funcționare eficientă din punctul de vedere al capacității de decizie, al operativității și al economicității în întreaga activitate.

Verigi intermediare care nu-și justifică existența

ANALIZA critică a situației existente scoate la iveală deficiențe care-și au geneza în faptul că s-a scăpat din vedere tocmai domeniul definitoriu al unei structuri, care comportă în mod esențial o analiză funcțională a definiției autorității și una a legăturilor care creează, în final, obiectivul general al unei structuri organizatorice — utilizarea optimă a oamenilor.

Dacă într-o formă organizatorică anterioară, între centrală și unitatea de bază (depozitul de colectare) exista o singură verigă intermediară (secțiile teritoriale de prelucrare și colectare), în prezent — prin structura introdusă la începutul anului 1974 — sînt trei: depozite de prelucrare și colectare a deșeurilor metalice, birouri de programare, pregătire și urmărirea producției, gestiuni.

Fostele secții își desfășurau activitatea ca unitate economică fără personalitate juridică, acordîndu-li-se independență operativă, pe bază de delegație; astăzi, atît veriga intermediară nou creată — depozitul, cît și fostele secții județene — actualmente birouri, sînt unități fără personalitate juridică, însă ambele își desfășoară activitatea tot pe bază de delegație. Or, patrimoniul de zeci de milioane, natura raporturilor de muncă, autonomia în gospodărirea fondurilor, relațiile economice directe cu alte unități, cointeresarea și răspunderea materială pentru activitatea depusă și alte elemente pledează ca unitățile C.P.C.D.M.R. să-și exercite activitatea ca persoană juridică.

Crearea între centrală și unitatea economică de bază a unei verigi intermediare a asigurat acesteia din urmă personal peste necesități, în detrimentul unității de bază, al cărei personal este suprasolicitat, cu pericolul diminuării randamentului și al tratării superficiale a problemelor.

Aspectul dinamic al acțiunii de transmitere a ordinelor și informațiilor, fără deformare sau întîrziere, pînă și de la nivelul de execuție a avut și el de suferit. Astfel, trecînd prin verigi intermediare deciziile ajung cu mare întîrziere, în multe cazuri devin inoperante și deformatate, ocazionatează cheltuieli ridicate.

Funcțiile sînt individualizate la centrală, dar se exercită la unitățile de bază

CREDEM CĂ, în forma actuală, nu s-a accentuat suficient asupra stabilirii pe baze științifice a unei structuri organizatorice raționale, prin respectarea unor principii de bază esențiale pentru calitatea și eficiența acesteia și anume: **determinarea distinctă a funcțiilor unității și individualizarea lor**; **economia de legături ierarhice și funcționale și apropierea conducerii de producție**, prin reducerea numărului de nivele ierarhice și scurtarea circuitelor informaționale; **economia de personal**, prin asigurarea unui grad rațional de ocupare a tuturor lucrătorilor.

Stabilirea distinctă a funcțiilor și individualizarea lor se regăsesc la nivelul centralei, însă nu și la nivelele ierarhice inferioare, cu toate că, în fapt, ele se exercită tocmai aici.

Astfel, **funcția de producție** se exercită la nivelul unităților de bază (puncte de colectare, gestiuni, birouri, depozite), rolul centralei rezumîndu-se la o activitate de sinteză și „dispecerat”. Această funcție a fost asimilată cu activitatea de prelucrare, care se rezumă în fapt la transformarea deșeurilor metalice dintr-o stare fizică în alta, prin sortare manuală, tăiere cu flacăra oxiacetilenică, presare manuală și mecanică, mărunțire, brichetare etc., așa cum o solicită tehnologia producției din industria siderurgică. Mai precis spus, a-

ceastă activitate de prelucrare reprezintă consecința firească a activității de colectare — și nu invers.

Mult mai potrivit ar fi fost ca **acestei funcții să i se fi atribuit în exclusivitate sarcini de prelucrare a deșeurilor metalice**, accentuîndu-i preocuparea pentru găsirea unor noi tehnologii de prelucrare mai selectivă și valorificare maximă a acestora.

Dacă această funcție ar fi depășit stadiul sintezei și dispeceratului, nu s-ar fi ajuns la executarea unor lucrări de investiții fără perspectivă și fără eficiență economică.

Nici în ce privește **funcția comercială**, în cadrul centralei și unităților subordonate nu sînt respectate **criteriile de importanță, competență și al frecvenței de legături**. Acțiunea de contractare cu furnizorii de deșeuri metalice se realizează, prin delegație, de către birourile teritoriale (circa 300 de contracte încheiate anual numai Biroul Timișoara), iar cu beneficiarii (circa 20) — de către serviciul specializat din centrală. Dacă în ce privește contractarea cu furnizorii, răspunderea cade în seama unităților de bază, în ce privește livrarea ele sînt lipsite de orice drept de inițiativă — ba, mai mult, sînt puse în situația de a executa decizii necorelate cu condițiile reale ale activității. Considerăm că este momentul ca funcțiile comerciale să i se asigure locul cuvenit la toate nivelele ierarhice ale centralei, ținînd seama că **în viitor această funcție își va spori și mai mult rolul în depistarea și reintroducerea în circuitul economic a deșeurilor metalice**.

Funcția financiar-contabilă a avut și ea de suferit. Dacă în forma inițială de organizare unitățile de bază efectuau culegerea și prelucrarea datelor pînă la nivelul balanței de verificare, care se centraliza în cadrul C.P.C.D.M.R., în forma actuală această centralizare se face și la veriga intermediară, după care este înaintată centralei. Deci, se efectuează **două centralizări, în loc de una**. Tot astfel, mijloacele fixe și bănești, care erau evidențiate la nivelul unităților de bază și al centralei (sintetic), astăzi sînt evidențiate la **trei nivele**. Unitățile de bază, care minuiesc și gestionează sute de milioane de lei, nu sînt în posesia unui plan financiar, a unor indicatori calitativi cum sînt costul de producție, cheltuielile de circulație, beneficiile, care să orienteze și evalueze preocupările pentru creșterea eficienței economice.

Funcția de personal este și ea prezentă la toate nivelele ierarhice, însă competența asupra angajărilor, selecționării și promovării cadrelor, sancțiunilor etc. revine numai persoanei juridice, care este centrala — sau, prin delegație, primei verigi intermediare (fără perso-

nalitate juridică). În această situație, orice angajare, promovare, sancționare se efectuează prin veriga intermediară. Un om al muncii care dorește să se angajeze la biroul teritorial din Pitești, ori Sibiu, Alba Iulia, Arad trebuie să depună formele de angajare la depozitul din Simeria; iar cel ce solicită angajarea la biroul teritorial Craiova sau Timișoara trebuie să se prezinte la depozitul Caransebeș. Ținând seama că fiecare birou teritorial are un personal a cărui medie depășește cifra de 250 de lucrători, ne putem ușor imagina cu ce dificultăți se rezolvă astfel de probleme.

Mari cheltuieli suplimentare datorită amplasării defectuoase a unităților de prelucrare

RAȚIONAMENTUL economic pledează ca unitățile de prelucrare să fie amplasate în centrul de greutate al zonei de influență din punctul de vedere al colectării și să se asigure o asemenea repartizare geografică, încât să ofere o gamă largă de posibilități în ceea ce privește repartizarea producției lor spre consumatori, ținând seama și de încadrarea în limitele normale de eficiență economică a transporturilor, manipularilor și depozitării.

Or, unele unități de prelucrare sunt amplasate în cu totul alte zone decât întreprinderile constructoare de mașini, care sînt și mari furnizoare de deșeuri metalice.

Astfel, întrucît unitățile constructoare de mașini de la Reșița și Bocșa își valorifică pe plan local deșeurile metalice, unitatea de prelucrare de la Caransebeș își procură deșeurile prin transporturi de la mari distanțe (Slatina, Brăila, Galați, Craiova, Drobeta-Turnu Severin, Tg. Jiu, Timișoara, Roman ș.a.), ceea ce duce la imobilizarea pe o lungă durată de timp a unui număr important de vagoane, la cheltuieli pentru încărcarea în camioane, transportul la stația de cale ferată, încărcarea în vagoane, descărcarea la unitatea de prelucrare, de-

pozitare, reîncărcare și expediere. În aceeași situație se află și unitățile de prelucrare de la Simeria și Titu. Distanțele mari amplifică utilizarea nerățională a mijloacelor de transport auto și c.f., întrucît încărcătura maximă cu deșeuri de tablă a unui autocamion cu capacitatea de 5 tone este de 2 tone, iar a unui vagon cu capacitatea de 60 tone — de 8—10 tone.

Se poate lesne intui ce sume enorme se cheltuiesc ca urmare a neglijării unor asemenea factori economici, știind că numai unitatea de colectare din Timișoara expediază anual circa 30 000 tone de deșeuri de tablă la unitățile de prelucrare din Caransebeș și Simeria.

O reconsiderare a amplasării unităților de prelucrare ar putea înlătura astfel de situații.

Flux informațional greoi, operativitate scăzută

SISTEMUL de legături ierarhice care determină rețeaua canalelor de transmitere pe verticală a informațiilor și a deciziilor, de jos în sus și respectiv de sus în jos, trebuie să fie cât mai fluid și operativ. Or, în actuala situație organizatorică a C.P.C.D.M.R., treapta ierarhică nou creată încetinește și chiar stopează temporar transmiterea informației între unitățile extreme, iar dacă adăugăm și durata intervenției efectuate pe fiecare treaptă ierarhică, vom constata că în nenumărate cazuri este necesară intervenția de corecție a centralei.

Indepărtarea conducerii de execuție, prin crearea acestor depozite, a îngreuiat controlul și fluxul informațional, ducînd uneori la lansarea unor decizii eronate, la neconformare cu realitatea. De exemplu: biroul teritorial Craiova primește deciziile și transmite informațiile prin depozitul Caransebeș; birourile Pitești, Sibiu, Alba Iulia — prin depozitul Simeria. Or, la biroul teritorial — unitate tehnico-operativă și economico-administrativă care dispune de un

ansamblu de mijloace de producție și de oameni — se produce culegerea de informații, care trebuie prelucrate și transmise în vederea unei decizii; ceea ce înseamnă că **autoritatea și responsabilitatea funcției au aici o valoare sporită**, față de cea de centralizare și transmitere a unor date deja prelucrate.

Structura adoptată este deficitară și în ce privește asigurarea unei largi participări a oamenilor muncii la conducere. Unitățile teritoriale nu sînt reprezentate prin membri aleși în consiliul de conducere al centralei.

În sfîrșit, se impun unele considerații referitoare la termenii folosiți pentru denumirea unităților exterioare ale centralei. Considerăm inadecvat ca o unitate economică, cu gestiune proprie, care se caracterizează aproape în exclusivitate prin activitatea de prelucrare, să se intituleze „depozit”. La fel, apare eronată denumirea de „birou” (de programare, pregătire și urmărire a producției), dată unei unități economice cu activități care nu se deosebesc de cele ale unei întreprinderi. Cît privește „punctul de colectare”, acesta, în realitate, desfășoară o activitate de depozit.

STRUCTURA organizatorică a unei centrale sau întreprinderi poate fi, desigur, stabilă în funcție de condițiile specifice, însă trebuie să se încadreze în normele de structură prevăzute de lege. De aceea, credem că este momentul să se ia măsurile necesare pentru ca și Centrala de prelucrare și colectare a deșeurilor metalice, cu unitățile componente, să se înscrie corect în structurile prevăzute în Decretul nr. 162/1973 și Legea nr. 11/1971. În acest sens, sugestia utilă ar putea oferi analiza structurii organizatorice a Centralei de pre-industrializări și achiziții, din cadrul Ministerului Industriei Ușoare — cu o activitate asemănătoare, dar care, respectînd spiritul în care este concepută structura unităților din economia noastră națională, și-a creat condiții pentru o rezolvare eficientă a sarcinilor ce-i revin în asigurarea bazei de materii prime.

I. NEDELCU
Timișoara

Opiniile consumatorului

(Urmare din pag. 16)

toare cu piese de schimb; în unele situații, operativitate slabă în intervenții.

Cetățenii din ansamblul **Drumul Taberei** au solicitat în primul rînd sporirea operativității, reducerea timpului de așteptare a aparatelor în secțiile de reparații, asigurarea posibilității de a închiria de la reparator aparate similare pe perioada efectuării reparațiilor, executarea unor verificări periodice în perioada de garanție.

În zonele **Berceni, Colentina, Militari, Pajura, Pantelimon și Titan**, cerințele exprimate s-au referit mai ales la:

■ înființarea de noi unități;

■ aplicarea unor tarife de transport diferențiate după distanță, pentru a stimula satisfacerea solicitărilor din partea populației ce locuiește

la o distanță mai mare de unitatea de reparații;

■ executarea la domiciliu a reparațiilor în perioada de garanție;

■ urmărirea pe parcurs, de către specialiștii unităților, a modului cum funcționează aparatele reparate.

Ca o observație cu caracter mai general s-a semnalat necesitatea ca personalul din secțiile de reparații să dea dovadă de mai multă amabilitate și solicititudine.

Ce așteaptă consumatorii de la prestatorii de servicii?

ÎN ACEST SENS, cercetarea aduce informații deosebit de utile prin sugestiile culese de la diferitele segmente de consumatori (tabelul nr. 3).

Propunerile făcute evidențiază fap-

tul că populația este dispusă să aloce un timp tot mai limitat rezolvării reparațiilor la bunurile de folosință îndelungată, conturîndu-se o altă structură de utilizare a bugetului de timp. În același timp cresc exigențele față de rețeaua deservirii sub aspectul operativității, calității, caracterului complet al serviciului.

ȚINÎND SEAMA de frecvența unor semnalări critice și propuneri, considerăm necesar ca Uniunea cooperativelor meșteșugărești metal-chimie-lemn-constructiv din București să analizeze cu toată atenția concluziile sondajelor efectuate și să acționeze pentru înlăturarea defecțiunilor. După cum s-a putut constata, nu e vorba atît de probleme de dotare, care să necesite investiții, cît de chestiuni de organizare a rețelei, de structurare a gamei serviciilor, de educație și control în rîndul lucrătorilor, care trebuie rezolvate în spiritul maximei răspunderi față de cerințele oamenilor muncii — cerințe a căror satisfacere constituie însăși rațiunea existenței unităților prestatoare de servicii pentru populație.

DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ ÎN PROFIL TERITORIAL (I)

— Un studiu complex asupra perspectivelor zonei Balș —

FOLOSIREA RAȚIONALĂ a potențialului uman din toate zonele țării reprezintă unul din obiectivele importante ale dezvoltării economico-sociale a țării noastre în spiritul Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. Pe această bază va trebui să se asigure condiții echitabile de muncă și viață pentru toți cetățenii patriei, precum și „**accelerarea ridicării economice și sociale a județelor rămase în urmă. înflorirea a numeroase localități ce fuseseră mult timp neglijate**”¹⁾.

Situat pe latura de nord a triunghiului industrial Craiova—Slatina—Caracal, orașul Balș în devenirea sa industrială, se dezvoltă în strinsă legătură cu dezvoltarea acestora, aducându-și din plin contribuția la importante mutații economice și sociale care au loc în acest colț de țară. În contextul acestei dezvoltări, ținând seama și de existența în apropiere a puternicului nod feroviar Piatra Olt — centru muncitoresc cu tradiție — asigurarea cu forța de muncă a importantului obiectiv industrial al orașului — Întreprinderea de osii și boghiuri — se face în condițiile unei adevărate competiții economice și sociale.

Constituirea în Balș a Întreprinderii de osii și boghiuri — expresie a politicii juste de repartizare teritorială rațională a forțelor de producție și de dezvoltare multilaterală a tuturor județelor și localităților țării promovată cu consecvență de Partidul Comunist Român — a creat o nouă perspectivă pentru acest oraș care în ultimii 10 ani s-a înscris cu hotărâre pe coordonatele industrializării socialiste și a modernizării urbane. Caracterizată ca un puternic nucleu al industriei constructoare de mașini din țară, dotată cu utilaje și instalații de înaltă tehnicitate, I.O.B. a însemnat pentru orașul Balș crearea unui număr de circa 7 000 noi locuri de muncă într-o ramură de vîrf a industriei și urmează să se dezvolte considerabil pînă în anul 1980. Acest fapt a atras după sine însemnate modificări în ruta geografică precum și în ruta profesională a unei însemnate părți din forța de muncă.

Odată cu construirea I.O.B. o parte din forța de muncă a orașului Balș care lucra în alte localități din țară a revenit acasă lângă familie. În același timp, întreprinderea a facilitat stabilirea în oraș a unui număr însemnat din personalul său care, aducându-și și familiile, a contribuit la creșterea însemnată a populației orașului²⁾.

Mutații deosebite au avut loc și în rîndul populației rurale din zona de influență a orașului Balș, deoarece peste 63% din lucrătorii întreprinderii locuiesc în comunele situate la distanțe de pînă la 30 km. Folosind sistemul de navetă pendulatoare, cea mai mare parte a acestor lucrători au un dublu statut socio-profesional (muncitori industriali în devenire, care păstrează încă legături puternice cu ocupația de țaran cooperant) situație specifică perioadei de tranziție de la ocupațiile agricole la ocupațiile neagricole ale forței de muncă. În asemenea condiții reținem totuși faptul că în actuala etapă întreprinderea întâmpină încă serioase dificultăți generate de nivelul de calificare cît și de sistemul de navetă practicată de cca. 2/3 din muncitori.

Deoarece o mare parte a muncitorilor au primit o calificare după o perioadă scurtă de școlarizare sau chiar numai prin practică în producție, nivelul mediu de calificare este relativ scăzut, în comparație cu gradul înalt de tehnicitate a produc-

ției. Integrarea în munca industrială a lucrătorilor cu dublă ocupație se realizează în condiții dificile, în rîndul lor înregistrîndu-se fluctuații mari.

**Nu numai redistribuirea muncii,
ci și schimbarea caracterului ei**

POTRIVIT DATELOR CULESE cu ocazia cercetării noastre, populația activă din zonă reprezintă doar 49,3 la sută din totalul populației, cu un ușor avantaj de partea populației active mas-

Notă: Ținînd seama de faptul că zona rurală supusă studiului este străbătută sau înconjurată de mai multe localități urbane, în studiul nostru am desprins trei grupe de localități.

Grupa I — localități care prin poziția geografică cît și prin natura legăturilor economice gravitează numai în jurul orașului Balș.

Grupa a II-a — localități care se găsesc sub o dublă influență și converg către Balș și Slatina.

Grupa a III-a — localități care se găsesc sub influența triplă a orașelor Balș, Slatina și Caracal.

culine (53,3 la sută) în comparație cu persoanele de sex feminin, care sînt active numai în proporție de 45,2 la sută.

În repartizarea populației active pe ocupații, persoanele de sex masculin dețin o pondere mai mare decît femeile, în rîndul

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Expunere la Congresul consiliilor populare județene și al președinților consiliilor populare municipale, orașenești și comunale din 4 februarie 1976, Ed. politică, București, 1976, p. 38.

²⁾ În comparație cu anul 1966 populația orașului Balș a crescut cu 19% în 1973 și cu 41,4% în 1975.

celor care lucrează ca muncitori în ramuri neagricole (de 4 ori), ca personal TESA (de 2 ori) cât și în rîndul celor care au alte ocupații (de peste 2 ori). Femeile dețin o pondere mai mare decît bărbații de cca. 2,4 ori în rîndul celor ce lucrează în agricultură și de aproape 2 ori în rîndul celor ce lucrează în învățămînt, cultură și sănătate.

Sub influența orașelor care înconjoară la mică distanță zona cercetată, populația ocupată în agricultură reprezintă cca. 46 la sută din populația activă, fenomen pozitiv care marchează în general orientarea populației rurale către ocupații neagricole. Adîncind analiza structurii populației active pe ocupații, pe grupe de vîrstă și pe sexe se desprind o serie de concluzii :

● Populația activă de pînă la 21 de ani este ocupată în proporție de 56,2 la sută în ramuri neagricole ; în rîndul acesteia o pondere însemnată o dețin bărbații. Populația acestei grupe de vîrstă care lucrează în agricultură deține 35,5 la sută din populația activă, cu deosebire însă că aici ponderea hotărîtoare o dețin femeile.

● Pe măsura înaintării în vîrstă, ponderea populației active care lucrează în ramurile neagricole scade în mod treptat, ajungînd ca numai 17,8 la sută din populația în vîrstă de peste

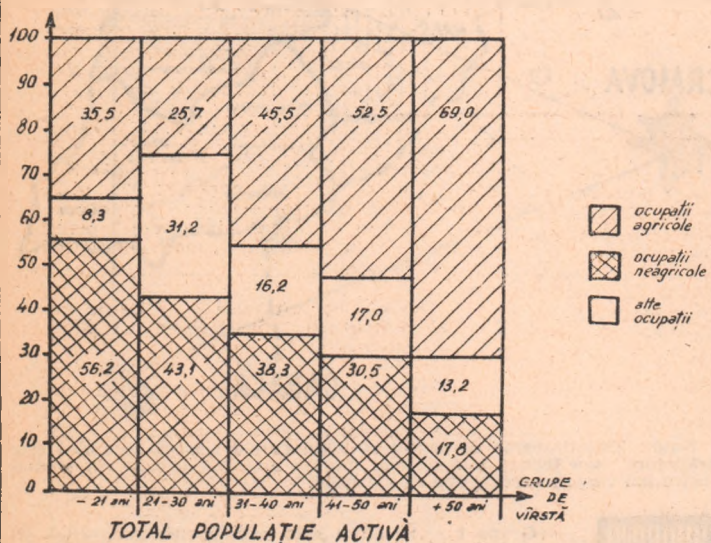
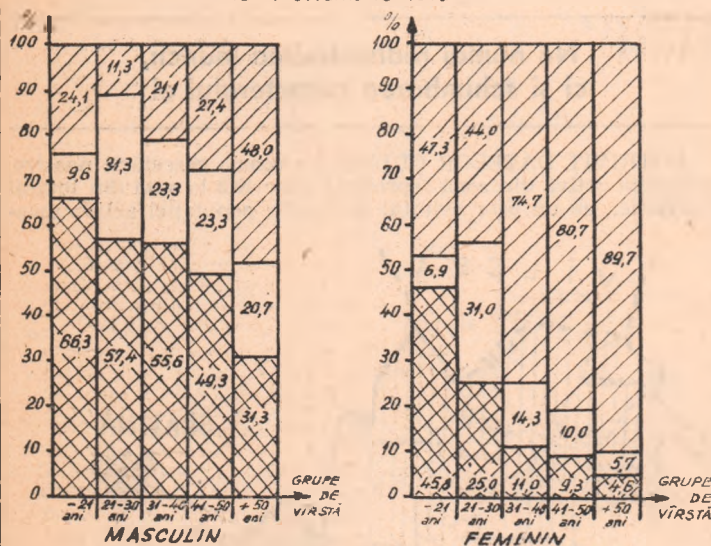
Așa după cum rezultă mai sugestiv din graficele prezentate în fig. 2, structura celor două sexe pe ocupații și pe grupe de vîrstă are aceeași tendință : persoanele mai în vîrstă lucrează într-o proporție mai mare în agricultură. Singura deosebire constă în faptul că fenomenul este mult mai accentuat la forța de muncă feminină unde — păstrîndu-se tendința generală, totuși ponderea cea mai mare — mai ales pe măsura înaintării în vîrstă — este deținută de persoanele care lucrează în agricultură.

Această structură a populației pe ocupații principale și pe grupe de vîrstă reflectă de fapt specificul zonelor în curs de industrializare în care, populația mai în vîrstă este legată de ocupații tradiționale, iar populația mai tînără, încadrîndu-se în efervescența industrială a țării este orientată în mod ferm spre ocupații preponderent neagricole.

● În structura pe genuri de ocupații, ponderea vîrstelor și a sexelor suferă modificări esențiale. Astfel, peste 25 din muncitorii care lucrează în ramurile neagricole, dar în special în industrie, construcții și transporturi, sînt tineri în vîrstă de pînă la 30 de ani. Pozitiv este faptul că în rîndul acestora fetele dețin peste 35, ceea ce reflectă fenomenul de atragere a femeilor într-o proporție mai mare în ramuri neagricole.

Cît privește structura pe grupe de vîrstă și sexe a muncitorilor din agricultură și a țărănilor cooperatori, se desprinde o tendință continuă de îmbătrînire și feminizare.

STRUCTURA
POPULAȚIEI ACTIVE PE OCUPAȚII ȘI GRUPE DE VÎRSTĂ
la 1 octombrie 1975

50 de ani să lucreze în aceste ramuri. În același timp, populația activă din agricultură, după ce la grupa de vîrstă de 21—30 ani scade ca pondere, crește în mod constant către populațiile mai în vîrstă ajungînd ca persoanele de peste 50 de ani să lucreze în agricultură în proporție de 69 la sută.

*) Un colectiv de cadre didactice și studenți de la Universitatea din Craiova, împreună cu alți specialiști de la I.O.B. Balș au întreprins un studiu pe tema: „Recrutarea, integrarea și utilizarea forței de muncă la I.O.B. Balș” care a constituit obiectul unui contract și a necesitat o investigație pentru culegerea de date, pe baza cărora a fost alcătuit și prezentul articol.

Gravitația forței de muncă — funcție a dezvoltării

PE MĂSURA dezvoltării economice și sociale a orașelor ce înconjoară ca o salbă zona cercetată și strîns legată de această dezvoltare, un număr din ce în ce mai mare din populația activă a acestor localități migrează zilnic către locurile de muncă din industrie, construcții etc., din Balș, Slatina, Craiova și alte centre industriale.

Din datele culese cu ocazia cercetării *) s-a desprins faptul că aproape jumătate din populația activă a zonei lucrează în afara localității de domiciliu. Acest fenomen al migrației pendulatorii este mult mai accentuat la bărbații care lucrează în altă localitate, în proporție de 2/3 față de numai 30 la sută la femei.

Direcțiile spre care migrează această populație activă sînt multiple. Pe primul loc se situează orașul Balș care primește zilnic din zona cercetată peste 4 700 de persoane, urmează apoi Craiova spre care migrează zilnic circa 1 400 persoane, Slatina cu circa 1 300, Caracal cu peste 900 de persoane, Piatra Olt cu circa 900 persoane, alte localități din județul Olt aproape 800 și în afara județului Olt peste 1 100 persoane.

Orașul Balș absoarbe cea mai mare parte a forței de muncă migratoare din localitățile studiate. Actuala dezvoltare economică și socială a orașului asigură de lucru cu predilecție forței de muncă masculine care deține 71,4 la sută din totalul celor ce lucrează în oraș.

Dacă analizăm forța de muncă ce lucrează în oraș după domiciliul acesteia, rezultă că numai 55 la sută locuiește în oraș iar restul de 45 la sută provine din alte localități.

După opinia noastră, direcțiile de acțiune în viitor ar fi două și anume :

— menținerea în principiu a navetei pînă la limita a cca. 15 km distanță față de întreprindere, în paralel cu luarea unor măsuri energice de îmbunătățire a transportului de călători.

În acest sens, considerăm necesar ca localitățile aflate la o distanță de sub 10 km să fie legate de orașul Balș prin sistemul de transport urban, astfel încît legăturile să fie rapide, trainice și continue.

— reducerea treptată a proporției navetismului pentru distanțe ce depășesc 15 km, în paralel cu luarea unor măsuri de stabilire a domiciliului în orașul Balș, pentru un număr cît mai mare din acești lucrători. Totodată, trebuie să fie luate măsuri de îmbunătățire a transportului auto în regim de navetă cum ar fi : stabilirea mai multor stații în cadrul localităților, creșterea numărului de autovehicule pentru a evita aglomerația, îmbunătățirea stării tehnice a acestora, respectarea strictă a orarului de circulație, construirea de pasaje de trecere la barierele de cale ferată.

Acționînd în cele două direcții principale, considerăm că se va putea menține un echilibru, cît de cît, stabil între lucrătorii localnici și cei nelocalnici, echilibru absolut necesar pentru rezolvarea cu succes a sarcinilor economice de o deosebită răspundere ce stau în fața întreprinderii în acest cincinal și în viitor.

prof. dr. T. NICOLA
conf. dr. N. NOVAC
conf. dr. C. BĂRBĂCIORU
conf. dr. C. ROȘCA
Universitatea din Craiova

CONVORBIRI ECONOMICE

CU

Jerzy KOSTROWICKI

membu corespondent al Academiei poloneze de științe, vicepreședinte al Uniunii Geografice Internaționale

O ABORDARE MULTIDISCIPLINARĂ A PROBLEMELOR AGRICULTURII MONDIALE

● Sinteți actualmente președintele Comisiei pentru productivitatea agricolă și producția mondială de alimente din cadrul Uniunii Geografice Internaționale (U.G.I.). Cum vedeți dv. mult discutată problemă, fără îndoială multidiscplinară, a capacității planetei noastre de a asigura hrană tuturor locuitorilor săi ?

— Interesul geografilor pentru problema alimentară mondială este tradițional: să ne reamintim numele brazilianului Josué de Castro (autorul celebrei cărți „Geografia foamei”), al francezului Max Sorre, al englezului Lawrence Dudley Stamp etc. Totuși pentru un număr de ani acest interes a scăzut. Apoi, ca rezultat al cooperării între U.G.I. și Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.), au fost inițiate noi studii: în acest scop în 1976 au fost create două noi comisii în cadrul U.G.I., una pentru problema alimentară mondială, cealaltă pentru dezvoltarea rurală.

Obstacolele în calea soluționării problemelor alimentare mondiale sînt sociale, naturale, tehnologice, culturale. În funcție de țară, prevalează unele sau altele. Ceea ce noi dorim să facem este ca, bazându-ne pe experiența precedentă, să vedem care sînt sistemele de agricultură din lume, care este productivitatea agricolă a acestor sisteme și care sînt obstacolele din calea creșterii productivității și producției agricole în diferite sisteme.

Geografii de obicei sînt interesați în studii comparative ale situațiilor pe suprafețe mai mari. În acest caz, cred că un număr de studii comparative privind sistemele agricole și productivitatea lor, privind obstacolele în calea ridicării productivității agricole, de orice natură — socială, naturală, tehnologică, culturală etc. combinate complex — ar putea aduce o contribuție la soluționarea problemei.

Desigur, există multe puncte de vedere pesimiste și multe puncte de vedere optimiste în ce privește posibilitățile de sporire a producției de alimente. Una din cele mai echilibrate opinii mi se pare cea a economistului agrar francez Joseph Klatzmann, în lucrarea sa „Nourrir 10 milliards d'hommes”. Sînt de acord cu modul în care el abordează problema și cu părerea

lui că există încă mari rezerve, a căror mobilizare este însă dificilă din cauza obstacolelor menționate.

● În ce constă mai exact activitatea desfășurată pe această linie în cadrul U.G.I. ?

— Am fost președintele Comisiei de tipologie agricolă timp de 12 ani. Această comisie a stabilit metode și criteriile pentru un fel de clasificare a agriculturii mondiale. Asemenea clasificări ale regiunilor agricole erau numeroase, dar niciuna nu stabilea criteriile care să ofere posibilitatea unui studiu comparativ în altă țară sau în altă perioadă de timp. De aceea, problema era întâi de toate de a stabili criteriile comune și un anumit număr de indicatori măsurabili prin care să se poată compara între ele diferitele agriculturi, atît în spațiu cît și în timp. În acest mod, am ajuns la un sistem de tipuri de agricultură la scară mondială. O asemenea clasificare, tipologie cum o numim noi, ar putea fi utilizată în problema productivității agricole — care este una din cele mai importante probleme ale agriculturii mondiale — dar cu accent asupra criteriilor producției (randamentul terenului, productivitatea muncii, specializarea agriculturii, desfacerea produselor agricole etc.). Aceste criterii sau aspecte ale agriculturii ar putea fi studiate de asemenea într-un mod comparativ, în relație cu condițiile externe care fie favorizează fie defavorizează dezvoltarea agriculturii. Este tocmai una din preocupările noi comisii.

Alături de F.A.O., o altă instituție internațională cu care U.G.I. ar putea colabora fructuos atît în problema foamei cît și în altele (dezvoltarea regională economică și socială, problema resurselor naturale) ce prezintă foarte mare interes și pentru geografi, este Universitatea Națiunilor Unite.

Comisia de tipologie agricolă a fost în fapt o comisie interdisciplinară, mulți din membrii ei erau economiști agrari, specialiști în antropologie socială, planificatori etc. Cooperarea lor a fost foarte bună, fiecare din aceste discipline contribuind substanțial la rezultatul final. Dorim să

continuăm în noua comisie această abordare multidisciplinară, desigur interesul nostru îndreptîndu-se firesc către problemele din teritoriul mai curînd decît către cele generale sau de ordin istoric.

● Geografia capătă așadar, o utilitate practică directă...

— Da, timpul cînd geografi se limitau numai la a preda la școală este depășit. În unele țări mai devreme, în altele mai tîrziu, geografi au început să contribuie la dezvoltarea economică și socială a țărilor lor, între altele, prin studiile lor asupra diferențierilor teritoriale, structurilor teritoriale și în final asupra a ceea ce numim organizarea spațială a economiei sau a ramurilor ei. Acest lucru se reflectă și în organizarea U.G.I., ale cărei comisii se ocupă din ce în ce mai mult de probleme practice. Avem o comisie foarte activă privind omul și mediul, studiind calamitățile naturale, poluarea aerului și a apei la scară mondială; o comisie se ocupă de problemele apcii, care devin tot mai acute în multe țări; există o comisie privind sistemele urbane, care studiază problemele și consecințele urbanizării; o comisie privind sistemele industriale. Aș menționa de asemenea noua comisie privind dezvoltarea rurală, tinînd seama de exemplu că, în țările dezvoltate, „rural” nu mai înseamnă neapărat „agricol”. În zonele rurale avem de a face cu funcții numeroase și variate cu caracter rural sau exogen (industrială, de recreere etc.). Principala problemă practică aici este coordonarea în spațiu a tuturor acestor funcții, pentru că în foarte multe țări dezvoltate există o mare dezordine în mediul rural în această privință, unele funcții stînjînd dezvoltarea celorlalte. Activitatea acestei noi comisii reprezintă un alt teren de cooperare activă cu F.A.O.

Acum încercăm să transferăm această experiență în Polonia, pentru că în trecut în Polonia numai arhitecții se ocupau de planificarea rurală și aceasta însemna numai proiectarea așezărilor, a satelor. Considerăm că acest lucru nu este suficient, din cauza caracterului în schimbare al zonelor rurale și a necesității coordonării în spațiu a dezvoltării diferitelor funcții. De aceea, recent am constituit la Institutul nostru de geografie și organizare teritorială un grup de specialiști care se ocupă de problemele mediului rural conceput ca un spațiu polifuncțional, care nu mai este identic cu cel agricol, așa cum este încă în multe țări în curs de dezvoltare. Institutul dispune și de o zonă, în nord-vestul țării, în care putem face cercetări detaliate (rurale, agricole, de mediu). Autoritățile locale ale noului voievodat Suwalki ne-au cerut să lucrăm la dezvoltarea acestuia în profil teritorial. Am acceptat, utilizînd în același timp acest prilej pentru a testa pe teren, în mod amănunțit, metodele noastre.

● Cum ați caracteriza relațiile dv. cu oamenii de știință români, cu știința românească în general ?

— Relațiile noastre cu oamenii de știință români sînt foarte prietenești. În ce privește relațiile dintre geografia poloneză și cea românească, ele sînt vechi. După al doilea război mondial am reinnoit această cooperare și există o bază bună pentru ca ea să se dezvolte și în viitor. Între domeniile de colaborare convenite aș aminti cercetările pentru necesitățile planificării privind structura teritorială a economiei, industrializarea, urbanizarea, problemele rurale. Am discutat și despre posibilitatea organizării unor collovii bilaterale, consacrate discutării unor probleme de interes reciproc, ceea ce ar reprezenta fără îndoială un pas înainte în cooperarea noastră.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

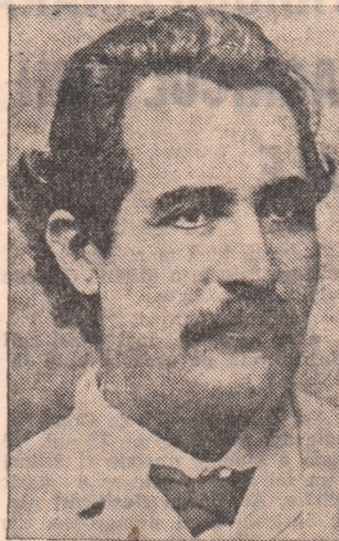
ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

DIN TOTDEAUNA cultura economică românească s-a aflat în comunicarea directă cu gândirea și fapta altor popoare, cu teoria și practica economică mondială, contribuind la îmbogățirea culturii economice universale. Inspirându-se din realitățile țării, din nevoile și aspirațiile neamului nostru, gândirea economiștilor români a oferit deseori străinătății informații și idei, teorii și modele de acțiune practică, anticipării creatoare de rezonanță universală, mult apreciate pretutindeni. Bălcescu de pildă – a cărei originalitate în gândire a fost nu de mult relevată într-un interesant studiu în Revista Economică precum și în alte articole¹⁾ – în afara faptului că a furnizat cercetării marxiste și nemarkxiste europene numeroase date și informații științifice cu privire la situația social-economică a muncitorilor plugari din Principatele Române, în afara faptului că a explicat, cum n-o mai făcuse nimeni pînă la el, procesul istoric al apariției și dezvoltării marii proprietăți feudale, a descifrat, cit se poate de convingător, mecanismul producerii și însușirii supramuncii, mecanismul exploatării capitalist-feudale, a analizat într-o viziune științifică, de ansamblu, pentru întâia oară, problematica modului feudal de producție.

Exemple de cărturari români care au contribuit efectiv la propășirea gândirii economice universale sînt numeroase. Bunăoară Cantemir în secolul al XVIII-lea, ca și Xenopol în ultima treime a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, dau noi străluciri, noi dimensiuni de vocație universală culturii economice românești. O asemenea dimensiune valoroasă a culturii noastre economice se evidențiază și din teoria „costurilor aferente” a lui Mihail Eminescu,²⁾ marele poet al neamului nostru ce a strălucit și prin valențele sale de economist.

După cum se știe în funcție de interesele naționale și de clasă, clasiile economiei politice burghize dau

TEORIA COSTURILOR AFERENTE LA MIHAIL EMINESCU — DIMENSIUNE UNIVERSALĂ A GÎNDIRII ECONOMICE ROMÂNEȘTI

conceptului general de „costuri” forma particulară de „costuri absolute” și „costuri comparative”, desemnînd prin acestea cuantumul cantitativ și îndeosebi calitativ de muncă națională înmagazinat

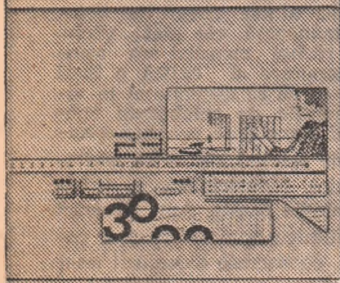
într-o marfă sau în mai multe mărfuri. În gândirea economică universală au existat – și există încă din păcate – teorii după care producția națională a unor sau altor mărfuri trebuie apreciată ca oportună pornind tocmai de la rezultatele comparațiilor între țări a acestor cuantumuri. Cu alte cuvinte specializare națională în producție ar trebui realizată în funcție de superioritatea sau inferioritatea absolută sau comparativă respectivă față de străinătate.

Mihail Eminescu a opus acestei teorii gândirea privind costurile aferente ale mărfurilor, judecînd necesitatea producerii acestora pe baza mediei productivității muncii naționale. În elaborarea acestei teorii Mihail Eminescu – precum și alți gânditori români ce s-au ocupat de această problemă – a pornit de la realitățile și aspirațiile românești, de la caracterul predominant agrar-țăranesc al economiei naționale, de la marile discrepanțe existente între productivitatea muncii agricole și industriale, între productivitatea muncii naționale și mondiale, de la decalajele apreciabile dintre costurile de producție ale mărfurilor românești și străine, în sfîrșit de la necesitatea imperioasă a schimbării acestei stări de lucruri ce perpetua menținerea României ca remorcă a țărilor industriale.

Cu siguranța unui analist profund și stăruitor, pe baza unor elemente științifice ale teoriei valorii, Mihail Eminescu arăta fără echivoc: „calitatea muncii industriale e alta”³⁾. Munca simplă a tăietorului de lemne și munca complexă a meșteșugarului nu suferă, după convingerea sa, nici o comparație. Cîtă „deosebire, exclama el, între muncă și muncă. Unul muncește ușor și cu plăcere sufletească și câștigă mult, celălalt muncește din greu și câștigă puțin”⁴⁾. Cu națiile, continua Eminescu; se întîmplă la fel: „o nație care produce grâu, poate trăi foarte bine, nu zicem ba, dar niciodată nu va putea să-și îngăduie

FIȘE

M. Tiron
Prelucrarea
statistică
și informațională
a datelor de măsurare

● Prefațată de academicianul Onicescu, lucrarea dr. ing. M. Tiron Prelucrarea statistică și informațională a datelor de mă-

surare (Editura tehnică, 512 pag.) constituie o valoroasă apariție editorială. Sensul informațional al procesului de măsurare – spune autorul – reprezintă recepționarea și transformarea necesară a informației despre o anume mărime fizică în scopul comparării ei cu scara convențională sau unitatea de măsură și folosirea rezultatului obținut în alte activități productive. Criteriile clasificării generale a măsurătorilor ar fi: modul de obținere a rezultatului și aspectul ecuațiilor de măsurare (măsurări directe, indirecte, combinate); corespondența dintre numărul ecuațiilor și cel al necunoscutelor (măsurări necesare și suplimentare); gradul de încredere acordat rezultatelor (măsurări de înaltă precizie, de control, tehnice, de egală pondere, ponderate); modul de execuție, natura și raportul dintre diferitele mărimi măsurate

(condiționate, necondiționate, statistice, dinamice). Erorile posibile sînt: personale, instrumentale, metodice, exterioare, ale obiectului de măsurat. Eliminarea rebuturilor de măsurare formează obiectul unei cercetări amănunțite, în care, pe lângă utilizarea metodelor cunoscute, autorul aduce și o contribuție personală.

Cercetarea fenomenului crizei la ordinea zilei

● L. Grigoriev recenzează în revista MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOȘENIIA, cartea lui Philip A. Klein Business Cycles in the Postwar World. Some Reflections on Recent Research (Ciclurile economice în lumea postbelică. Reflecții pe baza unor cercetări recente), Washington, 1976. Cartea cuprinde următoarele grupe de probleme: proporțiile crizei economice din anii 1974-1975;

modificarea dinamicii ciclurilor; caracterul sincron al ciclului și transmiterea instabilității economice de la o țară la alta. Însăși apariția crizei, spune L.G., este un semn al modificării opiniilor economiștilor occidentali cu privire la însemnătatea proceselor ciclice. După Klein, probabilitatea crizelor este proporțională cu cota parte a întreprinderilor private în produsul social finit. Referindu-se la „ciclurile creșterii”, denumire cu care economiștii burghize botezaseră ciclurile clasice în anii postbelici, F. Klein se întreabă „vin nou sau sticle noi”?. Deși recesiunea începută în 1973 i se pare un episod prea izolat pentru a se putea respinge teoria ciclurilor „creșterii”, Klein emite ipoteza unor legități comune – deci a unui același substrat atît al ciclurilor clasice, cît și al ciclurilor „creșterii”.

luxul națiilor industriale înaintate”⁵⁾.

Pusă în asemenea termeni, relația causală între calitatea și rodnicia muncii, pe de o parte, și concluzia industrialistă, pe de altă parte, devine cit se poate de limpede.

Dacă însă Eminescu ar fi văzut numai legătura între nivelul coborât al calității și eficienței muncii individuale și naționale și rămânerea noastră în urmă în ce privește dezvoltarea economică și socială — și aceasta desigur, de mare însemnătate — nu ar fi câștigat pe deplin dreptul de a fi considerat inițiator al teoriei costurilor aferente. Meritul său esențial, se relevă semnificativ atunci când arată că „franțuzul ia o bucată de metal în preț de 50 de parale și-ți face din ea un ceasornic pe care ți-l vinde cu doi napolitani; d-ta îi vinzi ocaua de lână cu un franc și el ți-o trimite înapoi sub formă de postav și-ți ia pe aceeași oca 20 de franci... Cu ce împlinesti cusurul de la unul până la două zeci, de unde mai iei încă nouăsprezece? Neapărat, că din alte produse și nu din lână, deci din grâu. Dar grâul se produce cu osteneală multă și spor puțin. Spre a produce un fir de grâu îți trebuie o vară întreagă și atunci încă atîrnă de la ploaie și de la vînt, de se va face sau nu, pe cînd meșterul străin a lucrat ocaua de lână și i-a dat o valoare înzecită în cîteva ceasuri. De acolo vine că țărănul trebuie să muncească o vară pentru a plăti un obiect

¹⁾ Vezi: V. Ioja, Nicolae Bălcescu, gi l dator social de talie europeană, Revista Economică nr. 49, 50, 51, 1976; vezi de asemenea Stefan Lemmy și Vasile Nichita, Nicolae Bălcescu, precursor al istoriografiei modului de producție „asiatic”, în „Opinia” an II, nr. 4 (10) 1975, etc.

²⁾ În lucrări ca Influența austriacă asupra românilor din Principate în Convorbiri literare, 1 aug. 1876; Paralele economice, în Timpul, 11 dec. 1877; Din abecedarul economic, în Timpul, 21 dec. 1877, etc.

³⁾ M. Eminescu, Opera politică, vol. II, Ed. I. Crețu, Cugetarea București p. 376.

⁴⁾ Ibidem

⁵⁾ Ibidem

⁶⁾ Ibidem, p. 131—132

de lux, comandat în străinătate”⁶⁾.

În aceste cîteva fraze, de o densitate cu adevărat eminesciană, sint cuprinse sintetic toate marile idei constitutive ale teoriei costurilor aferente și anume: ideea diferenței considerabile dintre productivitatea muncii agricole și industriale, respectiv a superiorității intrinseci a industriei față de agricultură; ideea schimbului de neechivalente între țările industriale și agrare, ilustrată de raportul vinzare-cumpărare — total nefavorabil — ce se stabilește pe piața internațională între munca unui lucrător industrial și munca țărănilor; ideea capacității limitate de plată a țărilor agricole și a degradării ei continue datorită inferiorității productivității lor naționale și deosebi a imposibilității avansării de către ele, în circuitul economic mondial, a unor mărfuri care să se situeze din ce în ce mai sus și nu mai jos pe scara eficacității muncii naționale etc.

Deosebirile principale, de conținut și funcție socială, între teoria costurilor absolute și comparative pe de o parte, și teoria costurilor aferente, promovată de M. Eminescu, pe de altă parte, sint numeroase. Prima teoria operează mai mult cu aspectul calitativ individual, pe cînd cealaltă cu aspectul calitativ național, cuantificabil prin productivitatea muncii naționale. Cea dintii consideră importantă superioritatea sau inferioritatea absolută ori comparativă față de străinătate, în timp ce cea de-a două găsește determinantă superioritatea sau inferioritatea internă față de media productivității muncii naționale, față de nivelul absolut al cheltuielilor ocazionale de producere a mărfii tradiționale ce urmează a fi dată în schimbul celei importate. Prima teorie sugerează concentrarea eforturilor naționale în acele activități unde există o superioritate absolută și comparativă față de străinătate și renunțarea la producția, în țară, a celor produse care reclamă, absolut sau comparativ, un volum mai mare de muncă

decît în alte țări, iar cealaltă, dimpotrivă, îndeamnă cu insistență la încurajarea acelor domenii care prezintă productivități mai mari. Teoria costurilor absolute și comparative propagă liber-schimbismul, pe care-l consideră la fel de avantajos pentru țările agricole ca și pentru cele industriale, pe cînd teoria costurilor aferente îl neagă, fundamentind promovarea cadrului necesar asigurării demarajului industrial pentru țările mai puțin dezvoltate.

După cum se vede, într-un caz avem de-a face cu justificarea monopolului industrial al occidentului, cu argumentarea împărțirii lumii în țări industriale și țări agricole și cu escamotarea exploatații, pe calea schimbului internațional neechivalent, a celor din urmă țări de către cele dintii. Iar în celălalt caz cu motivarea amplă și convingătoare, teoretică și istorică, a necesității, posibilității și modalității industrializării tuturor țărilor.

Cumulate și încadrate în ansamblul gândirii economice a celui mai mare poet român, meditațiile profunde, valoroase asupra unor importante aspecte ale relațiilor economice internaționale sint suficiente, credem noi, pentru a dovedi că Mihail Eminescu a fost, realmente, unul dintre cei mai originali gînditori economiști români din veacul trecut. Înspirindu-se din tezele eminesciene Mihail Manoilescu avea să finalizeze, o jumătate de secol mai tîrziu, o teorie a schimburilor internaționale, bogat cunoscută și recunoscută pe planul internațional al vremii. Fundamentate, dezvoltate și detaliate corespunzător, ideile de acest fel sint astăzi tot mai mult receptate și promovate de popoarele lumii, dornice să stabilească în relațiile dintre state o nouă ordine economică și politică internațională, bazată pe echitate și dreptate, condiție vitală a progresului pe mai departe al umanității.

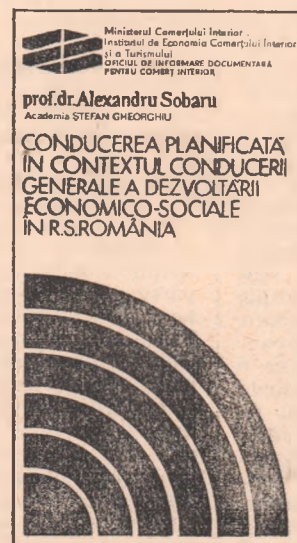
conf. dr. Vasile C. NICHITA
Iași

Perspectivile sint luminoase, dar nu și realitățile actuale din lumea a treia

● Christian Stoffaes publică în LE FIGARO din 12 iunie 1977 articolul Strategii pour la troisième révolution industrielle (Strategii pentru a treia revoluție industrială), în care consideră că „treccrea de la economia mondială a erei industriale, esențialmente consumatoare de bunuri materiale, la era postindustrială va face să dispară incompatibilitatea între caracterul finit al resurselor agricole, energetice, minerale, spațiale și creșterea economico-demografică”. Autorul are în vedere în special o dezvoltare extrem de puternică a activității de cercetare științifică și tehnologică. Aceasta ar extinde în mod nemăsurat „limitele” resurselor menționate. După viitorologul american Herman Kahn, spune C.S., durata trecerii ar fi de 2 secole pentru „postindustrializarea” unei

economii ce va cuprinde 15 miliarde oameni. Chiar potrivit opiniei economistului Milton Friedman, tehnic ar fi posibil ca numai 10% din populația activă să se ocupe de producerea bunurilor materiale. Deocamdată însă, observă autorul, deși participarea lumii a treia la comerțul internațional a crescut de la 7% în 1971 la 10% în 1976, ceea ce indică o tendință, realizările sint departe de a fi satisfăcătoare. Deficiențele actuale sint mai evidente și mai sumbre decît perspectivele îndepărtate. Strategiile trecerii spre ceea ce C.S. numește „a treia revoluție industrială” implică evident schimbări structurale, o nouă ordine economică și politică internațională.

● Cu cartea prof. dr. Alexandru Sobaru Conducerea planificată în contextul conducerii generale a dezvoltării economico-sociale în R.S. România (Oficiul de Informare documentară pentru comerț interior, București, 1977, 75 p.) se inaugurează o serie de lucrări al căror cadru

il va constitui sistemul unitar al conducerii activității de comerț interior. Abordarea comerțului interior ca un sistem unitar cu interdependențele afe-ente între

FIȘE

elementele sistemului și cu cele externe, cu alte sisteme, este — spune A.S. — de natură să înlesnească aprofundarea aspectelor complexe ale conducerii comerțului interior, ca parte a conducerii generale a dezvoltării economico-sociale. Axîndu-se pe documentele Partidului Comunist Român, autorul sugerează — utilizînd, printre altele, și numeroase grafice — cîteva direcții de abordare ale conducerii generale a dezvoltării economico-sociale a țării noastre: conducerea ca necesitate obiectivă a dezvoltării economico-sociale; conducerea sub aspectul conținutului, atributele conducerii; conducerea ca unitate a fazelor unui ciclu a procesului decizional; conducerea în concept cibernetic.

DIMENSIUNEA ECONOMICĂ A PROCESULUI DE EDIFICARE A SECURITĂȚII ȘI COOPERĂRII ÎN EUROPA

INTERDEPENDENȚA ORGANICĂ dintre conceptele de securitate și cooperare a devenit unul dintre adevărurile axiomatice ale raporturilor inter-statale, cu aplicabilitate atât la Europa, cât și la ansamblul vieții internaționale. Într-o lume a interdependențelor, consolidate și amplificate în special de revoluția tehnico-științifică la care sistem martori, teza „securitate prin cooperare” — care desemnează colaborarea dintre state în planurile economic, tehnico-științific și în alte domenii, ca o componentă esențială a securității — este susținută de exemple și date incontestabile, de întreaga experiență postbelică. Acestea atestă că, având o natură obiectivă, relațiile economice, schimbul de valori materiale și-au croit drum chiar în perioada dificilă a „războiului rece”, s-au extins și diversificat apoi continuu, reprezentând o armătură materială trainică, care a susținut, concretizat și consolidat în permanență procesele de destindere politică și militară, normalizarea raporturilor Est-Vest, eforturile pentru edificarea păcii și securității.

O relație organică : securitate-cooperare

ÎN ACEASTĂ OPTICĂ, apare neîndoielnic faptul că însăși semnarea la Helsinki, la 1 august 1975, a Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa de către reprezentanții cei mai autorizați ai celor 35 de state participante are, între altele, semnificația majoră a recunoașterii adevărului că instaurarea unor relații de tip nou pe continentul nostru, bazate pe deplina egalitate, pe respectarea mutuală a atributelor fundamentale ale statelor, făurirea unei Europe a înțelegerii, păcii și securității sunt obiective ce nu pot fi atinse prin forță, imixtiuni, bariere artificiale, ori prin înfruntare sterilă, ci doar printr-un proces amplu și profund de conlucrare și cooperare fertilă în cele mai diferite domenii.

Pe de altă parte, apare simptomatic faptul că, recunoscând această relație organică dintre securitate și cooperare, Actul final — ale cărui principii, scopuri și obiective concrete se constituie ca un tot unitar, cerându-se, toate, transpuse în viață integral, într-o concepție de ansamblu — reliefează, ca o idee centrală, teza înaintării graduale spre obiectivul păcii și securității pe calea extinderii colaborării economice și tehnico-științifice, factor al dezvoltării fiecărei țări în parte și al progresului tuturor statelor participante. Desigur, înfăptuirea obiectivului strategic al construirii unei Europe a păcii și securității presupune și realizarea altor măsuri — respectarea principiilor noi ale relațiilor dintre state, măsuri practice de dezangajare militară și de-

zarmare pe continent etc. Dar se cuvine relevat, concomitent, că atât în perioada de negociere a documentelor de la Helsinki, cât și în cei aproape doi ani care au trecut de la semnarea lor, foarte puțini au fost aceia care au contestat funcția de primă însemnătate a cooperării economice și tehnico-științifice în ansamblul procesului inaugurat de Conferința general-europeană.

Prin Actul final de la Helsinki, statele semnatare formulează *expressis verbis* postulatul potrivit căruia „eforturile lor pentru a dezvolta cooperarea în domeniile comerțului, industriei, științei și tehnicii, mediului înconjurător și în alte sectoare ale activității economice contribuie la întărirea păcii și a securității în Europa și în lumea întreagă”. Ele își asumă totodată angajamentul solemn de a conlucra în aceste domenii, pentru stimularea progresului lor economic și social și îmbunătățirea condițiilor de viață ale popoarelor respective. Sunt enumerate — desigur cu titlu orientativ, și nu limitativ — domenii numeroase ale colaborării cum sunt: schimburile comerciale, facilitățile și contactele de afaceri, cooperarea în sfera informației economice și comerciale, marketingul, industria, proiectele de interes comun (în domenii ca energia electrică și punerea la punct a unor noi surse de energie, rețelele rutiere și de navigație), agricultura, noile tehnologii vizând folosirea rațională a resurselor, tehnologia transporturilor, fizica și chimia, meteorologia și hidrologia, oceanografia, cercetarea seismologică, tehnologii ale calculatoarelor electronice, telecomunicațiilor și informației, cercetarea spațială, medicina și sănătatea publică, protecția mediului înconjurător, îmbunătățirea condițiilor de mediu în așezările umane, promovarea turismului, formarea de cadre etc.

Impulsuri pozitive...

SE CUVINE MENȚIONAT faptul că, în conformitate cu angajamentele din Actul final — această adevărată cartă a cooperării economice europene — schimburile economice dintre statele participante au cunoscut în cei aproape doi ani care au trecut de la intrarea în vigoare a documentelor de la Helsinki, o dinamică ascendentă, confirmând atât caracterul obiectiv, legitim, al cooperării economice intraeuropene și mondiale, cât și impulsul pozitiv pe care l-a dat Conferința general-europeană acestui proces. Raporturile în acest domeniu au dobândit o bază mai trainică și mai stabilă, prin încheierea unui mare număr de acorduri bi- și multilaterale, de o importanță deosebită fiind cele pe termen lung; s-a extins cooperarea economică în producție, cea științifică și tehnică — formă modernă și superioară de organizare a

relațiilor economice interstatale în epoca contemporană; s-a înregistrat, totodată, o diversificare a formelor de cooperare economică și tehnico-științifică, pe asemenea căi cum sunt: coproducția, însoțită, adesea, de programe de cercetări și studii în comun, livrarea de echipamente rambursabile în produse (metodă promovată larg și de România, care a prezentat numeroase propuneri cu această finalitate, aprobate de O.N.U., U.N.C.T.A.D., C.E.E./O.N.U. și alte foruri internaționale), crearea de societăți mixte de producție și comercializare, cooperarea pe terțe piețe și altele.

Că intensificarea cooperării în aceste domenii contribuie la rezolvarea mai eficace a unor probleme de interes comun, în avantajul tuturor părților participante, că nici un domeniu de conlucrare nu trebuie eludat, ci toate trebuie valorificate prin includerea lor în sfera colaborării intraeuropene — o atestă cu prisosință experiența practică a relațiilor dintre țările participante. De exemplu, în Actul final de la Helsinki sunt preconizate „studii și prevederi ale cutremurilor și ale modificărilor geologice care sunt legate de acestea; punerea la punct și realizarea de cercetări privind tehnici de construcții rezistente la cutremure”. Importanța cooperării în acest domeniu a fost reliefată cu pregnanță de fenomenul seismic de la 1 martie a.c. — cel mai puternic cutremur care a lovit Europa în ultimul secol — și care a afectat România și alte zone ale continentului. Conlucrarea rodnică dintre specialiștii români și oamenii de știință și experții în seismologie și inginerie seismică din alte țări ale lumii, între care un mare număr din statele semnatare ale Actului final de la Helsinki, a condus la o serie întregă de rezultate practice, pozitive, care prezintă interes atât pentru România, cât și pentru celelalte state.

În perioada de după semnarea Actului final s-a constatat, alături de largirea și diversificarea sensibilă a relațiilor bilaterale, și un interes sporit pentru dezvoltarea cooperării pe plan regional, idee care, după cum se știe, a fost adusă de România în atenția O.N.U. și a altor organisme internaționale încă din 1960 și care s-a materializat într-o serie de hotărâri ce își mențin pe deplin actualitatea. În context se cuvine menționată, pe linia transpunerii în viață a prevederilor Actului final și a propunerilor cunoscute ale României referitoare la zona Balcanilor, reuniunea de la Atena (ianuarie-februarie 1976) a reprezentanților țărilor balcanice pentru examinarea posibilităților de colaborare economică multilaterală între statele situate în această parte a lumii. Reuniunea a permis evidențierea interesului statelor participante pentru soluționarea, prin eforturi unite, a unor probleme de interes comun, cum sunt: transporturile rutiere, feroviare, maritime și fluviale, energia electrică, tele-

comunicațiile, agricultura, cercetarea științifică, ocrotirea mediului înconjurător, turismul și altele.

...și necesitatea unor noi eforturi concertate

ASA CUM A RELEVAT tovarășul Nicolae Ceaușescu — și acest punct de vedere este larg împărtășit de numeroase alte state europene —, cu toate rezultatele pozitive ce au fost înregistrate, stadiul actual al cooperării economice și tehnico-științifice între statele participante la conferință, care dețin, la un loc, aproape 60% din comerțul internațional și peste 70% din produsul mondial, este încă departe de a corespunde necesităților și posibilităților pe care le oferă potențialul economic și tehnico-științific și nevoile de progres și bunăstare ale acestor țări, cât și stipulațiilor exprese în materie ale Actului final.

Comerțul intraeuropean este încă perturbat și limitat de o serie întreagă de restricții, bariere artificiale, măsuri discriminatorii sau protecționiste, inclusiv prin grupările economice închise (de exemplu, măsurile recente ale C.E.E. privind pescuitul internațional); clauza națiunii celei mai favorizate nu este încă general aplicată; cooperarea în producție, în cercetarea științifică și tehnică sînt încă limitate, atît ca domenii, cît și în ceea ce privește formele utilizate; persistă o serie de dificultăți și limite în accesul tuturor statelor la cuceririle cele mai noi ale științei și tehnologiei moderne și se fac de exemplu încercări de a se condiționa sau îngusta accesul nestingherit al tuturor statelor la binefacerile utilizării în scopuri pașnice a energiei nucleare, încercări ce contravin atît drepturilor suverane inalienabile ale statelor, cît și prevederilor exprese ale Tratatului de neproliferare; întîrzie încă adoptarea unor măsuri specifice în favoarea țărilor în curs de dezvoltare din Europa, deși Actul final conține stipulații precise cu o atare finalitate; conlucrarea pentru protecția mediului înconjurător nu s-a materializat încă în proiecte de interes general etc.

Iată de ce România consideră, în contextul lucrărilor pregătitoare pentru reuniunea de la Belgrad, care au început la 15 iunie a.c., că în toate aceste domenii se cer întreprinse, cu energie sporită și într-un spirit de conlucrare constructivă, eforturi concertate ale tuturor statelor pentru concretizarea obiectivelor economice și tehnico-științifice ale Conferinței general-europene, pentru dezvoltarea relațiilor intraeuropene pe multiple planuri, pentru eliminarea barierelor și restricțiilor de orice fel în calea unei largi conlucrări între state pe plan economic și tehnico-științific.

În ceea ce o privește, România fără socialistă europeană în curs de dezvoltare, și-a adus și își aduce o contribuție constructivă la materializarea obiectivelor economice și tehnico-științifice convenite de șefii de stat și de guvern la Helsinki, convinsă că aceasta servește intereselor naționale ale poporului român, angajat plenar în opera de făurire a noii societăți, cît și intereselor edificării unei Europe a păcii, securității și colaborării rodnice între

națiuni. De exemplu, în primul an și jumătate după semnarea Actului final de la Helsinki, România a încheiat 27 de noi acorduri de colaborare și cooperare economică, cu 12 țări participante la Conferința general-europeană. În ansamblu, în perioada de după semnarea Actului final de la Helsinki, țara noastră a încheiat circa 160 de documente bilaterale de colaborare — declarații și comunicate comune, acorduri, protocoale, alte înțelegeri și instrumente, cu un număr de 25 de state reprezentate la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa.

Contribuția constructivă a României

PARALEL cu extinderea relațiilor pe plan bilateral cu celelalte state participante la Conferința general-europeană, cu toate țările lumii, România acționează permanent pentru extinderea și diversificarea cooperării multilaterale și realizarea prin eforturi comune a unor ample proiecte economice de interes larg european. În concepția țării noastre, paralel cu trecerea în revistă a realizărilor obținute în cooperarea dintre statele participante după semnarea Actului final de la Helsinki, precum și a factorilor ce frînează acest proces, reuniunea de la Belgrad are misiunea de a dezbate, identifica și adopta noi măsuri menite să deschidă cîmp larg colaborării economice și tehnico-științifice. În vederea realizării acestor obiective de interes general, România consideră că ar fi potrivit — așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — organizarea unor consfătuiri, cu participarea tuturor statelor europene, consacrate cooperării economice, schimbului de tehnologie, informații reciproce asupra rezultatelor cercetărilor științifice și tehnice, precum și altor domenii. Comitent, România s-a pronunțat și se pronunță pentru adoptarea unei poziții comune a statelor participante la Conferința general-europeană, în consonanță cu prevederile Actului final, în vederea creșterii contribuției lor la lichidarea fenomenului subdezvoltării în lume, la instaurarea unei noi ordini economice mondiale. O mare importanță ar avea-o, în context, examinarea acestei probleme la reuniunea de la Belgrad, într-o viziune concretă, de lucru, care să permită elaborarea și transpunerea în viață a unor soluții constructive, încheierea unui program de acțiune al tuturor țărilor europene în acest domeniu de însemnătate primordială atît pentru colaborarea internațională și progresul general, cît și pentru pacea și securitatea mondială.

În viziunea României, un loc important în procesul de aplicare a prevederilor Actului final revine Comisiei economice a O.N.U. pentru Europa — organism paneuropean care a împlinit de curînd 30 de ani de la crearea sa — precum și altor organizații din sistemul O.N.U. care au în preocupările lor, exclusiv sau partial, problemele cooperării economice și tehnico-științifice dintre statele europene.

După cum se știe, rolul însemnat al C.E.E./O.N.U. în procesul de promovare a cooperării europene a fost subliniat în mod deosebit în Actul final de la

Helsinki. România, care și-a adus de-a lungul anilor o contribuție de seamă la activitățile C.E.E./O.N.U., a inițiat la sesiunea din acest an a Comisiei o serie de rezoluții și hotărîri, adoptate de statele membre, vizînd impulsivitatea cooperării industriale, științifice, tehnice și în alte domenii, atît între țările europene, cît și între acestea și statele de pe alte continente ale globului.

Ținînd seama de existența unor factori de îngustare sau frînare a relațiilor economice și tehnico-științifice între statele participante la Conferința general-europeană, România apreciază că la reuniunea de la Belgrad trebuie să se acționeze cu fermitate pentru diminuarea și, în final, eliminarea tuturor piedicilor și barierelor artificiale care afectează colaborarea intraeuropeană, pentru așezarea raporturilor economice — și în toate celelalte domenii — pe baze noi, democratice, în conformitate cu spiritul și litera Actului final de la Helsinki.

Sînt, toate acestea, alături de numeroase altele, probleme și domenii care se cer încorporate, prin însemnătatea lor, în sfera de preocupări a reuniunii de la Belgrad, chemată să dea un impuls viguros transunerii în viață a prevederilor cu caracter economic și tehnico-științific ale Actului final de la Helsinki — alături, desigur, de obiectivele din celelalte domenii ale acestui document. Dezvoltarea largă, pe plan bilateral și multilateral, a relațiilor economice, pe baze echitabile, fără îngărări și obstacole, apare, în prezent, ca o exigență decurgînd atît din mutațiile politice și economice survenite pe continentul nostru și în lume, cît și din interesele de progres și bunăstare ale tuturor țărilor participante la Conferința general-europeană, ale edificării unui climat de înțelegere, pace și securitate în întreaga lume.

Într-o asemenea perspectivă, România, atribuind importanța cuvenită reuniunii de la Belgrad care este chemată să asigure continuitatea și amplificarea procesului de edificare a cooperării și securității în Europa, consideră că această nouă întîlnire a participanților la Conferința general-europeană, prin măsurile concrete pe care le va adopta, trebuie să marcheze un nou și important moment pe calea dezvoltării colaborării europene pe multiple planuri. Hotărîtă să acționeze consecvent pentru succesul reuniunii de la Belgrad pe toate planurile, pentru aplicarea integrală a prevederilor Actului final, țara noastră va dezvolta, în continuare, relațiile sale de colaborare economică, tehnico-științifică și în alte domenii cu statele participante la conferință, ca, de altfel, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială, convinsă că aceasta servește intereselor poporului român, țelului nobil al construirii unei Europe a cooperării, păcii și securității, obiectivului instaurării unei noi ordini economice și politice mondiale.

Nicolae CHILIE

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Balanțe de plăți 1977

CONFORM ultimelor previziuni, se așteaptă ca țările membre ale OCDE să înregistreze un deficit al balanțelor de plăți curente de circa 25 miliarde dolari în acest an, cu 5 miliarde dolari peste previziunea anterioară și cu 2,5 miliarde dolari mai mult decât în anul 1976. Noua estimare se bazează pe posibilitatea ca deficitul balanței de plăți curente a S.U.A. să se ridice, în 1977, la 10-12 miliarde dolari, față de 3 miliarde dolari cit se estimase inițial.

Pe de altă parte, potrivit unor surse bancare occidentale, excedentul balanței de plăți a țărilor membre ale OPEC, care în 1976 a fost de 36 miliarde dolari, ar urma să scadă la 32 miliarde dolari în 1977 și la numai 8 miliarde în 1980.

Producția de aur a lumii capitaliste

PRODUCȚIA DE AUR în țările capitaliste a înregistrat o ușoară creștere în 1976, după cinci ani de reduceri consecutive, crescând de la 940

la 945 tone. Africa de Sud a rămas cel mai mare producător, cu 709 tone. Piața a fost, de asemenea, alimentată cu aurul vândut în cadrul licitațiilor publice organizate de F.M.I.

Oferta totală de metal galben în 1976, apreciază Banca Reglementelor Internaționale, s-a ridicat la 1 400 tone, cu 25% mai mult decât în 1975. În pofida acestei oferte bogate, prețul aurului a înregistrat, anul trecut, o tendință de creștere, printre altele datorită temerilor privind reagravarea tensiunilor inflaționiste.

Recolta mondială de cafea din nou în creștere

POTRIVIT unei prognoze a Departamentului Agriculturii al S.U.A., producția mondială de cafea pe 1977/78 se așteaptă să fie de 70,4 milioane saci, cu 14% mai mult față de cei 61,5 milioane saci din 1976/77. Chiar și în aceste condiții, însă, recolta va fi sub nivelul producției de 81,1 milioane saci din 1974/75 și de 73,6 milioane saci din 1975/76. Creșterea anunțată a producției în 1977/78 se datorește în mare

măsură redresării parțiale a recoltei braziliene, estimată la 17 milioane saci, cu aproape 80% peste producția din 1976/77, însă sub nivelul celei dinainte de 1975 care era de circa 25 milioane saci pe an.

Dezvoltarea comerțului sovieto-englez

VOLUMUL comerțului sovieto-englez s-a cifrat în 1976 la 1,2 miliarde ruble, înregistrând o creștere de 1,4 ori față de 1974. Potrivit declarației lui Vladimir Kirilin, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., „o mare însemnătate pentru creșterea volumului acestui comerț a avut-o acordul cu privire la acordarea de către Marea Britanie a unui credit de 950 milioane lire sterline Uniunii Sovietice, sporind astfel plasarea de comenzi sovietice de mașini și utilaje în Marea Britanie“. Între tranzacțiile importante încheiate în 1976-1977 se numără contractele pentru livrarea în Uniunea Sovietică a două uzine de fabricare a metanolului, a unor agregate de transvazare a gazelor, precum și tranzacții pe bază de compensație.

Orientări în dezvoltarea economică

STIMULAREA CONSTRUCȚIILOR NAVALE

CONJUNCTURA nefavorabilă din transporturile maritime internaționale s-a reflectat anul trecut în reducerea sensibilă a portofoliului de comenzi și uneori chiar a tonajului navelor lansate în diferite țări capitaliste, însoțită de concedierea a mii de lucrători de pe șantierele navale.

Ținând seama de faptul că această ramură are o pondere importantă în economia țărilor scandinave (în Norvegia, de pildă, îi revine o zecime din personalul ocupat în industria prelucrătoare) și pentru a preveni o extindere a șomajului prin închiderea unor șantiere sau reducerea în continuare a activității lor, guvernele în cauză au adoptat deja sau studiază măsuri de sprijinire financiară. În Suedia, cel mai important constructor de nave din zona menționată, se preconizează ca statul să acorde șantierele navale, până la finele anului 1979, garanții pentru credite și subsidii în sumă totală de 8,3 miliarde coroane. Există, de asemenea, proiectul creării unei companii de stat, pe baza a trei firme particulare de construcții navale.

Guvernul norvegian intenționează să furnizeze 1,25 miliarde coroane în următorii ani sub formă de garanții la încheierea contractelor cu armatori locali, de credite pentru stimularea diversificării activității șantierele navale sau de subsidii la exportul de nave.

Tabelul înfățișează, după Lloyd's Register of Shipping, o situație recentă a portofoliului de comenzi al șantierele de construcții navale în țările capitaliste dezvoltate, din care rezultă și scăderea simțitoare a portofoliului în țările nordice

Portofoliul comenzilor de nave, în mii t.r.b.

	1975		1976	
	la 1.I.	la 1.X.	la 1.I.	la 1.X.
Total	117 100	89 500	79 532	60 606
din care :				
Japonia	52 519	37 711	31 359	20 344
S.U.A.	5 455	5 176	4 972	4 624
Suedia	9 789	6 670	6 522	4 618
Anglia	6 133	5 305	4 930	4 230
Spania	6 082	4 998	4 262	4 129
Franta	6 554	4 890	4 860	3 699
R.F.G.	7 680	5 063	4 202	2 827
Italia	3 210	2 753	2 295	1 831
Danemarca	3 234	2 182	2 002	1 391
Norvegia	3 270	1 186	1 481	1 026

EVOLUȚII MONEȚARE

REDUCEREA temporară a volumului de tranzacții specifică sezonului estival pare a fi imprimat o atmosferă de calm relativ pe piețele valutare. În cursul săptămânii 20-24 iunie dolarul a avut astfel o evoluție constantă, pe fondul publicării unor date referitoare la economia S.U.A. dintre care se detașează creșterea cu 7,2% (în termeni anuali) a indicelui prețurilor bunurilor de consum în luna mai, față de nivelul de 9,6% înregistrat anterior.

Francul elvețian a înregistrat în acest interval un recul mai marcat, atingând un minim de circa 2,5010 franci pentru un dolar (respectiv o depreciere de circa 0,5% față de închiderea din săptămâna precedentă). Observatorii consideră că tendința de fond, descendentă, a francului elvețian a fost accentuată în acest interval și de intervențiile Băncii Naționale a Elveției.

Marca vest-germană care, după un ușor recul la începutul intervalului, a terminat la 2,3545 mărci pentru un dolar, pare a „acumula energie“ pentru o nouă mișcare „à la hausse“ pe care tot mai mulți operatori de devize o anticipează pentru ur-

mătoarele câteva luni. În acest context este de menționat că partenerii mărcii vest-germane din „șarpele monetar“ vest-european și, în special grupul coroanelor

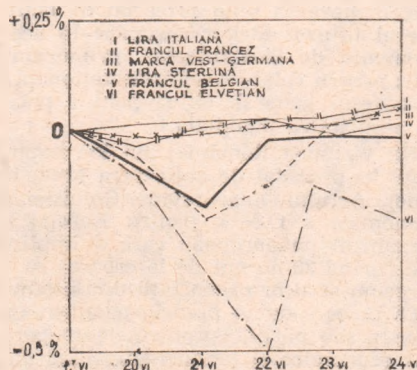
(daneză, suedeză și norvegiană) continuă să fie supuși unor presiuni speculative pe o tendință de fond descendentă în raport cu restul valurilor.

Și în acest interval, lira sterlină a avut o ținută fermă, atingând un maximum de circa 1,7198 dolari pentru o liră. Francul francez și lira italiană au avut o evoluție relativ constantă în jurul nivelului de 4,94 franci și respectiv 884,90 lire pentru un dolar S.U.A. Yenul japonez a continuat să manifeste o tendință fermă — pe care autoritățile monetare ale țării s-au străduit să o tempereze —, cotind la circa 271,80 yeni pentru un dolar.

Nivelul dobinzilor pentru eurodepozitele la 6 luni în dolari S.U.A. au înregistrat un ușor recul situându-se la circa 6,25%, o mișcare asemănătoare înregistrând atît cele în franci elvețieni, negociate la circa 4,25%, cit și cele în euromărci vest-germane, care s-au situat în jurul a 4,125%.

Prețul aurului la Londra a oscilat între 139 și 141,30 dolari S.U.A. per uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 20-24.VI.1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 17.VI.1977

După Conferința pentru cooperare economică internațională

EPISODUL PARIS

II. Principalele dosare

ÎN ARTICOLELE 6 și 7, Comunicatul final al Conferinței de la Paris enumeră în termeni eliptici, adeseori criptici, 20 de „puncte de acord” plus 21 „puncte de dezacord”.

Un minuțios dozaj aritmetic — care a implicat, fără îndoielă, un serios efort de imaginație — spre a face cit mai puțin perceptibile și ceea ce un ziar occidental numea „extraordinara confuzie” în care s-a încheiat Conferința și disproporția de fond dintre punctele de acord și cele de dezacord.

Dosarul energiei este cel mai semnificativ în acest sens: 5 „puncte de acord” și 5 „puncte de dezacord”.

Acord asupra căror probleme? O viziune relativ pesimistă privind perspectivele energetice mondiale și resursele limitate de țiței și gaze; necesitatea de a se dezvolta toate formele de energie și de a se promova surse permanente și reînnoibile; imperativul conservării și unei sporite eficacități în utilizarea energiei; conjugarea eforturilor naționale cu cooperarea internațională în acest domeniu.

În schimb, dezacorduri concrete în legătură cu: prețul energiei și puterea de cumpărare a veniturilor provenind din exportul de energie; veniturile acumulate provenind din exporturile de petrol; asistența financiară care să permită rezolvarea problemelor plăților externe ale țărilor în curs de dezvoltare importatoare de țiței; recomandările asupra resurselor în cadrul conferinței privind dreptul mării; continuarea consultărilor asupra energiei.

Să încercăm să descifrăm câteva din aceste dezacorduri. Nu înainte de a reaminti, însă, că pentru țările capitaliste industrializate „dosarul energiei” reprezenta nu numai principalul dosar, dar chiar rațiunea episodului Paris. Cyrus Vance nu lăsa să planeze vreun echivoc în această privință când sublinia că „prosperitatea economică mondială depinde de stabilitatea prețurilor și de regularitatea aprovizionărilor” în domeniul energiei, constituind „un element indispensabil al echității sistemului mondial”.

În numele acestei „stabilități a prețurilor”, țările capitaliste dezvoltate au respins revendicarea țărilor O.P.E.C. privind indexarea prețului țițeiului în raport cu indicele inflației mondiale.

Această revendicare a țărilor O.P.E.C. trebuie privită în contextul cererii generale a țărilor în curs de dezvoltare producătoare de materii prime care arată că inflația din țările capitaliste industrializate, din care se aprovizionează în principal, duce la deteriorarea sistematică a puterii de cumpărare a veniturilor pe care le obțin din exportul de materii prime.

Or, țările capitaliste resping ideea indexării prețului nu numai în cazul specific al țițeiului, ci pe ansamblul materiilor prime, considerând-o deopotrivă „nerealizabilă” și „de nedorit”.

Acest dezacord de bază, într-o problemă fundamentală, în speță cu țările membre ale O.P.E.C., dar — prin implicațiile sale de principiu — și cu ansamblul țărilor în curs de dezvoltare exportatoare de materii prime, s-a conjugat cu nerezolvarea revendicărilor specifice ale țărilor în curs de dezvoltare importatoare de țiței. În principal, prin intermediul reprezentanților Braziliei, Camerunului, Indiei, Jamaicei și Zairului, acestea au cerut, în esență, lărgirea facilităților Fondului Monetar Internațional pentru finanțarea importurilor lor de resurse energetice, investiții ale țărilor industrializate pentru lucrări de prospectare menite să lărgescă baza națională de resurse energetice a țărilor în curs de dezvoltare importatoare de țiței și amplificarea creditelor acordate de Banca Mondială pentru finanțarea unor mari proiecte industriale energetice din aceste țări.

Nici cu privire la modalități, nici cu privire la cuantumul acestei asistențe financiare suplimentare, Conferința de la Paris nu a reușit să dea un răspuns satisfăcător.

La rîndul lor, țările în curs de dezvoltare au respins cererea țărilor capitaliste industrializate privind instituționalizarea unei forme de consultare permanentă între O.P.E.C. și marii importatori occidentali în legătură cu prețul țițeiului și continuitatea aprovizionării (ceea ce implică și determinarea nivelului producției țărilor O.P.E.C.).

Comentînd acest moment crucial al negocierilor de la Paris, același ziar occidental citat mai sus relatează din sala Conferinței: „Cerindu-li-se din partea celor opt (țările industrializate — n. n.) să renunțe parțial la singura armă de care dispun, cea a petrolului, cei 19 au apreciat că dialogul Nord-Sud devine o înșelătorie. În consecință, cele mai moderate dintre ele, inclusiv Arabia Saudită, deși foarte preocupate să evite orice izbucnire, nu au fost în măsură să se opună refuzului violent al altor țări în curs de dezvoltare de a continua acest dialog și de a-l prezenta drept un succes”.

După încheierea Conferinței, reprezentantul uneia dintre țările membre ale O.P.E.C. sublinia că țările în curs de dezvoltare își mențin „instrumentul petrolului” în viitoarele negocieri cu privire la edificarea unui ordinii economice internaționale, asigurînd totodată că acest instrument „va fi folosit însă în mod rezonabil”.

Evoluțiile viitoare sînt greu previzibile.

Cert este numai faptul că marile țări capitaliste vor continua eforturile îndreptate spre reducerea dependenței lor față de importurile de țiței, ceea ce le-ar lărgi marja de manevră în negocierile viitoare cu privire la noul ordin internațional. Programul energetic al administrației Carter exprimă clar această tendință.

Se va merge, totuși, mai departe? Uncle telegrame au anunțat, în ultima vreme, despre intențiile existente în S.U.A. de a se înființa o agenție guvernamentală cu funcție de unic cum-părător de țiței din țările O.P.E.C. la condițiile cele mai avan-tajoase, ca și despre un proiect prin care s-ar da Agenției internaționale pentru energie a țărilor O.C.D.E. și funcția de firmă importatoare de țiței. Secretarul general al O.P.E.C. a și anunțat refuzul de a trata cu asemenea organizații care urmă-resc evident să folosească deosebirea de păreri existente în cadrul O.P.E.C., deosebiri ieșite la lumina zilei mai ales cu prilejul sesiunii de la Doha (decembrie 1976) care a dus la dualitatea actuală a prețului mondial al țițeiului.

În fața acestor evoluții, este de așteptat ca țările O.P.E.C. să găsească o formulă de compromis care să ducă, încă în cursul acestui an, la reunificarea prețului țițeiului și implicit la reconsolidarea unității lor de acțiune.

Cu alte cuvinte, dosarul energiei rămâne deschis la pagina la care se afla și înaintea Conferinței de la Paris.

Dosarul materiilor prime a marcat o anumită evoluție prin acceptarea de către Statele Unite și principalii săi secundanți de a participa efectiv la negocierea fondului comun prevăzut în „programul integrat” propus la U.N.C.T.A.D. IV de către „Grupul celor 77”. În presa occidentală s-a comentat amplu acest pas considerat drept deschiderea cea mai semnificativă efec-tuată de țările industrializate spre țările în curs de dezvoltare. Cineva mergea chiar pînă la a afirma că fără episodul Paris n-ar fi existat fondul comun. Să fim realiști. Fondul comun nu există încă; există numai un consens spre a-l negocia. Poziția administrației Carter a fost fără îndoială mai constructivă decît cea adoptată în această problemă de H. Kissinger la Nai-robi în 1976. Cred, totuși, că manifestările de satisfacție ar fi cel puțin premature, dacă nu riscante. Acceptarea ideii de a se negocia un fond comun nu înseamnă încă și acceptarea concepției generale a țărilor în curs de dezvoltare referitoare la programul integrat al materiilor prime și la funcția unifi-catoare a fondului comun în cadrul acestui program. De la acceptarea ideii unui fond comun de către toate țările capita-liste dezvoltate pînă la realizarea unui acord asupra progra-mului integrat cu funcțiile, scopurile, obiectivele și celelalte elemente constitutive definite de „Grupul celor 77” la Manila drumul este încă extrem de lung. Numai negocierile ulterioare vor putea să arate în ce măsură este vorba de o deschidere reală, de dorința de a veni efectiv în întîmpinarea propune-rilor țărilor în curs de dezvoltare, sau de o simplă schimbare de tactică, menită pînă la urmă să disloce unitatea elementelor componente ale programului integrat și să mențină problema materiilor prime sub dominația absolută a legilor economiei de piață.

Dosarul sprijinului financiar pentru dezvoltare. După cum se știe, obiectivele actualului Deceniu al dezvoltării includ și transferuri de capital din țările industrializate spre țările în curs de dezvoltare echivalente cu 1 la sută din produsul na-țional brut al celor dintii, din care 0,7 la sută sub forma aju-torului public. Obiectivul este departe de a fi atins, în special în ceea ce privește ajutorul public pentru dezvoltare. Cu excep-ția Canadei și Suediei, celelalte țări industrializate nu acordă drept ajutor public pentru dezvoltare decît procente infime: 0,23 la sută S.U.A., 0,40 la sută Franța și R. F. Germania etc.

Conferința de la Paris s-a soldat cu promisiuni de efort. Cyrus Vance a anunțat că „Președintele Carter va solicita Congresului o creștere substanțială a volumului programelor noastre de ajutor bilateral și multilateral pentru următorii cinci ani”.

Acest angajament este însoțit însă de trei restricții: apro-barea Congresului (care a introdus, recent, clauze discrimina-torii pentru unele țări în curs de dezvoltare, chiar cînd este vorba de sprijinul financiar al unor organizații internaționale); cererea ca „acest ajutor să fie mai eficace conceput, canalizat și administrat”, ceea ce poate introduce elemente de subiecti-vism în realizarea practică a angajamentului; mărirea similară a contribuției țărilor socialiste industrializate, care, după cum

se știe, nu s-au socotit, pînă în prezent, legate de acest obiectiv.

În aceste împrejurări, singurul element concret apărut la Paris privește fondul de un miliard de dolari pus de țările capitaliste avansate la dispoziția țărilor celor mai puțin dez-voltate. Acest fond — sub formă de contribuții la A.I.D. (Aso-ciația Internațională de Dezvoltare), ajutor bilateral sau anu-lări de rate ale datoriilor externe — va fi constituit prin con-tribuțiile următoare: Piața Comună 385 milioane dolari; S.U.A. 375 milioane; Japonia 114 milioane; Canada 51 milioane; Sue-dia 29 de milioane; Elveția 26 de milioane; Australia 18 mili-oane și Spania 2 milioane.

Ar fi incorect să subapreciem gestul la care s-au angajat țările care au subscris la acest fond, cu atît mai mult cu cît unele dintre ele străbat perioada unor deficite serioase în ba-lanțele comerciale și chiar în balanțele de plăți curente.

În același timp, ar fi însă greșit să considerăm că acest „ajutor” rezolvă măcar și parțial problemele grave cu care sînt confruntate țările în curs de dezvoltare.

Consider că aprecierea făcută de ministrul de externe al Republicii Peru caracterizează situația în termenii ei reali: „Dacă problema ar fi de ordin financiar, pentru imediat, pe termen scurt, un sprijin de un miliard de dolari, însoțit de diverse ajutoare, ar fi interesant. Dar noi sîntem convinși că, în realitate, este vorba de o problemă de structură. Scopul nostru este de a produce, de a industrializa, de a comercializa. Deci, dacă piața internațională rămîne ceea ce este astăzi, ceea ce ni se oferă nu servește cu nimic propunerile noastre. Toate relele de care suferim în 1977, le vom regăsi în cinci ani; nu-mai că, între timp, noi vom fi sărăcit”.

Dosarul datoriei externe. Sub povara serviciului datoriei externe, căruia nu mai pot să-i facă față, țările în curs de dezvoltare, în primul rînd cele mai puțin dezvoltate, au cerut un moratoriu și o conferință globală pentru rezolvarea proble-mei. Nu este vorba, deci, despre un moratoriu proclamat unilateral, ci de o propunere de negociere, pe care țările capi-taliste avansate au respins-o, însă, la Paris, așa cum au făcut și la Nairobi.

Desigur, ca și în problema „fondului comun”, unde la U.N.C.T.A.D. IV au existat țări avansate (Suedia, Norvegia, Olanda etc.) care s-au alăturat revendicărilor vitale ale țărilor în curs de dezvoltare, și în problema datoriei externe au apărut la Paris unele inițiative care nu pot fi ignorate. Canada, Elve-ția, Suedia au utilizat ideea fondului de ajutorare de un mi-liard de dolari spre a transforma unele credite publice acordate țărilor celor mai puțin dezvoltate în donații.

Dar, așa cum trei ghiocei nu echivalează cu venirea pri-măverii, trei gesturi simbolice nu echivalează cu rezolvarea problemei pusă pe ordinea de zi de țările în curs de dezvoltare.

Ca și în problema „programului integrat”, ca și în problema transferului de tehnologie sau a companiilor transnaționale, în problema datoriei externe se manifestă aceeași perseverență a țărilor capitaliste industrializate de a respinge orice propunere care ar limita libertatea de acțiune a marelui capital monopo-list pe piețele internaționale.

Din cauza aceasta, nu intenționez să lungesc examinarea dosarelor care s-au aflat pe masa negocierilor de la Paris.

La începutul acestor negocieri, unul din principalii repre-zentanți ai Pieței Comune, Claude Cheysson, declara: „Oricît ar putea să pară de surprinzător pentru profani, prosperitatea noastră depinde mai mult de progresul părții celei mai puțin avansate a lumii decît al țărilor celor mai strălucitoare”.

Dacă lucrurile stau așa, la sfîrșitul negocierilor de la Paris ar trebui să conchidem că comportamentul multor țări capi-taliste avansate este determinat încă, în principal, nu de inte-resele prosperității lor generale și pe termen lung, ci de inte-resele companiilor transnaționale și ale profiturilor imediate perpetuate de practicile neocolonialiste.

În ultimă instanță de aici decurge impasul în care se află în momentul de față negocierile referitoare la instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Costin MURGESCU

Raportul Leontief

MOBILIZAREA ÎNTREGULUI POTENȚIAL NAȚIONAL — CALEA ELIMINĂRII SUBDEZVOLTĂRII ÎN FIECARE ȚARĂ (II)

O EVOLUȚIE ca cea prezentată în prima parte a acestui articol (vezi Revista economică nr. 24/1977) ar atrage, între 1970 și sfârșitul secolului, după stagnarea relativă din ultimele decenii, o creștere a ponderii țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare de la 6 la 17,5% în totalul producției industriale mondiale și de la 3 la 13% în totalul producției mondiale de mașini și utilaje. Se subliniază totodată „vastele orizonturi de cooperare” pe care dezvoltarea prioritară a industriei grele le deschide între țările în curs de dezvoltare.

O premisă esențială : restructurarea cadrului internațional

AUTORII nu subestimează riscul ca dezvoltarea industrială accelerată să atragă un mare deficit al balanțelor comerciale și de plăți ale multor țări în curs de dezvoltare. Ei au în vedere acoperirea dezechilibrului potențial a balanței de plăți prin „schimbări în relațiile economice dintre țările în curs de dezvoltare și cele dezvoltate, așa cum cere Declarația asupra instaurării unei noi ordini economice internaționale”. Este vorba de exercitarea suveranității asupra resurselor naturale și a celorlalte resurse economice, creșterea mai rapidă a prețurilor produsele de bază în raport cu prețurile produselor industriale și stabilizarea prețurilor produselor de bază, stimularea exporturilor de produse industriale din țările în curs de dezvoltare, transferuri financiare sporite, un transfer substanțial de tehnologie, reglementarea națională și internațională a activității corporațiilor transnaționale și alte măsuri care să înlăture pericolele care împiedică accelerarea dezvoltării economice.

Relevând că „restructurarea cadrului internațional” reprezintă o premisă esențială pentru lichidarea subdezvoltării, autorii scriu în concluzie : „Pentru a asigura o dezvoltare accelerată sînt necesare două condiții generale : prima, schimbări interne profunde cu caracter social, politic și instituțional în țările în curs de dezvoltare, și a doua, schimbări semnificative în ordinea economică mondială. Dezvoltarea accelerată, conducînd la o reducere substanțială a decalajului de venit dintre țările în curs de dezvoltare și cele dezvoltate, poate fi realizată numai prin combinarea acestor două condiții. Este clar că fiecare dintre ele luată separat este insuficientă, dar înlătuite împreună ele vor fi în măsură să producă efectul dorit” (pag. 11).

Valorificarea resurselor naționale — prioritate de vîrf a dezvoltării

ANALIZÎND posibilitățile materiale de înlăturare a creșterii economice accelerate pe baza industrializării, autorii studiului ajung la concluzia că „principalele limite pentru o creștere economică susținută și o dezvoltare economică accelerată au un caracter mai curînd politic, social și instituțional decît fizic. În secolul XX nu există bariere fizice insurmontabile în calea dezvoltării accelerate a regiunilor în curs de dezvoltare” (pag. 10—11).

În sprijinul acestei teze autorii studiului aduc numeroase argumente. „Creșterea populației nu este un proces exponențial sau o explozie exponențială, în care se menține un ritm constant de creștere”, astfel încît este de așteptat în perspectivă o stabilizare a numărului populației globului „nu prin foamete în proporție de masă, ci datorită schimbărilor demografice care survin la niveluri relativ ridicate de dezvoltare economică” (pag. 4). În condițiile actualului ritm de creștere a populației, numai pentru a menține neschimbat nivelul foarte scăzut de azi al consumului alimentar pe locuitor, producția agricolă a țărilor în curs de dezvoltare ar trebui să sporească cu 2,5% pe an (corespunzînd unei creșteri totale de 2,1 ori pînă la sfârșitul secolului). În fapt, continuă ei, rezervele de terenuri arabile a căror mobilizare este fizic posibilă sînt însemnate (circa 229 milioane hectare pînă în anul 2000, corespunzînd unui spor de 30% față de 1970), după cum și o dublare sau chiar o triplare a randamentului terenurilor cultivate — necesară pentru rezolvarea problemei alimentare — este o „posibilitate realistă din punct de vedere tehnic și organizatoric”. Ea pune însă condiția unor investiții substanțiale (de asemenea presupunînd dezvoltarea industriei, în primul rînd a celei constructoare de mașini și chimice), a reformei agrare și a altor schimbări sociale și instituționale, „necesare pentru depășirea unor bariere netehnologice aflate în calea utilizării terenului și a creșterii randamentelor” (pag. 5). Răspunsul autorului la mult discutata problemă a unei eventuale epuizări a unor resurse naturale ca o posibilă limită în calea dezvoltării industriale preconizate este că „resursele mondiale cunoscute de mineruri metalice și de combustibili fosili sînt în general suficiente pentru a acoperi cererea mondială în ultimele decenii ale secolului nostru și probabil și în prima parte a secolului viitor. Totuși, dotarea satisfăcătoare cu resurse a lumii nu asigură în mod necesar împotriva unor insuficiențe regionale sau a unor prețuri mai ridicate și nici nu garantează o tranziție economică lină către businessul de petrol din sîsturi, pe cărbunele

gazeficat sau pe alte surse «noi» de energie” (pag. 6). De asemenea, date fiind și dificultățile legate de necesitatea asigurării echilibrului balanței de plăți, numeroase regiuni ale lumii, nu numai în curs de dezvoltare, „vor trebui să considere explorarea resurselor minerale ca una din prioritățile de vîrf ale creșterii lor economice”. În sfîrșit, cu o pondere estimată realist la numai 2—4% din totalul investițiilor în cazul țărilor în curs de dezvoltare, prevenirea și combaterea poluării care însoțește în orice scenariu dezvoltarea industriei și transporturilor, urbanizarea și chiar progresul tehnic din agricultură, „nu reprezintă o barieră insurmontabilă în calea dezvoltării accelerate pe direcțiile avute în vedere în acest studiu” (pag. 7).

Justețea politicii de utilizare a unei rate înalte a acumulării pentru înlăturarea rămînerii în urmă moștenite este ilustrată convingător prin rezultatele obținute în dezvoltarea ei economică și socială, cu deosebire în ultimul deceniu, de România socialistă, ea însăși țară în curs de dezvoltare.

Fundamentînd necesitatea unei rate înalte a acumulării în actuala etapă de dezvoltare a țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată : „Orice reducere a acumulărilor, orice slăbire a ritmului de dezvoltare în condițiile actualei revoluții tehnico-științifice, nu pot decît să condamne națiunea la inapoiere pentru o lungă perioadă de timp, să pună în pericol atît prezentul cît și viitorul poporului (...) De aceea, el înlătuieste cu deplină convingere politica partidului de dezvoltare în ritm înalt a economiei, de consacrare a unui procent însemnat din venitul național acumulării, reproducției largite, creșterii și modernizării forțelor de producție ale țării, fiind conștient că aceasta asigură bunăstarea și fericirea întregii noastre națiuni, un viitor tot mai luminos întregului popor”.

Alocarea în ultimii 10 ani a unei cote medii de 31,8% din venitul național pentru fondul de dezvoltare, adică cu 9,4 puncte procentuale mai mult decît în perioada 1956—1965, paralel cu grija deosebită pentru asigurarea unei înalte eficiențe în utilizarea resurselor alocate reproducției largite, au constituit factorul hotărîtor al sporirii posibilităților de consum și de acumulare ale societății noastre. Consecvent acestei opțiuni, actualul plan cincinal alocă pentru fondul de dezvoltare 33—34% din venitul național, ponderea principală fiind deținută de acumularea producției. În același timp, potrivit directivei celui de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, fondul de consum — destinat satisfacerii nemijlocite a nevoilor materiale și spirituale ale populației — va crește în actualul cincinal cu 47%, adică într-un ritm mediu anual de 8%, cel mai înalt ritm realizat pînă în prezent.

Dinu DRAGOMIRESCU

Piața comună: șomaj ridicat, ritmuri insuficiente

POTRIVIT DATELOR publicate de Comisia C.E.E. la 18 iunie a.c., rata șomajului în țările membre ale Pieței comune vest-europene este actualmente de 5% și nu se întrevide o îmbunătățire a situației. Ritmul de creștere al produsului național brut pe ansamblul C.E.E. de circa 3%, se situează sub nivelul prevăzut. Dacă în Anglia, Franța, Irlanda și Luxemburg producția industrială înregistrează o anumită înviorare, în Belgia, Danemarca și Italia ea nu vedește nici un progres, iar în R.F.G. și Olanda s-a semnalat chiar un regres. După opinia Comisiei, această evoluție este rezultatul influenței conjugate a trei factori: încetinirea ritmului de creștere a exporturilor, slăbiciunea consumului intern și creșterea stocurilor. Reducerea importurilor a atras la rândul ei o redresare a balanței de plăți a majorității țărilor membre.

Agricultura bulgară în cincinalul 1976-1980

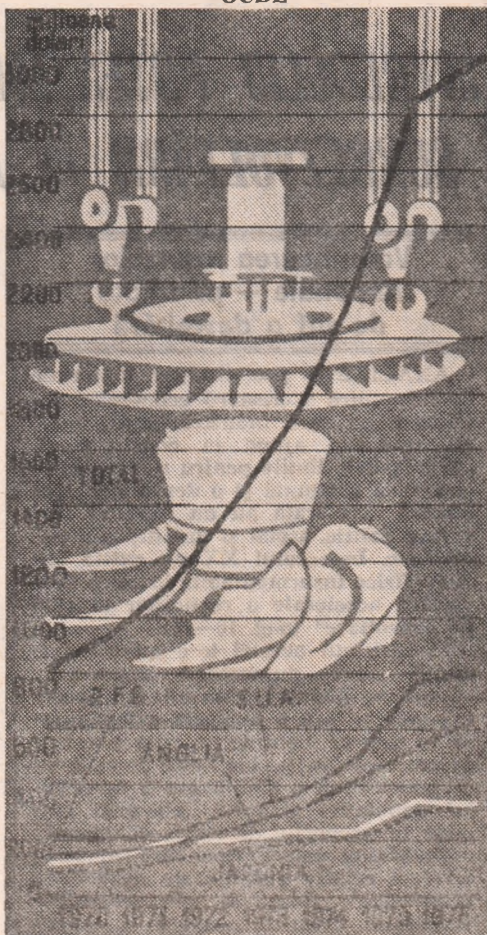
ÎN CURSUL CINCINALULUI 1976-1980, în Bulgaria se prevede creșterea recoltei medii de grâu și orz la 4 000-4 200 kg la hectar, iar a celei de porumb la 5 000-5 500 kg la ha, astfel ca producția de cereale pe locuitor să ajungă în medie la 1 000-1 050 kg anual. Specialiștii bulgari apreciază că principala rezervă de creștere a randamentului la grâu pînă la sfîrșitul actualului plan cincinal o constituie folosirea rațională a capacităților genetice potențiale ale soiurilor existente. În același timp, pe loturile institutelor de cercetări se experimentează soiuri noi, mai productive și de calitate superioară, între care se menționează soiul de grâu „Triakale”, caracterizat printr-un înalt conținut de proteină, rezistență la boli și ger și care pe loturile experimentale a dat o producție de peste 11 000 kg la hectar.

În sectorul zootehnic, în Bulgaria, producția medie anuală de lapte a ajuns în ultimii ani la 2 200 litri de la o vacă, în sectorul de stat producția respectivă ajungînd în medie la 2 700-2 800 litri. În prezent, este în curs o acțiune de întinerire a septelului de vaci, care se va termina în decurs de patru-cinci ani.

Concurența... energetică

ÎN CURSUL anului trecut, exportul de utilaj energetic — pentru termocentrale și hidrocentrale — al țărilor capitaliste dezvoltate s-a încetinit considerabil în expresie valorică față de 1975, iar ca volum fizic a stagnat. Această tendință s-a profilat pe un fond de intensificare generală a luptei de concurență pe piețele internaționale, dată fiind slăbiciunea pieței interne a țărilor capitaliste. Cum se poate vedea din graficul pe care îl reproducem din BIKI (Suplimentul 2 1977), exportatorii

Exportul de utilaj energetic din țările OCDE

vest-germani și americani de utilaj energetic au depășit creșterea medie a exportului pe ansamblul țărilor OCDE — de aproape patru ori —, în vreme ce firmele engleze, dar și cele japoneze au rămas în urmă față de medie.

Știți să negociați?

ÎN INTENȚIA de a-i ajuta pe conducătorii de întreprindere să-și evalueze aptitudinile lor în domeniul negocierilor revista **L'Expansion** reproduce sub titlul de mai sus din cartea **L'entreprise negociatrice** (Întreprinderea negociatoare) de Dominique Chalvin, în curs de apariție la Editura Dunod, un test cuprinzînd 30 de întrebări. Reproducem cîteva dintre acestea: sînteți în stare să vă imaginați cu destulă precizie, ceea ce veți face în următoarele șase luni? vă plîngeți deseori că nu vi se dau niciodată mijloacele (timp, material, efective) necesare pentru a vă realiza obiectivele? vă pregătiți cu minuțiozitate dosarul cînd aveți de negociat un proiect delicat? cînd discutați cu un coleg despre vreun proiect tehnic, nu aveți cumva tendința să-i terminați frazele, sugerînd astfel că ați devansat ideile lui? cînd un coleg vă contrazice în cadrul unei reuniuni, considerați că este bine să nu răspundeți punct cu punct la argumentele lui? sînteți sigur că puteți găsi argumente care să vă permită să convingeți ușor pe ceilalți că aveți dreptate? ați constatat din proprie experiență că „Nu există dezacorduri care să nu poată fi depășite, dacă știi să negociezi”? sînteți puțin surprins sau stînjinit de atitudinea și de reacțiile oamenilor pe care îi vedeți pentru prima oară? cînd participați la o comisie de lucru, aveți o tactică proprie de a interveni la momentul potrivit sau de a face să fie admisă ideea dv.? cînd negociați, știți, din momentul în care ați cîștigat puțin, să exploatați din plin succesul dv., pentru a birui definitiv?

Ierarhii și profituri

PENTRU AL TREILEA AN consecutiv, compania petrolieră „Exxon”, s-a plasat pe primul loc, cu 48,6 miliarde dolari, în clasamentul pe 1976 al celor mai mari societăți industriale americane, întocmit de revista new-yorkeză **Fortune** după criteriul cifrei de afaceri. Pe locurile imediat următoare se situează „General Motors” (cu 47 miliarde) și „Ford” (cu 28,8 miliarde dolari) ambele din industria automobilului. Ca urmare a creșterii prețului petrolului, societățile petroliere ocupă zece din primele 20 locuri ale clasamentului menționat.

Din punct de vedere al profiturilor obținute, cele mai mari au fost anunțate de „General Motors” (2,9 miliarde dolari), față de 2,6 miliarde „Exxon” și 2,4 miliarde „I.B.M.” (care cu o cifră de afaceri de 16,3 miliarde dolari ocupă însă locul 8) în ierarhia firmelor. Vinzările cumulate ale celor mai mari 500 de societăți industriale au sporit anul trecut cu 12,2% (la 971,1 miliarde dolari), în vreme ce profiturile lor au sporit cu 30,4%, adică de 2,5 ori mai rapid (la 49,4 miliarde dolari).

Interes pentru cauciucul natural

UN ARBUST de 60 cm înălțime, care crește acum sălbatic în zonele aride din sud-vestul S.U.A. și din nordul Mexicului, pe nume **Parthenium argentatum** (guayule), ar putea pune capăt în 10-15 ani actualei dependențe a acestor țări de cauciucul natural importat, afirmă un grup de membri ai Academiei Naționale de Științe a S.U.A. Motivul: tulpina acestei plante conține cauciuc. Ideea recurgerii la guayule nu este nouă. Prin 1910 acest arbust sălbatic acoperea jumătate din consumul de cauciuc natural al S.U.A.; în timpul celui de-al doilea război, cultivarea arbustului a fost reluată, dar din nou abandonată în 1946 datorită disponibilităților mari de cauciuc natural din Asia de Sud-Est și creșterii rapide a producției de cauciuc sintetic. Acum lipsa tot mai mare de cauciuc natural care se conturează în perspectivă (numai cererea S.U.A. ar putea să depășească peste 20 de ani întreaga producție din străinătate), imposibilitatea de a acoperi toată această lipsă cu ajutorul cauciucului sintetic (din cauza caracteristicilor cerute pentru anumite destinații), la care se adaugă costul în creștere al petrolului folosit ca materie primă, determină noul interes pentru guayule. În plus, terenurile prevăzute a se cultiva cu acest arbust erau pînă acum necultivate, valorificarea lor pînă contribuind la ridicarea nivelului de trai acum scăzut al populației acestor zone defavorizate ale S.U.A.

GLOSAR

Bonuri de tezaur

MANEVRAREA operațiilor cu bonuri de tezaur și, în consecință, modificarea cantității de bonuri de tezaur care se află la dispoziția diferiților posesori, constituie o pirghie importantă de politică economică prin care statul capitalist reglementează piața creditului, influențează nivelul dobânzilor interne, își asigură o parte din veniturile bugetare și, coroborat cu celelalte mecanisme ale politicii monetare și fiscale, influențează creșterea economică, inflația, șomajul, cursul de schimb al valutei naționale etc.

Bonurile de tezaur sînt titluri de credit (mai precis bilete la ordin) negociabile prin care guvernele occidentale se imprumută pe termen scurt de pe piața internă a capitalurilor. Denumirea de bon de tezaur (treasury bill) provine de la faptul că, de regulă, cel care se imprumută în numele guvernului este ministrul de finanțe ale țării respective, acesta fiind administratorul bugetului de stat, sau, în denumire mai veche, al tezaurului, visticiei statului. Deoarece ministrul de finanțe emite titluri de credit pe care le garantează cu veniturile din bugetul statului, biletele la ordin (promissory notes) ale ministrului de finanțe au fost numite bilete sau bonuri de tezaur.

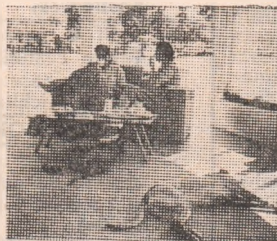
Mecanismul de emiteri și funcționare a bonurilor de tezaur este, în esență, același în toate țările capitaliste dezvoltate. În Anglia, de pildă, bonurile de tezaur, datînd din 1877, constituie principalul titlu negociabil de credit pe termen scurt. Fiecare bon este emis de către ministrul de finanțe și are o valoare nominală de 5 000 lire sterline; ministrul de finanțe se obligă să plătească purtătorului, la 91 zile de la data emisiunii, valoarea nominală a bonului, plus o dobîndă care variază în funcție de condițiile pieței. Emisiunile au loc săptămînal, cu care ocazie se stabilește și rata dobînzii.

Prin intermediul emisiunilor de bonuri de tezaur, guvernele capitaliste pot obține rapid sumele de bani necesare finanțării diferitelor operațiuni guvernamentale. De obicei, emisiunile de bonuri de tezaur sînt folosite pentru finanțarea pe termen scurt a deficitelor înregistrate de bugetele țărilor capitaliste. În același timp, instituțiile financiare sau corporațiile occidentale țin în portofoliul lor bonuri de tezaur ca titluri de credit pe termen scurt pe care le pot negocia și transforma rapid în bani, dar care, în același timp, reprezintă un plasament avantajos (aduc dobîndă). Rata dobînzii la bonurile de tezaur indică, orientativ, nivelul dobînzii pe piața monetară respectivă.

Mugur ISĂRESCU

Colonii

Köcher Arpad, Covasna — Declarația pentru acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale a fost adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la 14 decembrie 1960. După aproape 17 ani de la adoptarea acestei

Imagini elocvente pentru decalajul existent în Rhodesia între nivelul de trai al minorității albe și cel al populației de culoare, majoritate (Foto: Națiunile Unite)

Declarații, colonialismul nu a fost pe deplin lichidat. Cel mai întins dintre teritoriile care luptă în prezent pentru cucerirea independenței și la care se aplică încă prevederile acestei Declarații este Namibia (824 292 km², cu o populație estimată la circa 852 000 locuitori). Mandatul Republicii Africa de Sud asupra acestui teritoriu bogat în resurse minerale a expirat la 27 octombrie 1966, cînd Na-

mibia a fost plasată sub directă responsabilitate a O.N.U. Guvernul rasist de la Pretoria refuză însă să aplice hotărârile Adunării Generale a O.N.U. în ce privește Namibia. Din punct de vedere al numărului populației, cel mai mare teritoriu colonial este Rhodesia de Sud (Zimbabwe), cu 6,4 milioane locuitori (și 350 980 km²). Teritoriul neautonom cu cea mai redusă suprafață

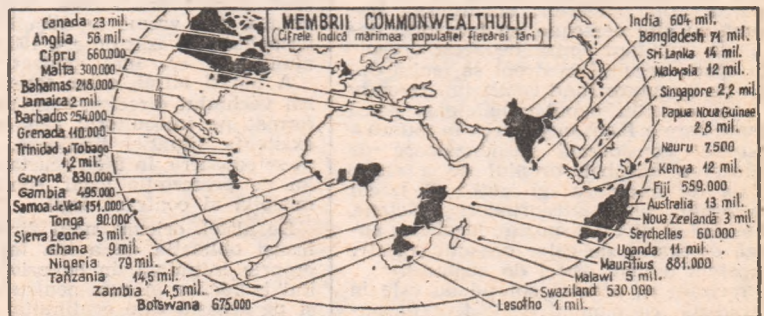
și populație este, potrivit datelor O.N.U., grupul insulelor Pitcairn, din sudul Oceanului Pacific (5 km², 92 locuitori). Adunarea Generală a O.N.U. și-a exprimat convingerea că dimensiuca teritorială redusă, izolarea geografică sau volumul limitat al resurselor nu trebuie să constituie în nici un fel un obstacol în calea aplicării Declarației privind decolonizarea.

Commonwealth

Rodica Răduț, Iași — Commonwealthul este format în prezent din 36 state (21 republici și 15 monarhii), din care 34 au fost reprezentate la recenta conferință de la Londra a șefilor de stat și de guvern ai țărilor membre. Aceste țări însumează în prezent 1 miliard de oameni, un sfert

din populația globului. Cu un sfert de secol în urmă, Commonwealthul avea opt membri: Anglia, Australia, Canada, Noua Zeelandă, Africa de Sud, India, Pakistan și Sri Lanka. Dintre aceștia, Pakistanul și Africa de Sud s-au retras, în vreme ce o serie de foste colonii britanice din Africa, zona Caraibilor și Pacificului au devenit membre (vezi harta).

Dezbaterile recente conferințe au prilejuit, între altele, analizarea rezultatelor „dialogului Nord-Sud” de la Paris în lumina necesității instaurării unei noi ordini economice internaționale, dialog la care au participat mai multe dintre țările membre ale Commonwealthului, atît dezvoltate cit și în curs de dezvoltare.

Asociația internațională a bauxitei

Acordul reprezentînd actul de naștere al Asociației internaționale a bauxitei (A.I.B.) a fost semnat la 7 martie 1974 la Conakry, capitala Guineei, de Australia, Guineea, Guyana, Jamaica, Sierra Leone, Surinam și Iugoslavia, care au constatat „comunitatea intereselor lor și necesitatea absolută de a coopera în vederea salvărdării intereselor lor în punerea în valoare și exploatarea resurselor lor de bauxită”, în interesul dezvoltării lor economice și sociale. Ulterior au mai devenit membre ale A.I.B. Ghana, Haiti și Republica Dominicană, iar India a fost admisă ca observator.

Țările membre s-au angajat să schimbe informații privind exploatarea, prelucrarea, comercializarea bauxitei, a aluminei calcinate și a aluminiului, pentru a obține venituri satisfăcătoare de pe urma acestora și a aproviziona în bune condiții pe consumatori. Ele și-au exprimat hotărârea de a face totul pentru a-și asigura proprietatea na-

țională și controlul efectiv asupra exploatărilor de bauxită din țările lor. Cooperarea dintre țările membre urmărește de asemenea să împiedice societățile multinaționale de a utiliza industria bauxitei dintr-o țară membră pentru a aduce prejudicii altor țări membre. Deciziile politice cele mai importante se adoptă ocazia reuniunilor, de obicei anuale, ale miniștrilor reprezentînd fiecare țară membră. Secretariatul A.I.B. își are sediul la Kingston, Jamaica.

Ion MĂNESCU

Comerț

Virgil Tătaru, Blaj — 1) Ungaria urmează să exporte în acest an 1,8 milioane hectolitri de vin (din care aproape 1,5 milioane hl în țări socialiste), cu perspectiva de a ajunge la 2 milioane hl în 1980. Ponderea vinului imbuteliat este de peste jumătate în cazul exportului spre țările socialiste și de numai 12% spre țările capitaliste, datorită taxelor vamale mai ridicate pentru vinul imbuteliat decît pentru cel în butoaie. 2) Importul de petrol al S.U.A. a crescut anul trecut cu 20%, astfel că

ponderea lui în consumul de petrol al țării a crescut de la 39% în 1975 la 44% în 1976. Principalul furnizor de petrol al S.U.A. este în prezent Arabia Saudită, cu o cincime din totalul importului.

3) Nu dispunem pentru moment de datele solicitate.

Sistemul metric

Hie Floruță, Băilești — În Anglia se are în vedere terminarea trecerii la utilizarea sistemului metric pînă în 1982. Singura unitate de măsură tradițională care ar urma să fie păstrată după această dată — datorită opunerii consumatorilor — va rămîne pintul, o măsură de capacitate pentru băuturi (bere și lapte) egală cu 568,3 mililitri.

În S.U.A. se pregătește în prezent trecerea la sistemul metric a tuturor indicatoarelor rutiere, operație care trebuie terminată pînă în 1982. Costul ei se va ridica la circa 100 milioane dolari. Primele vor fi înlocuite indicatoarele referitoare la regimul de viteză; viteza maximă pe autostrăzi va fi transformată prin rotunjire din 55 mile/oră în 90 km/oră. Legea privind trecerea la sistemul metric a fost adoptată în S.U.A. în 1975.

Din practica judiciară a Colegiului de jurisdicție și minister public al Curții Superioare de Control Financiar (I)

TAXE DE TIMBRU ACHITATE PENTRU O ACȚIUNE ARBITRALĂ RESPINSĂ CA TARDIV INTRODUSĂ, PAGUBA. RĂSPUNDERE MATERIALĂ

Contravaloarea taxelor de timbru achitate de unitate pentru o acțiune arbitrală respinsă deoarece fusese introdusă după expirarea termenului legal de prescripție constituie o pagubă și, ca atare, este imputabilă.

Răspunderea materială revine persoanelor care au introdus, sau din inițiativa căroră s-a introdus (tardiv) acțiunea, iar nu acelora din vina cărora s-a pierdut termenul. Neexercitarea, în termen, a dreptului, poate antrena însă o răspundere materială cu privire la prejudiciul născut în aceste condiții, în sarcina celor vinovați de inactivitatea — culpabilă — manifestată.

DECIZIE DE IMPUTARE. ORGANUL EMITENT COMPETENT, PAGUBA PRODUSĂ DE O PERSOANĂ INCADRATĂ ÎN MUNCĂ DE CĂTRE COMITETUL EXECUTIV AL CONSILIULUI POPULAR JUDEȚEAN

În conformitate cu dispozițiile art. 107 (1) din Codul muncii, obligarea la plata despăgubirilor pentru pagubele produse unității de către conducătorul acesteia sau de alte persoane încadrate în muncă de organul ierarhic superior, singur sau împreună cu alte persoane, se face prin decizie de imputare emisă de acest organ.

În speță, organul în drept să emită decizia de imputare fiind comitetul executiv al unui consiliu popular județean, adică organul care a făcut încadrarea în muncă a persoanei considerată răspunzătoare de producerea pagubei, dreptul de a emite decizia de imputare nu putea fi trecut directorului unei întreprinderi județene, cunoscând că nici o dispoziție legală nu autoriza delegarea de către organul colectiv competent a unei astfel de atribuții.

(Precizăm că această soluție nu este în contradicție cu punctul de vedere formulat în Decizia de îndrumare nr. 1/1976 a Plenului Tribunalului Suprem, în cuprinsul căreia, definindu-se noțiunea juridică de „conducătorul unității”, s-a avut în ve-

dere — astfel cum rezultă din motivarea adusă — ipoteza conducerii unipersonale, iar nu a unui organ colectiv).

TERMEN DE PRESCRIȚIE — art. 108 (2) din Codul muncii. FUNCȚIA DE CONDUCĂTOR AL UNITĂȚII, ÎN DREPT SA ÎA MĂSURA RECUPERĂRII ESTE DETINUTĂ ÎN MOMENTUL ÎMPLEINIRII TERMENULUI DE O ALTĂ PERSOANĂ DECIT CEA ÎN FUNCȚIE LA DATA LA CARE TERMENUL A ÎNCEPUT SĂ CURGĂ

În conformitate cu dispozițiile art. 108(2) din Codul muncii, termenul de emitere a deciziei de imputare este de cel mult 60 zile de la data când cel în drept să emită decizia a luat cunoștință de producerea pagubei.

Împrejurarea că organul competent să ia măsura recuperării — în speță, directorul unei baze de aprovizionare — aflat în funcție la data când s-a înregistrat actul de constatare a pagubei nu ar fi adus la cunoștința persoanei care i-a succedat în funcție situația semnalată, pentru a se finaliza lucrările necesare determinării exacte a prejudiciului și stabilirii persoanelor vinovate de producerea lui, nu este de natură să-i atragă răspunderea materială pentru neemiterea deciziei de imputare, cită vreme la data înlocuirii sale termenul prevăzut de art. 108(2) din Codul muncii nu era încă epuizat.

A hotărî altfel, chiar reținînd pasivitatea vechiului director, care nu l-ar fi informat pe înlocuitorul său cu privire la existența situației litigioase, ar însemna să se consacre, în fapt, scurtarea termenului de prescripție legal, consecință inadmisibilă și contrară legii.

De altfel, oricum, noul director avea el însuși obligația de a lua informații, din proprie inițiativă, în ce privește portofoliul lucrărilor în curs pentru a se asigura și pe această cale continuitatea activității specifice de conducere.

Material întocmit de un colectiv de judecători și procurori financiari

INTREBĂRI — RĂSPUNSURI

VIRGIL IANOS, Buzău — Condițiile cerute pentru ocuparea funcțiilor de revizor gestiuni și revizor principal gestiuni sînt aceleași cu cele prevăzute pentru ocuparea celorlalte funcții economice medii (contabili, planificatori, statisticieni, merceologi). Aceste condiții sînt prevăzute în anexa a II-a la Legea nr. 12/1971 (pozițiile 68—69).

GHEORGHE POPESCU, Rm. Vilcea — Productivitatea muncii este un indicator calitativ care reflectă o latură deosebit de importantă în activitatea întreprinderilor. La stabilirea condițiilor de restituire a sumelor reprezentînd diminuări pentru nerealizarea indicatorilor de plan, prin H.C.M. nr. 69/1975 s-a restrîns sfera indicatorilor la care restituirea se poate face integral numai pentru cheltuielile la 1 000 lei producție marfă și beneficiu.

VIOREL FLOREI, Bocșa II — Absolventul învățămîntului mediu de cultură generală, care a absolvit și cursul de operator, poate fi încadrat în funcția de operator la mașini de perforat și verificat cartele. Retribuția corespunzătoare funcției este aceea prevăzută pentru absolvenții învățămîntului mediu în anul întîi de activitate, întrucît absolventul a fost încadrat în muncă la 1 noiembrie 1976.

GYÖNGI SZATMARY, Toplița — Perioada lucrată ca muncitor, după absolvirea școlii tehnice postliceale, se ia în considerare pentru primul an de activitate. Cu începere de la 1 octombrie 1976, puteați fi retribuită cu retribuiția prevă-

zută, la nivelul de bază, pentru funcția de tehnician, pe care o ocupați la acea dată.

VERONICA POPESCU, Timișoara — Ținînd seama că trebuia să fiți încadrată la o retribuție cit mai apropiată de aceea avută, încadrarea corectă era la treapta a II-a și nu a treia. La încadrarea ca funcționar principal, trebuia să vi se asigure o retribuție superioară cu o clasă de retribuție celei avute ca muncitor distribuitor.

VASILE COSTACHE, Buzău — Reglementările în vigoare nu prevăd posibilitatea plății responsabilității cursurilor de calificare, în afara retribuției ce i se cuvine conform deciziei sale de încadrare. Singura soluție ce se poate adopta în cazul dv. este aceea de a vi se stabili un program de muncă divizat, fără ca programul de lucru zilnic sau săptămînal să depășească 8 ore, respectiv 48 de ore. Stabilirea programului sus-menționat este de competența conducerii unității.

GHEORGHE STOICA, Tirgoviște — Perioada cit ați lucrat înainte de absolvirea învățămîntului superior, în altă specialitate decît aceea a funcției ocupate după absolvire, se consideră vechime în muncă, dar nu poate fi considerată vechime în specialitate. Faptul că ați fost retribuit cu retribuția corespunzătoare anului II de activitate nu poate determina luarea în considerare — ca vechime în specialitate — a perioadei lucrate anterior.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 26 din 1 iulie 1977

— Încheierea lucrărilor Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român.	1
— Materializare a politicii partidului de creștere a bunăstării întregului popor (Nicoară Ionescu)	3
— În pregătirea Congresului consilierilor oamenilor muncii Conștiință, angajare, responsabilitate (dr. Nicolae Niculescu, Dumitru N. Zaharia)	4
ECONOMIE NAȚIONALĂ	
— Realizarea ritmică a planului fizic (Bogdan Pădure)	6
— Dezbateri „R.E.”. Cerințe ale gospodăririi și valorificării eficiente a metalului (II)	8
— Cum pot fi diminuate pierderile de energie electrică? (conf. dr. ing. Pavel Buhuș)	9
— O corelație a eficienței: folosirea rațională a capacităților de producție — sporirea productivității muncii (II) (dr. Vasile M. Popescu)	12
— Experiințe în actualitate. Metode și posibilități de consolidare economică rapidă a cooperativelor agricole de producție (Ion Manea)	14
— Opiniile consumatorului. Exigențe față de prestările de servicii (conf. dr. Dumitru Patriche, asist. univ. Gabriela Stănculescu)	15
CONDUCERE • ORGANIZARE	
— În activitatea de colectare și prelucrare a deșeurilor metalice: o structură organizatorică adecvată sarcinilor actuale (I. Nedelcu)	17
TEORII • IDEI	
— Om-tehnică-mediu. Dezvoltarea economico-socială în profil teritorial (I) (prof. dr. T. Nicola, conf. dr. N. Novac, conf. dr. C. Bărbăciaru, conf. dr. C. Roșca)	19
— Convorbiri economice cu Jerzy Kostrowicki	21
— Școli • curente • economiști. Teoria costurilor aferente la Mihail Eminescu (conf. dr. Vasile C. Nichita)	22
ECONOMIE MONDIALĂ	
— Dimensiunea economică a procesului de edificare a securității și cooperării în Europa (Nicolae Chilie)	24
— După Conferința pentru cooperare economică internațională. Episodul Paris (II) (Costin Murgescu)	27
— Raportul Leontief. Mobilizarea întregului potențial național — calea eliminării subdezvoltării în fiecare țară (II) (Dinu Dragomirescu)	29
— Mondorama	30
— Curier	31
Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 13 69.	
Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București	
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Sentei”.	

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI VARIANTELE ACESTEIA

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziția cetățenilor este și „asigurarea mixtă de viață”.

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează, în cazul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă în urma unui accident, sau pentru familia sa, în cazul decesului asiguratului din orice cauză. Totodată, o astfel de asigurare dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei asigurării.

În scopul de a răspunde unor cerințe ale populației, asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite categorii de evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

● Asigurarea familială mixtă de viață dă posibilitatea cuprinderii în asigurare a tuturor membrilor de familie în vîrstă de la 5 la 60 de ani, ori care din aceștia putînd încasa suma asigurată în funcție de evenimentul asigurat întimplat.

● Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente dă posibilitatea asiguratului să încaseze de la ADAS, în funcție de urmările accidentelor întimplate, de 6 ori suma înscrisă în poliță.

● Asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași dă posibilitatea asiguratului să garanteze urmașilor înscriși în poliță primirea eşalonată a unor sume de bani. În baza acestei asigurări, ADAS plătește: jumătate din suma prevăzută în poliță, la decesul asiguratului; o pensie anuală de 10% din suma asigurată, pînă la expirarea asigurării; a doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de expirare a asigurării.

Asigurarea mixtă de viață și variantele acesteia prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm:

● Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 pînă la 60 de ani.

● Se pot contracta pe termene de la 5 la 20 de ani.

● Primele de asigurare se stabilesc diferențiat, în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata poliței de asigurare și de suma asigurată. La solicitarea asiguratului acestea pot fi achitate și în rate.

● La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, ADAS plătește majorată cu 10% suma pentru care s-a contractat asigurarea.

● Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale, acordîndu-se pentru fiecare combinație de litere ieșită la tragere 1 000 de lei.

● Dacă asiguratul a suferit un accident – chiar în prima zi după intrarea în vigoare a asigurării – de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de 1 an de la accident), primește de la ADAS întreaga sumă asigurată înscrisă în poliță, dacă invaliditatea este totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, majorată cu 25%, dacă invaliditatea este parțială. Prin încasarea acestor sume, asigurarea nu încetează, ci rămîne mai departe în vigoare pentru întreaga sumă înscrisă în poliță și pentru toate drepturile ce decurg din aceasta, plățile ulterioare făcîndu-se de ADAS independent de cele efectuate pentru invaliditate permanentă.

● În cazul în care în urma unui accident s-a stabilit un grad de invaliditate permanentă mai mare de 50%, asiguratul este scutit să mai plătească prime de asigurare, pînă la expirarea duratei poliței, beneficiind însă de toate drepturile.

● Asiguratul are posibilitatea de a modifica, pe parcursul duratei asigurării, datele prevăzute în poliță referitoare la beneficiarul asigurării, mărirea sumei asigurate, durata asigurării și a plății primelor, precum și de a transforma asigurarea prin trecerea de la o formă de asigurare la alta.

● Asigurarea se poate repune în vigoare prin plata dintr-o dată sau în rate a primelor de asigurare rămase neachitate, ori prin prelungirea termenului de expirare a asigurării și a duratei plății primelor, în situația în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă timp de pînă la 3 ani.

● În situația în care primele de asigurare se achită anticipat, se acordă o reducere de 4%, începînd cu cel de-al doilea an pentru care s-au plătit primele respective.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările mixte de viață, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru a se asigura continuitatea plății primelor, se poate folosi forma de plată pe bază de „conșimțămînt scris”, prin imputernicirea ce se dă de către asigurat lucrătorilor care efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurărilor de Stat, din drepturile sale, primele, atît pentru asigurările în curs, cit și pentru cele pe care le va închea sau reinnoi.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

O FIRMĂ PENTRU AGENDA DUMNEAVOASTRĂ

Incontestabilelor realizări obținute în ultimii ani de industria românească de sticlărie li se adaugă și cele ale unei întreprinderi relativ noi, dar care, încă din start, și-a conturat maturitatea – **ÎNTEPRINDEREA DE CORPURI DE ILUMINAT – Dorohoi.**

Realizatoare a unei bogate și diversificate game de articole din sticlă : cca. 50 de modele de pahare, în dimensiuni și seturi variate – pentru apă, vin, lichioruri, coniac, șampanie și alte băuturi – gravate și pictate, în sortimente adecvate genului de băutură respectiv ; cca. 30 de servicii pentru apă, vin, lichior etc., printre ele figurând serviciile tip „Moldova”, „Emilia”, „Agapia”, „Ioana”, „Sanda”, „Stela”, „Violeta”, „Mona”, realizate din sticlă incoloră sau colorată, gravate sau sculptate ; peste 100 de modele de corpuri de iluminat (fiecare din acestea prezentate în circa 8–10 variante, în funcție de dimensiune, culoare și model), precum și alte sortimente : vase, scrumiere, căni pentru apă etc., întreprinderea din Dorohoi se înscrie în rândul celorlalte întreprinderi de acest profil, care și-au familiarizat cumpărătorii din țară și străinătate, cu produsele sale.

O remarcă care se cere menționată – pentru justificarea acestor sumare aprecieri – o constituie faptul că, doar la foarte puțin timp după prima șarjă, o parte din produse luau deja drumul altor meridiane, marca „Fabricat la ÎNTEPRINDEREA DE CORPURI DE ILUMINAT – Dorohoi – România” descoperind-o astăzi în R.F.G., S.U.A., U.R.S.S., Iran, Franța, Sudan, Olanda, Japonia, Ungaria, Canada etc. Peste 60% din modelele acestor produse sint rezultatul creatorilor fabricii.

